

Tuarascáil Bhliantúil Iarnród Éireann
Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an
31 Nollaig 2022

*An Bealach chun na
hInbhuanaitheachta*

Clár na nÁbhar

Ráiteas ón gCathaoirleach	2	Ráiteas um Ioncam Cuimsitheach	39
Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh	4	Clár Comhardaithe	40
Stiúrthóirí agus Faisnéis Eile	25	Ráiteas um Athruithe ar an gCaipiteal Gnáthscaireanna	41
Tuarascáil na Stiúrthóirí	28	Ráiteas um Shreabhadh Airgid	42
Tuarascáil na nInniúcháirí Neamhspleácha	36	Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais	43

35.8 milliún

aistear paisinéara
(méadú 106%)

Seirbhísí nua

ar bhealaí lena n-áirítear
Mainistir na Corann/an
Cóbh, an Droichead Nua,
Béal an Átha, Ceatharlach

Cuireadh breis is 200,000 aonad lastais

trí Europort Ros Láir den
chéad uair riamh

81 milliún tonna- chiliméadar

lastais iarnróid, méadú
11 mhilliún

€224.1 milliún

Ioncam iomlán, méadú
€80 milliún

€166.3 milliún

Cistiú Oibleagáide
Seirbhíse Poiblí ón Údarás
Náisiúnta Iompair

**6.3% Gender
pay gap**

i bhfabhar na mban

93% agus 90%

Sásamh custaiméirí
le seirbhísí Intercity
agus seirbhísí DART/
Comaitéireachta

€241.0 milliún

Cistiú Bonneagair ón Roinn
Iompair faoin gConradh
Ilbhliantúil

2021 go 2026

Comhaontú Pá agus
Táirgiúlachta déanta leis
na ceardchumann

Ráiteas ón gCathaoirleach

Tá feidhmíocht Iarnród Éireann in 2022 ag teacht leis an rath a bhí ar gheilleagar na hÉireann ó thaobh teacht chuige féin ón gcur isteach a bhí ag gabháil le COVID-19 agus leis an gcomhthéacs beartais an-fhabhrach lena bhfuiltear ag tacú le fás inbhuanaithe.

An tiomantas atá ag Rialtas na hÉireann i dtaobh seirbhísí iompair phoiblí ard-acmhainneachta a sholáthar a mheallann paisinéirí, agus maidir le forbairt réigiúnach chothromaithe, tá sé ina bhonn agus ina thaca ag na pleananna atá ag Iarnród Éireann chun ár ngréasán agus ár seirbhísí a leathnú.

Fágann uailmhianta an Rialtais maidir le forbairt inbhuanaithe go bhfuil dúshlán le sárú freisin maidir le seirbhísí méadaithe a sholáthar ar bhealach tráthúil agus ar phraghas réasúnta. Aithníonn Bord agus Lucht Bainistíochta Iarnród Éireann an tábhacht a bhaineann le freastal ar ár gcustaiméirí agus ar an bpobal i gcoitinne. Sa ré tar éis COVID-19, táimid ag díriú ar fháil faoi réir don chéad chéim eile d'fhorbairt an ghréasáin, lena gcuirfear rogha inbhuanaithe ar fáil in ionad iompar ar bóthar i gcás paisinéirí agus i gcás lastais, agus lena gcomhlíonfar an tráth céanna na prionsabail is airde maidir le Gnéithe Comhshaoil, Sóisialta agus Rialachais.

Na pleananna chun seirbhísí iarnróid a fhorbairt in Éirinn, tá siad ag teacht go hiomlán le straitéisí spásúlachta náisiúnta agus réigiúnacha agus leis an bPlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide a d'fhoilsigh Éire in 2022. Leis an gCreat Pleanála Náisiúnta, Tionscadal Éireann 2040, le Straitéis Iompair Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath de chuid an Údaráis Náisiúnta Iompair, agus leis na straitéisí iompair don limistéar uirbeach sna cathracha réigiúnacha, soláthraítear creat straitéiseach agus deis níos fearr ná riamh chun seirbhísí iompair a chomhtháthú leis an bhforbairt inbhuanaithe. Léirítear sna straitéisí agus sna pleananna sin, a bhfuil tacaíocht reachtaíochta acu, an bealach chun cinn do ghníomhaireachtaí feidhmithe ar nós Iarnród Éireann agus do gheallsealbhoirí a bheidh ag brath ar ár seirbhísí.

Braitheann feidhmiú tráthúil tionscadal nua, agus comhlíonadh na gcaighdeán sábháilteachta agus cáilíochta ar sheirbhísí atá ann cheana féin, ar chinnteacht faoi mhaoiniú agus ar shocruithe institiúideacha cuí. Tá an-ríméad orainn go bhfuil ár bpríomhlucht cistithe, an Roinn Iompair agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair, tiomanta do chistiú ilbhliantúil do chothabháil an bhoneagair agus do thionscadail a

shíneann thar roinnt blianta, amhail feithiclí DART+ a ordú agus Ionad Náisiúnta Rialaithe Traenacha nua. Ní mór do na gníomhaireachtaí ábhartha ar fad, Iarnród Éireann san áireamh, a chinntiú go bhfuil na scileanna cuí againn chun tionscadail nua a phleanáil agus a chur chun feidhme. Is ábhar imní é an tréimhse fhada a bhíonn ann idir cinneadh i bprionsabal infheistíocht a dhéanamh agus dámhachtain conarthaí chun tosú á gcur chun feidhme. Bíonn plé rialta againn le cuideachtaí iarnróid i dtíortha eile atá ag leathnú a gcuid seirbhísí freisin agus ar minic iad a bheith ar conradh leis an slabhra soláthair céanna. Is amhlaidh nach dtógann próisis chinnteoireachta i ndáil le bonneagar casta a fhorghnóthú a oiread ama ar thíortha eile agus a thógann siad in Éirinn agus níl aon fhianaise ann go mbaineann Éire amach luach níos fearr ná gur fearr a chloínn an tír seo le prionsabail na dea-phleanála. Ní mór aird a thabhairt ar acmhainní pleanála agus cinnteoireachta eile, don raon iomlán bonneagair is gá a fhorbairt do dhaonra atá ag fás, má táimid chun uailmhian ár straitéisí inbhuanaitheachta a bhaint amach.

Baineadh amach garspriocanna tábhachtacha i gcás cuid de thionscadail mhóra Iarnród Éireann le linn 2022. Ó thaobh an Ionaid Náisiúnta Rialaithe Traenacha nua in aice le Stáisiún Heuston, a dhéanfaidh bainistíocht ar an ngréasán fairsingithe iarnróid, críochnaíodh ag tógáil na bhfoirgneamh agus tá forbairt na gcóras ar siúl anois. Bhíomar thar a bheith sásta le feidhmíocht ár gconraitheoirí agus iad ag gabháil don obair sin in ainneoin shrianta COVID-19 agus cur isteach ar an slabhra soláthair.

Tá gach gné de chlár DART+ sa phróiseas pleanála agus dearaidh, agus cuireadh isteach iarratais ar Ordú Iarnróid i leith DART+ an lathair (Má Nuad/M3 Bealach na Páirce go lár chathair Bhaile Átha Cliath) agus i leith DART+ an Iardheiscirt. Cuireadh isteach ordú breise i gcomhair 90 carráiste nua ceallra-leictreach DART+ gar do dheireadh 2022, rud a fhágann go bhfuil 185 carráiste ordaithe anois agus go bhfuil dlús faoin obair chun cur leis an acmhainneacht, dícharbónú a bhaint amach, agus feabhas mór a chur ar eispéireas na gcustaiméirí.

Rinneadh dul chun cinn maith freisin maidir le seirbhís iarnróid comaitéireachta a fhorbairt do Cheantar Chorcaí. Fuarthas cead pleanála don ardán nua i gcomhair traenacha a bheidh ag gabháil trí Stáisiún an Cheanntaigh, agus cuireadh isteach iarratas ar Ordú Iarnróid le haghaidh dhá rian a dhéanamh ar líne Mhainistir na Corann. I nGaillimh (athfhorbairt Stáisiún Cheannt agus cur le hacmhainneacht an stáisiúin in Órán Mór), Luimneach (dhá rian a dhéanamh den líne ó Luimneach go Ghabhal Luimnigh agus Stáisiún Mhaigh Rois) agus i bPort Láirge (forbairt ar Chéanna Phort Láirge Thuaidh lena n-áirítear stáisiún nua, Stáisiún Phluincéid), tá dul chun cinn maith á dhéanamh le tionscadail chun ról an iarnróid a chinntiú sna réitigh iompair i gcomhair na gcathracha sin.

Tacófar leis an leathnú ar acmhainneacht fhisiciúil Iarnród Éireann tríd an obair chun feabhas leanúnach a chur ar eispéireas na gcustaiméirí: ní mór tacú leis na cláir chaipitiúla (atá mar a bheadh 'crua-earraí' ann) tríd an meon 'gur Aistear Iontach gach uile Aistear' (atá mar a bheadh 'bogearraí' ann). Beidh cur i bhfeidhm ár straitéise i ndáil le hEispéireas na gCustaiméirí díreach chomh tábhachtach céanna inár bhfís don am atá le teacht.

Tá Iarnród Éireann lántiomanta do rogha fhiúntach seachas HGVanna a chur ar fáil do chustaiméirí tráchtála i dtaobh iompar lastais ar mhórbhealaí, agus thacaigh an Roinn Iompair leis an mbeartas sin in 2022 le cistiú i gcomhair chéim a haon den obair chun athchóiriú a dhéanamh ar an nasc iarnróid go Calafort Fhainge.

I Europort Ros Láir, ní hé amháin go bhfuiltear fós ag cur leis na seirbhísí do chustaiméirí lastais agus do phaisinéirí tar éis an Bhreathimeachta, ach tá dul chun cinn á dhéanamh maidir leis an bplean uailmhianach atá againn an calafort a bheith ina Mhol Fuinnimh In-athnuaite Amach ón gCósta de chuid na hÉireann amach anseo. Ag obair dúinn le geallsealbhoirí ar fud an Oirdheiscirt, creidimid gur féidir leis an gcalafort agus leis an réigiún a bheith i gcoirlár na hearnála fuinnimh inbhuanaithe sin.

Tá ár ndaoine fíor-thábhachtach maidir le soláthar ár seirbhísí agus feidhmiú ár gclár caipitiúil amach anseo, maidir leis an straitéis i dtaobh eispéireas na gcustaiméirí agus maidir le forbairt calafort. Molaim an fhoireann bhainistíochta, ár gceardchumainn, agus ár gcomhghleacaithe ar fud an ghnó as teacht ar chomhaontú cuimsitheach pá agus táirgiúlachta in 2022, comhaontú a bheidh i bhfeidhm go dtí 2026. Fágann an comhaontú sin go mbeidh cobhsaíocht agus cinnteacht ag an gcuideachta agus ag na fostaithe araon tráth a bhfuil obair thábhachtach ar bun chun ár bpleananna a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm. Cothaíonn an méid sin muintín gur féidir an cur chuige comhoibríoch atá á lorg againn lenár bhfostaithe a choinneáil ar bun.

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis an Aire Iompair, Eamon Ryan TD, le hoifigigh na Roinne Iompair, agus leis an bPríomhfheidhmeannach Anne Graham agus le foireann ceannaireachta an Údaráis Náisiúnta Iompair as a dtacaíocht leanúnach. Bhí an tacaíocht sin ríthábhachtach agus muid ag dul i ngleic leis na dúshláin laethúla a bhain le ré COVID-19 agus leis na costais bhreise a bhí ag gabháil leo, agus ó thaobh ár bpleananna agus ár dtosaíochtaí infheistíochta a chur chun cinn. Táimid ag tnúth le bheith ag obair i gcomhpháirtíocht leo, agus leis na geallsealbhoirí ar fad, sa tréimhse deich mbliana seo ina bhfuil béim ar an dul chun cinn.

Mar fhocal scoir, ba mhaith liom mo bhuíochas a ghabháil le mo chomhghleacaithe ar an mBord agus le foireann iomlán Iarnród Éireann, faoi stiúir an Phríomhfheidhmeannaigh Jim Meade, as a dtiomantas leanúnach do shábháilteacht agus cáilíocht seirbhíse ar mhaithe leis na custaiméirí agus na pobail ar a bhfreastalaímid.

Frank Allen
Cathaoirleach

Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh

Thosaigh an ré 'iar-COVID-19' dár saol go léir in 2022, agus i gcás oibritheoirí iompair phoiblí ar nós Iarnród Éireann d'fhág sé sin gur thosaigh ár gcustaiméirí ag teacht ar ais, rud a chuir ríméad orainn. Tháinig méadú faoi dhó ar líon na bpaisinéirí i gcomparáid le 2021.

Dá bhrí sin, is tráthúil an rud é go bhfuilimid ag obair ar bhloic thógála ár ngréasáin agus ár seirbhísí amach anseo, atá á bhforbairt agus á bhfeidhmiú faoi láthair: DART+, traenacha nua, an tIonad Náisiúnta Rialaithe Traenacha, forbairt an iarnróid inár gcathracha réigiúnacha. Leo sin go léir, táthar á chinntiú go mbeidh ár gcuid seirbhísí in ann freastal ar éileamh atá ag dul i méid.

Ba bhliain í freisin ina raibh treochtaí dearfacha fós le sonrú don ghnó lastais agus don ghnó paisinéirí araon ag Europort Ros Láir, agus neartaíodh ár bhfís ó thaobh lastas iarnróid nuair a fuairamar cistiú ón Roinn Iompair chun an nasc iarnróid ó Luimneach go Calafort Fhainge a athoscailt.

Fhormhuiniú neamhspleách a bhí sa chomhartha creidiúnaithe Business Working Responsibly go luath in 2022 ar an mbéim atá á leagan againn ar an inbhuanaitheacht a leabú i ngach rud a dhéanaimid, agus muid ag iarraidh a chinntiú go bhfuil an t-iarnród ina chnámh droma ag gréasán iompair inbhuanaithe na hÉireann.

Tá an obair a dhéanaimid i gcomhpháirtíocht le geallsealbhóirí ríthábhachtach ó thaobh na hinbhuanaitheachta de, agus níl aon gheallsealbhóir níos tábhachtaí ná ár bhfoireann féin, ina bhfuil breis is 4,300 duine. Chomh maith le dul chun cinn nach beag a dhéanamh maidir lenár Straitéis Daoine a chur i bhfeidhm, in 2022 tháinig Iarnród Éireann ar chomhaontú pá go dtí 2026, rud a fhágann go mbeidh cobhsaíocht ag an gcuideachta agus ag na fostaithe tráth a mbeidh an gréasán agus na seirbhísí á bhforbairt againn. Baineadh an toradh sin amach trí chomhráití díreacha idir an chuideachta agus na Ceardchumann ionadaíocha, gan cúnamh ó thríú páirtí – an chéad uair riamh a tharla sé sin i stair na cuideachta, rud a léiríonn an cur chuige comhoibríoch is mian linn a chothú in Iarnród Éireann.

De réir mar a chuaigh géarchéim COVID-19 i léig, tháinig géarchéim eile – an t-ionsaí ar an Úcráin – go mór chun cinn in 2022. Bhí Iarnród Éireann ar cheann de na gréasáin iarnróid Eorpacha a chuir saoráidí taistil ar fáil do dhídeanaithe ón Úcráin a tháinig isteach sa tír, agus tá os cionn €100,000 bailithe againn do Chumann Croise Deirge na hÉireann trínár n-áis áirithe ar líne.

An tSábháilteacht

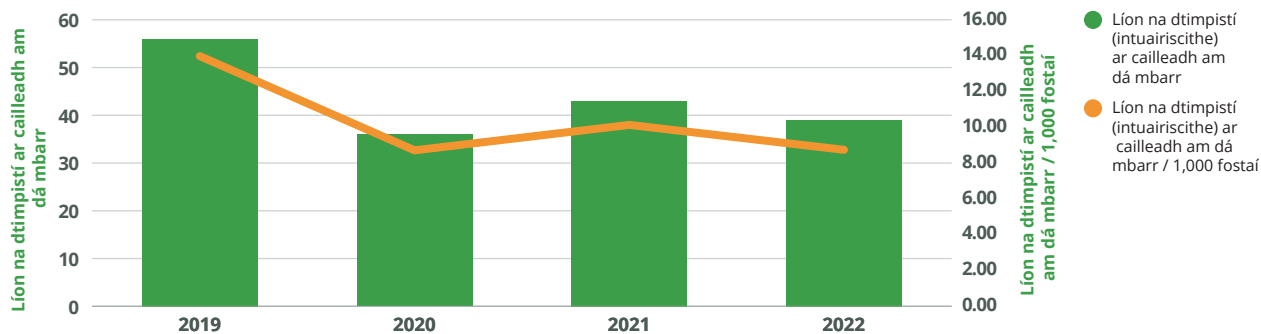
Toisc gur soláthraí bonneagair iarnróid agus oibritheoir traenacha é Iarnród Éireann, leagaimid béim ar an tsábháilteacht thar rud ar bith eile. Táimid tiomanta do sheirbhís iarnróid shábháilte a sholáthar dár gcustaiméirí go léir agus do shábháilteacht ár bhfostaithe, agus is é ‘Seasta Sábháilte’ an chéad chroíluch dár gcuid agus an ceann is tábhachtaí. Is é bunchloch na seirbhíse do chustaiméirí é féachaint chuige go mbeidh na daoine a thaistealaíonn linn slán sábháilte. Baineann tábhacht ollmhór freisin le sábháilteacht bhaill foirne agus chonraitheoirí uile Iarnród Éireann a fhostaítear chun bheith ag obair linn. Ní mór dúinn go léir ár gcion a dhéanamh lena chinntiú go dtiocfaidh gach duine abhaile slán sábháilte tar éis lá oibre a dhéanamh le hIarnród Éireann.

Tá teist láidir ag an gcuideachta maidir leis an tsábháilteacht, mar a dtugtar aitheantas dó san athbhreithniú ó Ghníomhaireacht Iarnróid an Aontais Eorpaigh ar fheidhmíocht sábháilteachta, agus sa Tuarascáil ón gCoimisiún um Rialáil Iarnróid ar Fheidhmíocht Sábháilteachta.

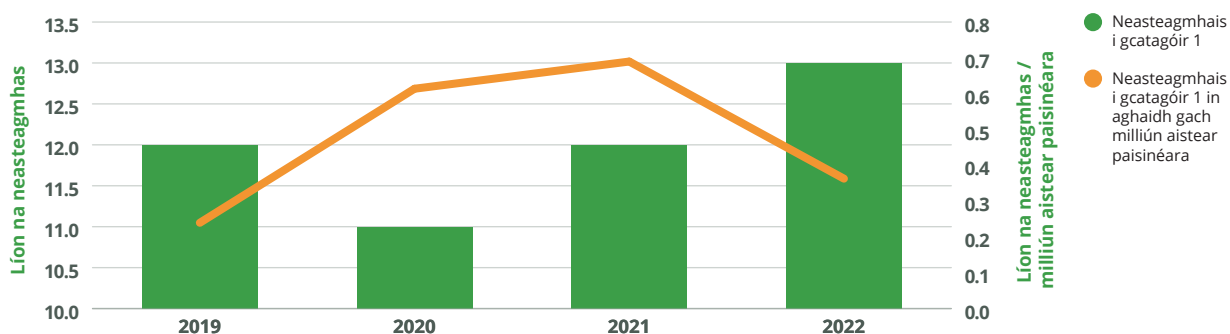
Tá an próiseas chun iarratas a dhéanamh chuig an gCoimisiún le haghaidh athdheimhniú an Ghnóthais Iarnróid ar siúl i gcomhréir le hAirteagal 2(2) de Rialachán (AE) 2018/763 agus tá iarratas ar údarú an Bhainisteora Bonneagair curtha i gcrích.

Táimid dírithe go fóill ar bhearta coisctheacha, agus seoladh sraith tionscnamh i rith na bliana chun an cultúr sábháilteachta a thomhas agus a fheabhsú, lena n-áirítear:

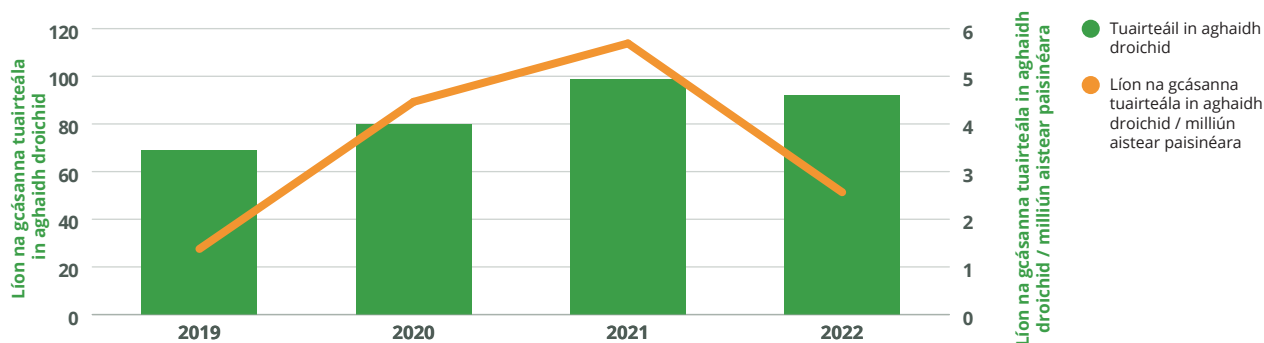
- Seoladh Straitéis Sábháilteachta IÉ 2022-2027: Tá an straitéis dírithe go háirithe ar chur leis an dul chun cinn maith maidir le feidhmíocht sábháilteachta chun tacú le fostaithe ó thaobh iompraíocht neamhshábháilte a thabhairt ar aird
- Chuige sin, tá an méid seo déanta againn:
 - ▶ Tugadh isteach CIRAS – córas lenar féidir neastheagmhais a thuairisciú faoi rún
 - ▶ Cuirtear Tosca Daonna chun feidhme sna tionscadail go léir
 - ▶ Tá cultúr cirt agus cothroime á chur i bhfeidhm againn

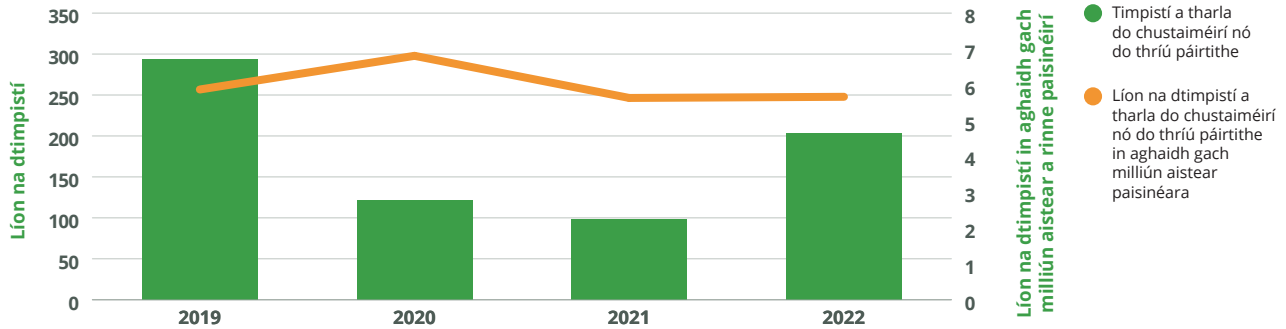
Tá laghdú 9% tagtha ar líon na dtimpistí ar chaill fostaithe am dá mbarr, laghdú ceithre cinn ó 2021. Tháinig laghdú 17 in 2022 ar fhigiúr na bliana 2019 (56 timpiste dá leithéid), sin roimh ré COVID-19. Is iad sciorradh, tuislí agus titim agus teagmhais láimhseála is cúis leis an gcuid is mó de na timpistí ar cailleadh am dá mbarr, agus ní timpistí ró-dhona iadsan ó thaobh tromchúise de.

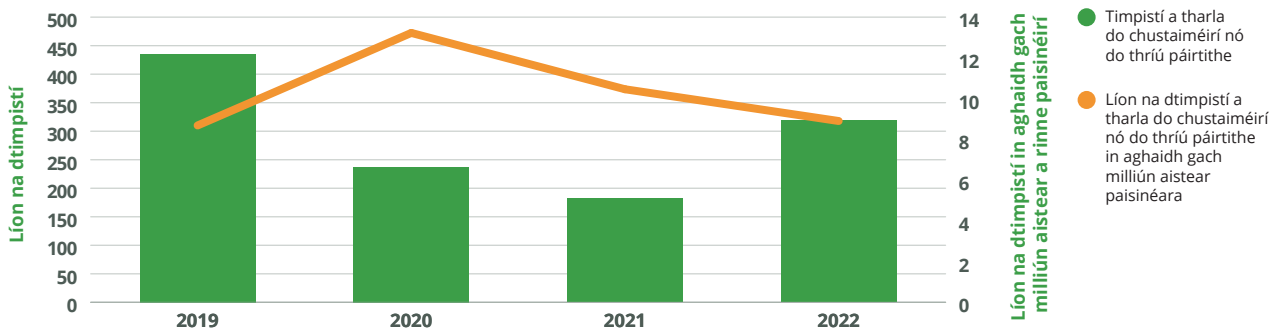
Neasteagmhas amháin breise ag crosaire comhréidh, catagóir 1, a bhí ann i gcomparáid le 2021. Tharla an méadú beag sin tráth ina bhfuil méadú mór tagtha ar an ngníomhaíocht ar na bóithre, i ndiaidh COVID. Tá sé sin fós ina réimse tosaíochta againn agus bímid i dteagmháil go leanúnach le geallsealbhóirí faoi, lena n-áirítear úinéirí talún, pobail áitiúla, agus an Garda Síochána. Tá an-chuid acmhainní infheistithe againn chun cuidiú an fhadhb sin a réiteach, lena n-áirítear rialuithe teicniúla a chur i bhfeidhm ag láithreacha ardriosca.

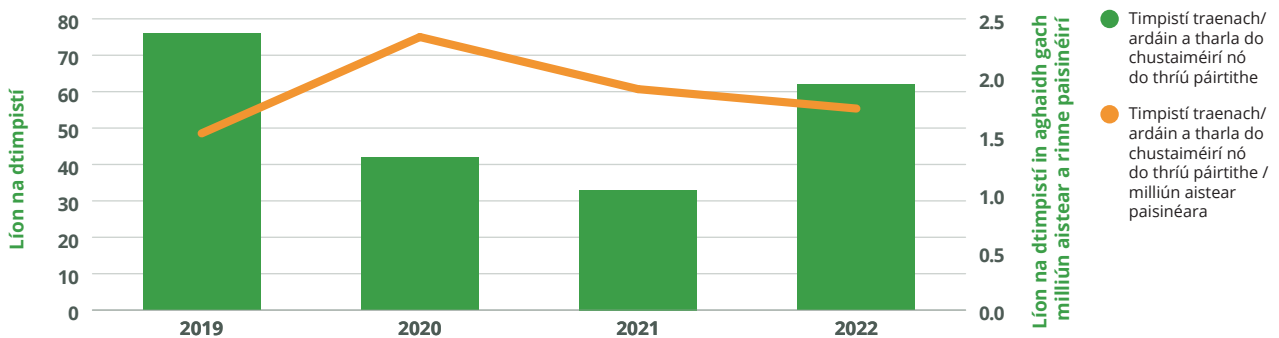
Tháinig laghdú de sheacht ar líon na gcásanna tuairteála in aghaidh droichid. Is laghdú 7% é sin i gcomparáid le 2021. Cé go bhfuil an treocht imithe in airde beagán le blianta beaga anuas, tá laghdú tagtha ar líon na dteagmhais atá tromchúiseach nó a d'fhéadfadh a bheith tromchúiseach. Cuireadh roinnt réitigh teicneolaíochta i bhfeidhm i limistéir ardriosca nuair a tugadh isteach maoluithe, amhail soilse réamhrabhadh ag Sráid Amiens.

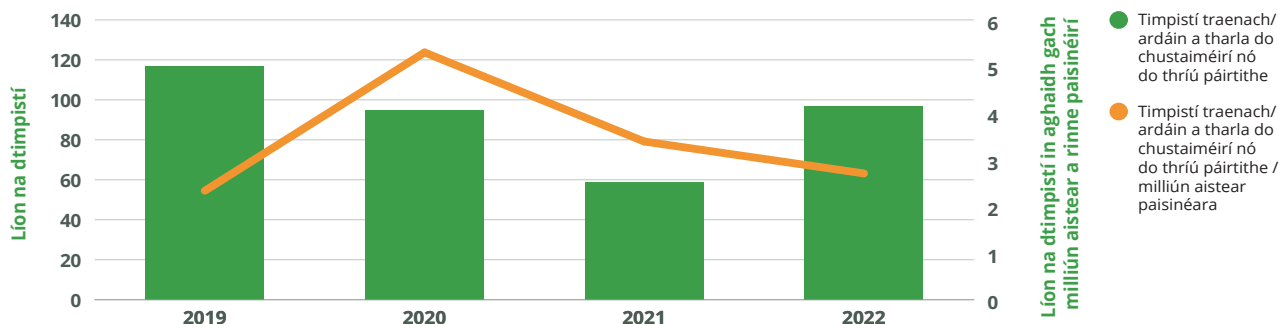
Cé gur tháinig méadú 107% ar líon na dteagmhais, méadú ó 98 go 203, is beag athrú atá tagtha ar líon na dteagmhais in aghaidh gach milliún aisteoir paisinéara, cé gur dhúbail líon na n-aisteoir ar an ngréasán in 2022 freisin.

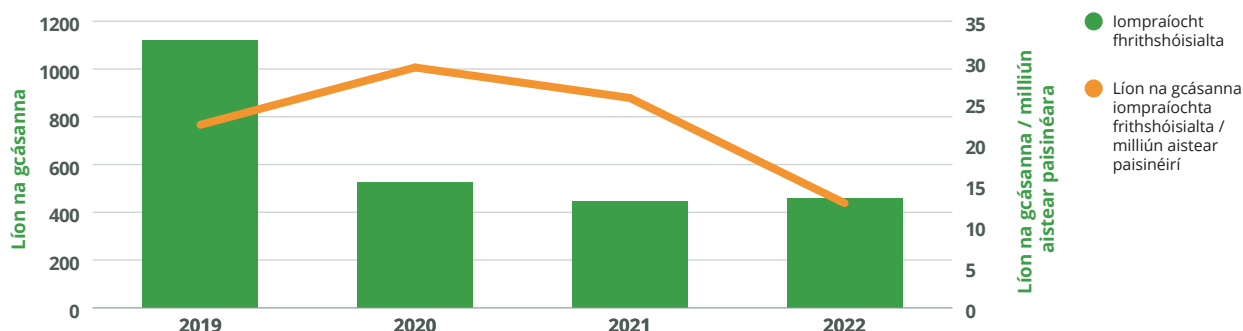
Tá méadú 75% tagtha ar líon na dtimpistí a tharla do chustaiméirí agus tríú páirtí i gcomparáid le 2021, méadú ó 182 go 319. Cé go bhféadfadh sé sin a bheith amhlaidh mar gheall ar an méadú ar líon na n-aisteoir a rinne paisinéirí tar éis COVID, treocht anuas atá le sonrú i gcás líon na dteagmhais in aghaidh gach milliún aisteoir traenach a dhéanann paisinéirí agus tá laghdú 15% le sonrú i gcomparáid le 2021. Léirítear líon na dteagmhais sa mhéadú ar líon na n-aisteoir a rinne paisinéirí, atá dúbailte ó 2021 i leith.

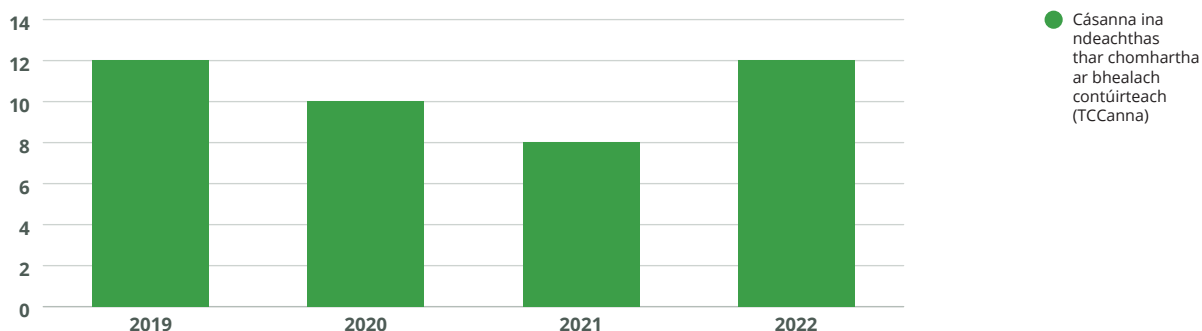
Tháinig méadú 88% ar líon na ngortuithe a tharla i gcomparáid le figiúirí na bliana 2021, méadú ó 33 go 62. Mar sin féin, tá laghdú 9% tagtha ar líon na dteagmhais in aghaidh gach milliún aisteoir traenach a rinne paisinéirí. Léirítear líon na dteagmhais sa mhéadú ar líon na n-aisteoir a rinne paisinéirí, atá dúbailte ó 2021 i leith.

Méadú 64% atá tagtha ar líon na dteagmhais i gcomparáid le 2021, sin méadú ó 59 go 97. Mar sin féin, tá laghdú 20% tagtha ar líon na dteagmhais in aghaidh gach milliún aisteir traenach paisinéara. Léirítear líon na dteagmhais sa mhéadú ar líon na n-aisteir a rinne paisinéirí, atá dúbailte ó 2021 i leith.

Tá méadú beag 3% tagtha ar líon na dteagmhais in 2022, i gcomparáid le 2021. Tá faireachán leanúnach á dhéanamh air sin agus tá cuid mhaith acmhainní infheistithe chun dul i ngleic leis an ábhar imní sin. Tá grúpa faireacháin nua bunaithe, faoi cheannas Phríomh-Oifig Slándála Iarnród Éireann, agus tá roinnt Moil Mhearfheargartha de chuid an Gharda Síochána ag feidhmiú anois chun cabhrú linn más rud é gur in olcas a théann cúrsaí ó thaobh iompraíochta de. Leis na Moil sin, i gcomhar lenár Lárionad Rialaithe Slándála, beidh baill foirne Iarnród Éireann in ann teagmháil dhíreach a dhéanamh leis an nGarda Síochána chun déileáil le cásanna iompraíochta fhrithshóisialta. Tá athrú déanta ar an struchtúr tuairiscithe inmheánaigh maidir le cásanna iompraíochta fhrithshóisialta ó 2020 i leith, rud a chuidíonn sé linn dlúthfhairéachán a dhéanamh ar na cásanna sin. D'fhéadfadh an méadú beag a bheith ina thoradh ar na tionscnaimh bhreise atá curtha i bhfeidhm ag Iarnród Éireann agus ar an leibhéal méadaithe tuairiscithe.

Cé gur tháinig laghdú ar líon na TCCanna, bliain ar bhliain, ó 2019, aisiompaíodh an treocht anuas sin in 2022, agus bhí líon na dteagmhais ar ais ar an leibhéal a bhíodh ann roimh COVID. Tá Saineolaí Cúinsí Daonna Iarnród Éireann fós ag obair le tiománaithe agus bainisteoirí. Tá athbhreithniú agus oiliúint/athoiliúint leanúnach ar siúl. Cé go bhfuil líon mór daoine earcaithe chuig Grád an Tiománaí le dhá bhliain anuas, ní raibh droch-thionchar aige sin ar líon na dteagmhais, ach tá dlúthfhairéachán á dhéanamh air sin chun féachaint an bhfuil aon fhadhb i gceist leis. Tar éis an mhéadaithe ar an líon TCCanna in 2022, tá anailís neamhspleách á dhéanamh ar na cásanna sin faoi láthair chun réimsí feabhsúcháin a aithint agus chun cabhrú le hanailís ar threochtaí ina leith.

Athróidh flit nua an DART+ eispéireas an chustaiméara ar sheirbhísí iarnróid Mhórchearntar Bhaile Átha Cliath.

Infheistíochtaí Caipitiúla

In 2022 rinneadh dul chun cinn maidir le príomhthionscadail éagsúla Infheistíochta Caipitiúla, agus fágfaidh feidhmiú na dtionscadal sin go bhfeabhsófar an soláthar seirbhíse dár gcustaiméirí agus go spreagfar aistriú níos mó chuig an iompar poiblí, rud a dhaingneoidh an seasamh atá againn mar phríomhsholáthraí. Éascaíonn na tionscadail d'fhorbairt agus nascacht inbhuanaithe ar bhealaí comaitéireachta agus bealaí réigiúnacha.

An Clár DART+:

Leanadh leis an bpróiseas forbartha dearaidh do bhonneagar DART+ in 2022, agus cuireadh isteach iarratais ar Ordú Iarnróid i leith DART+ an lathair agus DART+ an lardheiscirt, céim mhór chun cinn. Cuireadh tús leis an bpróiseas comhairliúcháin phoiblí i leith DART+ an Chósta le linn 2022.

Ordaíodh an flit nua DART+ ó Alstom Transport i mí na Nollag 2021 agus cuireadh ordú eile isteach i mí na Nollag 2022. Bhí an próiseas dearaidh aeistéitiúil agus theicniúil do na traenacha nua – cinn cheallra-leictreacha (BEMU) agus cinn leictreacha (EMU) ar siúl i rith na bliana agus tabharfar i gcrích é i lár 2023. Tá na mór-chomhpháirteanna go léir ordaithe anois ag an soláthraí agus tosaíodh á gcur le chéile ag deireadh 2022. Beidh an chéad sciar de na traenacha nua á gcur le chéile le linn 2023 i monarcha Alstom in Katowice na Polainne.

Carranna iarnróid nua Intercity:

Ina theannta sin, thosaigh an 41 carr iarnróid breise i gcomhair na seirbhíse Intercity – a ordaíodh i mí na Nollag 2019 agus atá á monarú ag Hyundai Rotem sa Chóiré Theas – ag teacht chomh fada linn i mí Lúnasa 2022 agus bhí 27 gcarr acu faighte faoi dheireadh na bliana. Cuirfear na feithiclí sin i mbun seirbhíse in 2023 tar éis tástáil agus faomhadh a dhéanamh orthu.

An tIonad Náisiúnta Rialaithe Traenacha:

Is ag Stáisiún Heuston a bheidh an tIonad Náisiúnta Rialaithe Traenacha agus tógfaidh sé áit an ionaid rialaithe tráchta atá i Stáisiún Uí Chonghaile anois. Leis an tsaoirid nua sin, déanfar bainistiú sábháilte, éifeachtach ar thrácht iarnróid in aon láthair amháin agus freastalófar ar leathnú na seirbhíse amach anseo.

Tá saoraidí tríú páirtí san fhoirgneamh freisin don Gharda Síochána agus do Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath. Críochnaíodh an obair thógála ar an bhfoirgneamh sa cheathrú ráithe de 2022, agus rinneadh é a fheistiú agus tosaíodh ag baint leas as saoraid an Gharda Síochána an tráth céanna ar tugadh i gcrích na hoibreacha chun an foirgneamh a choimisiúnú.

Críochnaíodh dearadh Chóras Bainistíochta Tráchta an Ionaid (i.e. an córas a bhainistíodh trácht iarnróid nuair a bheidh an tIonad ag feidhmiú) in 2022, agus táthar tosaithe ar an gcéim forbartha bogearraí. Measfar gur sa tríú ráithe de 2023 a chuirfear tús leis na hoibreacha chun crua-earraí a shuiteáil ar an láthair don Chóras Bainistíochta Tráchta, agus go mbeidh tástáil agus coimisiúnú déanta ar an gcóras iomlán faoi dheireadh 2024.

Leis an athfhorbairt ar Stáisiún Cheannt i nGaillimh cuirfear go mór le hacmhainn an stáisiúin agus leis na saoráidí a bheidh ar fáil do chustaiméirí.

Seirbhís Comaitéireachta Cheantar Chorcaí:

Rinneadh dul chun cinn mór in 2022 ar Chlár Iarnróid Comaitéireachta Cheantar Chorcaí chun na trí thionscadal atá á gcistiú faoi Shaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta an Aontais Eorpaigh (EURRF) a thabhairt chomh fada le céim na tógála agus iarratas a dhéanamh ar Ordú Iarnróid. I measc na dtrí thionscadal tá suiteáil comharthaíochta nua in ionad seanchomharthaíochta, rian breise a sholáthar idir an Gleanntán agus Mainistir na Corann agus ardán breise a chur le Stáisiún Cheannt.

Ina theannta sin, tá dul chun cinn á dhéanamh maidir leis na gnéithe eile de chlár Iarnróid Comaitéireachta Cheantar Chorcaí, lena n-áirítear stáisiúin nua agus oibreacha sibhialta, iosta nua don fhliú agus leictirí an ghréasáin. Táthar ag céim an réamhdhearaidh agus an fhaofa reachtúil anois agus leanfar leis sin go dtí 2023.

Athfhorbairt ar Stáisiún Cheannt:

Cheadaigh an tÚdarás Náisiúnta Iompair agus an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil an Réamh-Chás Gnó d'athfhorbairt Stáisiún Cheannt, agus tá an dá eagraíocht sin ag déanamh comhchistiú ar chéim thógála an tionscadail, sa cheathrú ráithe de 2022. Cuireadh tairiscintí amach chuig an margadh i mí na Nollag 2022 le haghaidh chéim na tógála. Faoi thionscadal sin, cuirfear feabhas ar eispéireas na bpaisinéirí sa stáisiún agus comhtháthófar an stáisiún leis an bhforbraíocht nua atá beartaithe ó dheas, feabhsófar an comhtháthú idir seirbhísí bus agus seirbhísí iarnróid, agus éascófar do mhéadú acmhainneachta amach anseo.

Athchóiriú Stáisiún Colbert – Céim 1:

Áirítear leis an tionscadal seo saoráid nua faoi dhíon ina mbeidh bána bus, oifigí ticéad inrochtana nua, oifigí foirne, aonaid mhiondíola agus leithris, chomh maith le hoibreacha chun athchóiriú a dhéanamh ar na saoráidí atá ann cheana féin. Cuireadh tús leis an bhfoirgníocht sa dara ráithe de 2022 agus tá dul chun cinn maith á dhéanamh ina leith. Measfar go n-osclofar an tsaoráid nua don phobal sa chéad ráithe de 2024.

Córas Teilgin Traenach – Droichead Átha go dtí na Clocha Liatha:

Tá tionscadal an Chórais Cosanta Traenach (CCT) idir Droichead Átha agus na Clocha Liatha á chur i bhfeidhm mar réiteach Leibhéil 1 de chuid an Chórais Eorpaigh um Rialú Traenach (ETCS). Cuireadh tús le suiteáil bhonneagar cois riain ETCS (e.g., srianadh cáblaí, cásanna suímh, rabhcháin ráillí) go luath in 2022 agus leanadh ar aghaidh leis an obair sin i rith na bliana. Tá céim na forbartha dearaidh beagnach críochnaithe agus tá an tionscadal ag feidhmiú de réir sprice le críochnú sa tríú ráithe de 2024.

Bunathrú chun Feabhais – Iarnród 2050

Tá an obair fós ar bun chun athrú ó bhonn a dhéanamh ar an eagraíocht lena chinntiú go mbeidh sí in oiriúint don am atá le teacht. Ag tógáil ar ár straitéis chorparáideach mheántéarmach IÉ 2027 agus ar ár Straitéis Lastais Iarnróid 2040, tá dul chun cinn déanta againn maidir le straitéis níos fadtéarmaí i ndáil le forbairt an iarnróid ar fud an ghréasáin atá ann faoi láthair, agus é san áireamh againn gur infheistíochtaí fadtéarmacha a bhíonn i gceist leis an iarnród agus go dtógann sé tamall tionscadail a

chur i bhfeidhm. Tá na tionscnaimh forbartha atá á mbreithniú ag teacht leis an bhfís faoinarb é an t-iarnród croílár córais iompair inbhuanaithe d'Éirinn, agus cuideoidh siad le borradh a chur faoin iarnród mar chóir iompair, freastal ar an daonra a mheastar a bheidh ann amach anseo, agus foghlaim ón deachleachtas i dtíortha eile. Tá Iarnród Éireann ag baint úsáid as na haschuir a thagann ón bpróiseas pleanála fadtréimhseach sin chun bonn eolais a chur faoin Athbhreithniú Straitéiseach ar Iarnród Uile-Oileáin atá á chur chun cinn ag an Roinn Iompair (Éire) agus ag an Roinn Bonneagair (Tuaisceart Éireann).

Ár gcustaiméirí

De réir mar a tháinig maolú ar shrianta COVID-19 agus a fuarthas réidh leo sa deireadh, tháinig borradh faoi líon na bpaisinéirí in 2022. I measc na bpríomhstaitisticí don bhliain iomlán tá:

- Ioncam €166.5m a fuarthas ó phaisinéirí in 2022, méadú 66% ó 2021
- B'ionann líon na n-aistear a rinne paisinéirí in 2022 agus 35.8m, méadú 106% ó 2021

- Ba é 75% céatadán na gcustaiméirí Intercity a bhain úsáid as an ngréasán chun suíochán a chur in áirithe roimh ré, laghdú ó 80% ó 2021 nuair a bhí áiritheintí éigeantacha i bhfeidhm. Ba é figiúr na bliana 2019 ná 64%
- Baineadh úsáid as LEAP sa Chrios Gearr-aistir i gcás 79% de na haistear
- B'ionann leibhéal sásaimh na gcustaiméirí i gcás Intercity agus 93%, agus 90% a bhí i gceist i gcás seirbhísí DART agus na seirbhísí comaitéireachta. Ba iad na figiúirí ina leith sin roimh an bpaindéim ná 92% agus 95%.

Go ginearálta, bhí an líon paisinéirí ar Intercity mórán mar a chéile le 2019 sa dara leath den bhliain. Lean an borradh faoin éileamh ar an DART agus seirbhísí comaitéireachta, ach níor fhill an t-éileamh ar leibhéal na bliana 2019 mar go raibh socruithe oibre solúbtha fós i bhfeidhm tar éis na paindéime. Tá tionchar mór aige sin ar thicéid séasúir, atá ag titim chun deiridh anois le hais na gcineálacha ticéid eile.

Is é is aidhm le straitéis na cuideachta maidir le hEispéireas na gCustaiméirí gur aistear iontach é gach uile aistear.

Tugadh isteach carráistí níos ciúine ar an líne idir Corcaigh agus Baile Átha Cliath, chun cabhrú le daoine a bhfuil fadhbanna céadfacha acu agus iad ag taisteal, agus chun rogha a thabhairt do chustaiméirí.

Dúbláíodh líon na seirbhísí seachbhuaice ar an líne idir Corcaigh agus an Cóbh/Mainistir na Corann i mí Iúil agus tugadh amchlár nua isteach ar an Domhnach an 11 Nollaig 2022. Ba é sin an chéad athrú mór ar an amchlár a tugadh isteach tar éis na paindéime agus d'ullmhaigh Iarnród Éireann é i gcomhpháirt le foirne pleanála an Údaráis Náisiúnta lompair tar éis athbhreithniú bliana agus anailís ar threochtaí taistil a dhéanamh, agus comhairliúchán poiblí san áireamh. Cuireadh roinnt seirbhísí breise leis an amchlár nua lena n-áirítear:

- Dhá sheirbhís déag bhreise idir Heuston agus an Droichead Nua.
- Ceithre sheirbhís nua idir Duga na Canálach Móire agus Collchoill agus Cill Droichid.
- Dhá sheirbhís nua idir Heuston agus Ceatharlach.
- Dhá sheirbhís nua idir Corcaigh agus an Cóbh.
- Seirbhís bhreise go luath ar maidin ó Bhéal an Átha chun nascadh leis an tseirbhís 05:15 ó Chathair na Mart go Heuston agus seirbhís bhreise idir Baile Átha Luain agus Cathair na Mart.

Chomh maith leis sin, leis an amchlár nua tháinig feabhas mór ar luas na dtraenacha ar an líne idir Luimneach agus Baile Uí Bhróithe. Bhí infheistíocht nach beag déanta chun ráillí nua a leagan síos, rud a d'fhág gur tháinig laghdú 15 nóiméad ar an achar ama a thóg aistear.

Inrochtaineacht

In 2022 bhí tionscnaimh éagsúla ar bun againn a bhí dírithe ar an rochtain ar ár seirbhísí a fheabhsú. Tugadh isteach carráiste níos ciúine ar an tseirbhís idir Baile Átha Cliath agus Corcaigh, agus cuireadh pacáistí céadfacha ar fáil, dhá bheart a bhí dírithe ar fheabhas a chur ar a n-eispéireas i gcás custaiméirí a bhfuil fadhbanna céadfacha acu.

Tá áiseanna 'Changing Places' ar fáil anois i Stáisiún Heuston agus Stáisiún Uí Chonghaile agus tá áiseanna dá leithéid beartaithe i mBaile Átha Luain agus i Sligeach in 2024. Cuireadh isteach ardaitheoirí stáisiúin nua ag Baile Mhic Gormáin agus i nDeilginis, a osclaíodh go luath in 2023, agus rinneadh infheistíocht sna hardaitheoirí a bhí ann cheana in 18 stáisiún faoin gclár Big Lift, a bhí ar bun don tríú bliain.

Tionscadal maidir le hEispéireas na gCustaiméirí

Agus muid ag cothú éilimh arís tar éis do na srianta taistil dul i bhfeidhm orainn le linn COVID-19, agus úsáid an iarnróid á spreagadh againn mar chóir iompair inbhuanaithe, is tábhachtaí ná riamh é an luach atá againn i dtaobh na custaiméirí a bheith i gcroílár ár ngnó. Tá straitéis forbartha againn maidir le hEispéireas na gCustaiméirí, agus tá sí ailínithe le Straitéis IÉ 2027, ar cuireadh tús léi le linn 2022. Áirítear leis an straitéis sin foirne bainistíochta a atheagrú chun díriú níos mó ar chustaiméirí, clár leathan oiliúna agus breis úsáide a bhaint as an teicneolaíocht lena chur ar ár gcumas dúinn freastal níos fearr ar riachtanais na gcustaiméirí, chomh maith le cur le líon na nOifigeach Seirbhíse do Chustaiméirí ar ár gcuid seirbhísí Intercity. Tacóidh an clár sin le fás an éilimh sna blianta atá le teacht de réir mar a roghnóidh níos mó daoine taisteal ar an iarnród mar gheall ar na tairbhí inbhuanaithe a bhaineann leis agus a áisiúla atá sé.

Áirítear le feabhsuithe leanúnacha ar shaoráidí custaiméirí:

- Saoráidí uasghrádaithe sna stáisiúin lena n-áirítear inrochtaineacht, leithris, ardaitheoirí agus staighrí beo, carrchlóis sna stáisiúin agus dromchlaí ardáin, troscán stáisiúin, saoráidí rothar, doirse uathoibríocha, aláram gutha, córais dóiteáin agus uasghrádú ar chórais téimh.
- Faisnéis agus comharthaí páirceála lena n-áirítear comharthaí sna stáisiúin agus comharthaí bealaigh, atá ag cloí le treoirilínte corparáideacha nua.
- Uasghrádú leanúnach ar Scáileáin Taispeána Faisnéise do Phaisinéirí (tá an obair críochnaithe i Stáisiúin Heuston, Uí Chonghaile agus an Cheanntaigh agus tá dul chun cinn maith déanta ar an líne idir Corcaigh agus an Cóbh/ Mainistir na Corann). Córais dhátheangacha atá in 20 stáisiún, agus táthar réidh chun córais dhátheangacha a chur i bhfeidhm sna stáisiúin a mbeidh tionchar ag coimisiúnú an Ionaid Nua Rialaithe Traenacha orthu.
- Tá tús curtha le hoibreacha chun uasghrádú a dhéanamh ar an gCóras Faisnéise Paisinéirí ar an bhflít DART agus tá tástáil ar bun i dtaobh comhtháthú córais.

Agus muid tiomanta d'eispéireas na gcustaiméirí a fheabhsú, ní mór dúinn na cásanna a admháil nach n-éiríonn linn é sin a dhéanamh. Ag Taispeántas Eitleoireachta Bhré ar an 24 Iúil, cuireadh moill agus buairt ar dhaoine a bhí ag súil le sult a bhaint as imeacht teaghlaigh, fágadh trína chéile iad, agus mhothaigh cuid acu nach raibh an dara rogha acu ach imeacht ó thraenacha DART. Cé gur aimsigh ár n-imscrúdaitheoirí fadhbanna maidir le haerchóirí agus faisnéis ar an lá, fuarthas freisin nár thacaigh an fhaisnéis, na tacaíochtaí agus na próisis a bhí i bhfeidhm lenár gcomhghleacaithe ionas go bhféadfaidís an leibhéal riachtanach seirbhíse a soláthar. Faoinár straitéis maidir le hEispéireas na gCustaiméirí, tacóimid lenár bhfostaithe i gcónaí chun an t-eispéireas is fearr is féidir a sholáthar do chustaiméirí.

Europort Ros Láir

Bhí borradh fós faoi Europort Ros Láir in 2022, tráth ar cuireadh breis agus 200,000 aonad lastais tríd an gcalafort den chéad uair – is ionann sin agus méadú 5% bliain ar bhliain i dtaobh lastais agus méadú carnach 53% ó 2020 i leith. Tháinig méadú mór freisin ar sheirbhísí paisinéirí de réir mar a laghdaíodh srianta COVID-19. Chuaigh breis agus 550,000 paisinéir tríd an gcalafort, sin méadú 128% bliain ar bhliain i gcomparáid le 2021 agus níl sé ach díreach 5% faoi bhun an leibhéil a bhí i gceist roimh an bpaindéim.

Tugadh isteach seirbhís nua dhá uair sa tseachtain chuig Zeebrugge i gcomhar le Finnlines, atá ina chuid de Ghrúpa Grimaldi, agus anois gabhann breis agus 34 seirbhís dhíreach Ró-Ró anonn is anall ó Ros Láir chomh fada le calafoirt Bilbao, Cherbourg, Le Havre, Dunkirk agus Zeebrugge. A bhui leis sin, tá Europort Ros Láir fós ar an gcalafort is mó in Éirinn ó thaobh seirbhísí Ró-Ró/Ró-Pax a théann chuig an Eoraip.

Rinneadh athbhreithniú ar Mháistirphlean Ros Láir in 2022, mar gheall ar an mborradh mór atá fós faoin ngnó ann agus chun freastal ar an iarraidh i dtaobh an tIonad Rialaithe Teorann sa chalafoirt a thógáil níos luaithe ná mar a bhí beartaithe. Thángthas ar chomhaontú leis na geallsealbhóirí go léir maidir le céimniú na n-oibreacha agus tosófar ar an obair thógála sa dara ráithe de 2023. Tá infheistíocht nach beag á déanamh ag Iarnród Éireann sa chalafoirt chun acmhainneacht bhreise agus saoráidí breise Ró-Ró/Ró-Pax a bhunú agus tá infheistíocht á déanamh ag Oifig na nOibreacha Poiblí sa Bhuanionad Rialaithe Teorann atá de dhíth ansin.

Leanadh den dul chun cinn leis an dearadh, an cistiú agus an próiseas pleanála i gcomhair na saoráide fuinnimh in-athnuaite amach ón gcósta a bheidh ag Europort Ros Láir. Tá foireann iomlán tionscadail ag obair ar fud na ndisciplíní éagsúla agus baineadh amach roinnt garspriocanna tábhachtacha in 2022 lena chinntiú gur féidir an tionscadal a thabhairt i gcrích faoi 2026, lena n-áirítear comhairliúcháin margaidh, comhairleoirí airgeadais a cheapadh, dearadh, cur i bhfeidhm i limistéar an chladaigh agus dul i mbun staidéir éagsúla a theastaíonn mar chuid den phróiseas um thoiiliú pleanála.

Tá iarratas ar chistiú faoin tSaoráid um Chónascadh na hEorpa (tionscnamh de chuid an Aontais Eorpaigh) le cur i láthair i gcomhair an ghlaao anuas in Eanáir 2023 chun comhchistiú 50% a lorg le haghaidh staidéar, dearadh comhshaoil, pleanála agus dearadh sonraí chun an tsaoráid fuinnimh in-athnuaite amach ón gcósta a thabhairt chomh fada le céim an toilithe pleanála.

Le Straitéis Lastais Iarnróid 2040, díreann ar chúig oiread an méid seirbhísí traenach lastais a bheith á soláthar in aghaidh na seachtaine.

Lastas

Tá ár ngnó lastais ag dul ó neart go neart agus tá méadú mór tagtha ar tháirgí insoláthartha. Áiríodh iad seo a leanas i measc phríomhthrácht lastais na cuideachta:

- Mian since ó Mhianaigh na Teamhrach chomh fada le Calafort Bhaile Átha Cliath
- Traenacha coimeádán ó Bhéal an Átha chomh fada le Calafort Bhaile Átha Cliath agus Calafort Phort Láirge
- Traenacha adhmaid ó Chontae Mhaigh Eo chomh fada le Port Láirge.

Tháinig méadú mór (breis is €2m) ar an ioncam iomlán ón ngnó lastais go €11m in 2022. Tháinig €4.8m de sin ón ngó Iarnróid agus €6.2m ó Navigator Forwarding. Tháinig ardú mór freisin ar an tonnáiste iomlán in 2022: 81 milliún tonna-chiliméadar san iomlán a iompraíodh i gcomparáid le 11 mhilliún in 2021.

Táimid fós dírithe go tréan ar ghnó an lastais Iarnróid a chur chun cinn agus borradh a chur faoi. Tacaíonn Lastas Iarnróid 2040 le cuspóirí náisiúnta maidir le dícharbónú na ngréasán iompair agus tacaíonn sé le lucht tionsclaíochta trí leas a bhaint as an mbrú níos mó atá ag teacht ar iompar ar bóthar trí thionscnaimh a chur chun feidhme a rannchuideoidh go díreach le hathchothromú a dhéanamh ar an difreálach a bhíodh ann idir iompar Iarnróid agus iompar ar bóthar.

I measc cholúin na straitéise sin tá feabhsú an bhonneagair ag na calafoirt. Fuarthas cistiú ón Roinn Iompair i mí na Nollag 2022 chun tús a chur leis an tionscadal chun an nasc Iarnróid ó Luimneach go Calafort Fhainge a chur ar bun arís le haghaidh lastas Iarnróid, agus tá sprioc leagtha síos i dtaobh tús a chur le seirbhísí.

Leanadh den obair in 2022 chun gnó nua a mhealladh, fuarthas cistiú le haghaidh flít agus bonneagar nua agus rinneadh neartú ar an bhfoireann Lastais Iarnróid nuair a ceapadh Bainisteoir Forbartha Gnó nua agus Bainisteoir Gnó a bheidh ag plé le Lastas Iarnróid. D'éirigh le hiarratas a rinneadh faoin tsaoráid um Chónascadh na hEorpa in 2022 agus dheonaigh an tAontas Eorpach 50% den chistiú chun tacú tuilleadh le cur i bhfeidhm na straitéise Lastais Iarnróid 2040.

D'éirigh go geal in 2022 le feidhmíocht Aonad Lastais Iarnróid Éireann (Navigator), ar sainghné dá chuid oibre é páirteanna carranna a bhailiú agus a dháileadh. Bhí feidhmíocht an ghnó sin ina measc siúd ab fhearr san Eoraip san earnáil sin – seachadadh 99.4% de na horduithe in am ar fud oileán na hÉireann.

Cúrsaí Airgeadais

Ba é toradh foriomlán na bliana glanbharrachas airgeadais tar éis cánachais €0.8m (2021: barrachas €1.8m) agus Glansócmhainní €46.6m (2021: €45.8m).

Léiríonn ioncam iomlán €224.1m (2021: €144.1m) ó oibríochtaí sa bhliain téarnamh €80.0m ó thionchar COVID 19. Tháinig méadú €2.5m bliain ar bhliain ar an ioncam €4.8m ó pháirceáil (2021: €2.3m). Méadú €1.2m a bhí i gceist leis an ioncam €4.8m (2021: €3.6m) ó Lastas Iarnróid mar gheall gur iompraíodh níos mó lastais, rud a thug toradh níos airde bliain ar bhliain, agus tháinig méadú de €3.0m go dtí €12.9m (2021: €9.9m) ar an ioncam ó Ros Láir, rud a léiríonn an borradh a bhí faoi thrácht paisinéirí agus lastais ó chustaiméirí idir sheanbhunaithe agus nua a bhíonn ag oibriú ón gcalafort. Méadú €6.4m a bhí i gceist leis an ioncam eile €35.3m (2021: €28.9m). Is é is cúis leis an méadú go príomha ná méadú €6.6m ar ioncam ó réadmhaoin a ligean ar cíós, €0.7m ó Navigator mar gheall ar an mborradh faoin éileamh, arna fhritháireamh ag an laghdú ar ioncam ó thríú páirtithe go dtí €0.9m i leith na bliana.

Méadú 66% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin atá le sonrú i leith ioncam ó phaisinéirí de €166.5m (2021: €100.1m) in 2022, mar gheall ar théarnamh láidir i ndáil le líon na bpaisinéirí ó na leibhéil laghdaithe a bhí ann le linn na paidéime. Tháinig méadú ar an ioncam ar fud na seirbhísí Intercity go dtí €113.8m (2021: €65.8m), na seirbhísí comaitéireachta go dtí €24.9m (2021: €16.7m) agus na seirbhísí DART go dtí €27.8m (2021: €17.6m) i gcomparáid le 2021.

Fuair an chuideachta €5.8m (2021: €41.5m) ón Scéim Fóirdheontais Pá d'Fhostaithe a cuireadh i bhfeidhm mar gheall ar COVID-19.

Caiteachas párolla €296.3m (2021: €280.3m) a bhí i gceist, sin méadú €16.0m bliain ar bhliain. Ba é an phríomhchúis a bhí leis sin gur cuireadh i bhfeidhm beart pá i rith na chéad ráithe de 2022 agus gur tháinig méadú ar an meánlíon fostaithe go 4,339 duine (2021: 4,176). Fostaíodh tuilleadh tiománaithe traenach, gníomhairí seirbhíse do chustaiméirí agus baill foirne chun tionscadail chaipitil agus chothabhála bhreise a chur i bhfeidhm. Tháinig méadú €31.9m ar chostais oibriúcháin eile go dtí €275.4m (2021: €243.5m) i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin, mar gheall ar ghníomhaíochtaí cothabhála breise agus costais bhreosla níos airde.

Fuarthas cistiú €241.0m in 2022 (2021: €235.7m) ón Roinn Iompair faoin gConradh Ilbhliantúil Bonneagair agus fuarthas €19.7m (2021: €25.3m) anuas air sin i gcomhair tionscadail chaipitil. Sholáthair an tÚdarás

Náisiúnta Iompair cistiú €166.3m (2021: €181.8) i leith na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí chun seirbhísí paisinéirí a oibriú. Fuarthas cistiú caipitil iomlán €39.4m (2021: €39.9m) i leith na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí le haghaidh cothabháil throm a dhéanamh ar an rothstoc. Sholáthair an tÚdarás Náisiúnta Iompair €227.2m breise (2021: €238.9m) i gcomhair tionscadail chaipitil. Fuarthas €103.6m eile ón Stáitchiste i rith na bliana agus bhain €64.0m de sin le líne Fhainge, €34.3m leis an obair líne (a raibh dlús curtha léi), €3.1m le bearta cosanta cósta, €1.2m leis an straitéis i leith an fhliú agus €1.0m le seirbhísí do phaisinéirí.

Suim airgid €19.9m (2022: €22.4m) a gineadh i leith na bliana (gan maoiniú idirchuideachta san áireamh). Eascraíonn an toradh dearfach sin as glanbharrachas, costais dhímheasa níos airde agus caiteachas caipitil oibre níos ísle arna bhfritháireamh ag an méadú ar an gcaiteachas caipitiúil. Dá dtarlódh cúlú geilleagrach nó dá ngearraí siar an cistiú ón stát, d'fhéadfaí dochar mór a dhéanamh don chlár comhardaithe fós.

In 2022, rinne Iarnród Éireann caillteanas trádála €2.0m (2021: €0.8m) tar éis cánach. Is féidir caillteanais trádála sa bhliain a úsáid chun an dliteanas cánach a eascraíonn as brabúis cíosa a laghdú. Bhain Iarnród Éireann leas as an gcaillteanas sin agus an muirear cánach i leith na bliana á ríomh.

Ba é an brabús cíosa i leith na bliana ná €4.6m (2021: €3.4m). Breacadh muirear cánach €0.9m sa chuntas brabúis agus caillteanais i leith na bliana.

Costais chomhairleoireachta

De réir an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016, leagtar amach sa tábla thíos na costais chomhairleoireachta a thabhaigh an chuideachta in 2022 atá san áireamh sna costais oibriúcháin agus na costais eile (féach Nóta 6). An méadú ar chostais chothabhála agus athnuachana, is le tionscadail chaipitil go príomha a bhaineann sé.

	2022 €'000	2021 €'000
Cothabháil agus Athnuachan	22,400	17,710
Oibriúcháin agus Eile	501	308
Córais Paisinéirí	–	2
Straitéis agus Leagan Amach na hEagraíochta	1,391	561
Ollchostais Chomhairleoireachta	24,292	18,581
Costais chaipitlithe	(22,196)	(17,399)
Glanchoistais Chomhairleoireachta	2,096	1,182

Ár nGréasán

A bhuí le hinfheistíocht mhór sa ghréasán, cuireadh cláir ar bun chun athnuachan a dhéanamh ar shócmhainní ar fud an ghréasáin in 2022. Tugadh faoi thionscadail éagsúla chun uasghrádú a dhéanamh ar ár ráillí, struchtúir, claífoirt, foirgnimh agus áiseanna, idir mheicniúil agus leictreach, fálú, pointí agus crosairí, crosairí comhréidhe agus gach sócmhainn eile chomh maith le cuid mhór oibreacha uasghrádaithe eile a chuir feabhas ar ár sócmhainní, rud a d'fhág go raibh siad níos sábháilte, níos iontaofa, agus ar fáil ar luasanna níos airde ar mhaithe lenár gcustaiméirí.

- Mar gheall ar chlár bunathraithe faoina bhfuil athnuachan á déanamh ar líne an Aonaigh, fuarthas réidh leis na ráillí siúntaithe go léir agus cuireadh ráillí táthaithe leanúnacha nua-aimseartha ina n-áit, rud a laghdóidh an costas cothabhála feasta agus a chuirfidh láithreach le luas na dtraenacha ar an líne.
- Leanadh ar aghaidh in 2022 leis an tionscadal chun bonneagar na ráillí a uasghrádú ar an bpríomhlíne idir Baile Átha Cliath agus Corcaigh agus d'éirigh go geal leis an obair sin: leagadh síos stráice 18 míle ráillí nua, glanadh stráice 14 mhíle ballasta agus rinneadh oibreacha draenála ar stráice ceithre mhíle. Bhí an t-aschur ar fad ag teacht leis an bplean nó á shárú agus rinneadh íoslaghdú ar an tionchar oibriúcháin le linn an tionscadail athnuachana chasta sin.
- Tugadh faoi obair athnuachana ar dhroichid agus lintéir chun fáil réidh le seanstruchtúir agus struchtúir a bhí ag dul in olcas. In 2022 fuarthas réidh ar fad le seacht gcrosaire a bhíodh á n-oibriú de lámh agus suiteáladh ocht gCóras Tacaíochta Cinnteoireachta eile ag láithreacha ardriosca, rud a laghdaigh an phróifíl riosca a thuilleadh sna limistéir sin.
- Bliain an-mhaith a bhí ann dár bhfoirgnimh agus saoráidí: leanadh ar aghaidh ag tabhairt chun críche oibreacha feabhsúcháin ar bhonneagar stáisiúin agus áiríodh sna cláir oibre athnuachan a dhéanamh ar dhíonta, comharthaí bealaigh agus comharthaí eile sna stáisiúin, suiteáil scáthlán rothar, uasghrádú foirgneamh agus struchtúr cosanta agus cláir faoina ndearnadh feabhsú ginearálta ar ár bhfoirgnimh.
- Rinneadh damáiste nach beag do Dhroichead na Bearú (UBH 140) ar an gcuid den líne atá dúnta faoi láthair ó Phort Láirge go Ros Láir in eachtra a tharla ar an 26 Feabhra 2022 nuair a bhuail soitheach faoi. Mar gheall air sin, níorbh fhéidir a bheith cinnte go bhféadfaí an chuid tosaigh den droichead a oibriú go sábháilte. Pionnadh an droichead agus daingníodh é sa chaoi is go bhfuil sé ar oscailt do thrácht mara, go dtí go ndéanfar dearadh a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm lenár féidir é a oibriú go sábháilte.

- Rinneadh dul chun cinn leis na Tionscadail um Chosaint Bonneagair Iarnróid an Chósta Thoir (ECRIPP) nuair a ceapadh sainchomhairleoir ildisciplíneach chun bheith ag obair ar phleanáil dearaidh agus ar thógáil na saoráidí cosanta sin ar chósta an oirdheiscirt sna blianta amach romhainn. Tá an tÚdarás Náisiúnta Iompair fós ag tacú le forbairt na dtionscadal tábhachtach sin.
- Tá athrú an-mhór déanta le blianta beaga anuas ar chórais bainistíochta sócmhainní digiteacha, agus nuálaíocht mhór déanta ina leith, go háirithe i réimsí na bainistíochta saolré agus maidir le húsáid a bhaint as macasamhail dhigiteach dár ngréasán sócmhainní chun an obair a dhéanaimid a dhearadh, a phleanáil agus a thabhairt i gcrích. I rith na bliana chuireamar tús le tionscadal gnó chun athrú ó bhonn a dhéanamh ar an mbonneagar faoina ndéanfar córas EAM digiteach nua den scoth a chur i bhfeidhm agus a leabú i rith na tréimhse cúig bliana atá romhainn.
- Rinneadh athnuachan ar thart ar 40 km de shreanga agus ar bhonneagar tacaíochta gaolmhar in 2022 ar ghréasán leictirthe an DART sa tríú bliain de thionscadal Athnuachana Trealamh Línte Lasnaide (OHLE). Tugadh faoin obair mar chuid de chonradh cúig bliana le Sacyr Neopul chun athnuachan a dhéanamh ar na línte lasnaide. Rinneadh oibreacha athnuachana idir Gabhal Bhinn Éadair agus Mullach Íde agus idir Deilginis agus na Clocha Liatha in 2022.
- Athnuachan ar an gComharthaíocht i bPort Laoise agus i nGéisill: Is comhghlasálacha saorshreanga bunaithe ar athsheachadán a bhíodh i bPort Laoise agus Géisill, a coimisiúnaíodh sna 1970idí. Cé go bhfuil an teicneolaíocht iontaofa agus go bhfuil sí slán i gcás teipe, b'éigean seomraí athsheachadán nua a chur ar fáil mar gheall ar an bhail a bhí ar na sócmhainní. Chun réiteach nua a chur in ionad an dá chomhghlasáil a bhí ann cheana, beartaíodh úsáid a bhaint as acmhainn chongarach comhghlasála SSL, agus tugadh i gcrích na hoibreacha i mí na Samhna.

Inbhuanaitheacht

Sonraítear i straitéis inbhuanaitheachta Iarnród Éireann gealltanais na cuideachta maidir le gnéithe comhshaoil, sóisialta agus geilleagrach den inbhuanaitheacht. Tá Iarnród Éireann, i gcomhar lena phríomh-gheallsealbhóirí, ag gabháil do réimse leathan tionscnamh faoi na trí cholún idirghaolmhara sin. Tacaíonn na tionscnaimh sin le feidhmiú roinnt príomhbheartais agus straitéisí náisiúnta lena gcuirtear chun cinn forbairt náisiúnta, éagsúlacht agus freagracht shóisialta agus chomhshaoil, lena n-áirítear aghaidh a thabhairt ar shaincheistean maidir leis an athrú aeráide. Tacaíonn na tionscnaimh sin freisin le spriocanna leathana forbartha inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, tá siad ailínithe le Straitéis Inbhuanaitheachta Ghrúpa ClÉ, agus soláthróidh siad an fhaisnéis a bheidh riachtanach faoin Treoir um Thuairisciú Inbhuanaitheachta Corparáideach, atá le cur le dlí na hÉireann faoi 2024.

Bronnadh an comhartha Business Working Responsibly orainn in 2022 as an gcur chuige atá againn maidir le hinbhuanaitheacht. Is é sin an príomhchaighdeán lena ndéantar deimhniú ar ghnéithe inbhuanaitheachta agus ar fhreagracht shóisialta i gcás corparáidí in Éirinn agus is comhartha é a ndéantar iniúchadh neamhspleách air. Le breis is deich mbliana anuas tá an caighdeán sin ar thús cadhnaíochta sa chlár oibre inbhuanaitheachta, agus tá sé fós ag spreagadh athrú fiúntach agus athrú ó bhonn i gcuideachtaí a chuireann a phrionsabail i bhfeidhm. Tá glactha ag Bord Iarnród Éireann leis na cúig ghealltanais atá sa Chreat don Eanáil Leathstáit Tráchtála chun dul i ngleic le Cuspóirí Gníomhaithe ar son na hAeráide (Iúil 2022) agus beidh sé ag obair chun na spriocanna atá leagtha síos ina leith a bhaint amach.

Tá an inbhuanaitheacht ina cuid lárnach dár gclár Infheistíochta Caipitiúla, agus de chuid mhór de na tionscnaimh atá sonraithe thuas ar fud gach réimse de ghnóthaí Iarnród Éireann. I measc na dtionscnamh inbhuanaitheachta breise do 2022 bhí:-

Cúrsaí Comhshaoil

Cuid lárnach dár straitéis inbhuanaitheachta is ea cur go dearfach le spriocanna náisiúnta maidir le dícharbónú agus ídiú fuinnimh a laghdú. Tá forbairt leanúnach á déanamh ar an treochlár maidir le laghdú carbóin chun spriocanna laghdaithe carbóin na bliana 2030 a bhaint amach, agus áirítear leis ár gclár infheistíochta caipitiúla, tionscnaimh a bhaineann leis an bhflít agus le breosla, agus tionscnaimh a bhaineann leis na foirgnimh agus na saoráidí. Ina measc siúd tá uasghrádú a dhéanamh ar chórais soilsithe agus ar ardaítheoirí/staighrí beo agus athbhreithniú a dhéanamh ar bhillí fuinnimh do stáisiúin.

Léirítear thíos próifíl ídithe fuinnimh agus carbóin (MWh) Iarnród Éireann i gcomhair 2022 (gach figiúr slánaithe chuig '000):

Cé gur filleadh ar an tseirbhís iomlán in 2022, bhí amchlár laghdaithe ré COVID-19 i bhfeidhm i míonna tosaigh 2021 agus ní mór é sin a chur san áireamh agus comparáid á déanamh idir blianta.

I dtéarmaí iomlána, tá an leibhéal ídithe fuinnimh agus na hastaíochtaí carbóin ag druidim go tapa anois leis na leibhéil a bhíodh ann roimh an bpaindéim, anois agus na leibhéil seirbhíse ar ais mar a bhí. Tá méadú faoi dhó tagtha ar líon na gkiliméadar a thaistil paisinéirí i gcomparáid le 2021 ach níl sé ar ais chuig leibhéal na bliana 2019 fós.

Próifíl Fuinnimh agus Charbóin – Iarnród Éireann (MWh)					
Bliain	Y 2019	Y 2020	Y 2021	Y 2022	2022 vs. 2021
Ola dhíosail le haghaidh feithiclí a tharraingt	460,113	375,233	441,315	450,078	2.0%
Leictreachas le haghaidh feithiclí a tharraingt	27,695	23,235	23,453	23,600	0.6%
Breosla i gcomhair feithiclí bóthair	14,676	14,645	14,644	15,172	3.6%
Leictreachas le haghaidh sócmhainní seasta	35,791	35,804	34,412	32,718	-4.9%
Gás don téamh	9,278	9,979	9,277	9,406	1.4%
Ídiú Fuinnimh iomlán MWh	547,553	458,895	523,101	530,974	1.5%
	100.0%	83.8%	95.5%	97.0%	
Iomlán na nAstaíochtaí CO ₂ ('000 tonna)	142.5	112.1	131.8	140.2	6.3%
Tonna astaíochtaí CO ₂ /’000 km traenach IOMLÁN	7.4	6.6	7.71	7.68	-0.3%
Paisinéirí M km	2,399	877	870	1,731	99.0%
	100%	37%	36%	72%	
Ídiú Fuinnimh iomlán MWh in aghaidh 10,000 km a thaistil Paisinéirí	2.28	5.23	6.01	3.07	49.0%
	100%	229%	263%	134%	
Traenacha M km	19.26	16.95	17.10	18.24	6.7%
	100%	88%	89%	95%	
Ídiú Fuinnimh iomlán MWh in aghaidh 100 km Traenach	2.84	2.71	3.06	2.91	4.8%
	100%	95%	108%	102%	

Díosail i gcomhair Tarraingthe:

Tháinig méadú 2.0% ar an méid díosail a ídíodh agus tháinig laghdú 101% ar líon na gciliméadar a thaistil paisinéirí i gcás seirbhísí díosail le hais na bliana 2021.

Tháinig méadú 6.7% ar líon na gciliméadar traenach de bharr na seirbhísí go léir a bheith ag feidhmiú arís agus de bharr seirbhísí níos minice a bheith á soláthar i réigiún Chorcaí. Tháinig méadú 16% ar ídiú díosail sa ghnó lastais i gcomparáid le 2021 mar gheall ar bhreis seirbhísí trádstórála agus iompair idirnáisiúnta a bheith á soláthar.

An DART:

Tháinig méadú an-bheag 0.6% ar an méid leictreachais a ídítear chun an DART a tharraingt i gcomparáid le figiúr na bliana 2021 agus tháinig méadú 103% ar líon na gciliméadar a thaistil paisinéirí, rud a léiríonn méadú ar éifeachtúlacht fuinnimh.

Breosla i gcomhair feithiclí bóthair

Tháinig méadú 3.6% ar úsáid breosla bóthair i gcomparáid leis an mbliain 2021. Cé go bhfuil Iarnród Éireann ag gabháil go gníomhach do bheartas faoina bhfuil carranna leictreacha á gceannach aige, níl an tírdhreach tráchtála agus an bonneagar luchtaithe inmheánach aibí go leor fós le go n-éireoidh linn imeacht ó veaineanna díosail, agus ceannaíodh veaineanna breise in 2022 chun tacú le foirne na dTionscadal Caipitil.

Leictreachas

Coinníodh leis an treocht anuas maidir le hídiú leictreachais i gcomhair sócmhainní seasta (foirgnimh, córas comharthaíochta, córas teiléachumarsáide) agus laghdú 4.9% a bhí i gceist i gcomparáid le 2021.

Gás

Tháinig méadú 1.4% ar ídiú gáis i gcomparáid le 2021.

Rinneadh nuashonrú agus neartú in 2022 ar threoirlínte chun an bhiathéagsúlacht agus an dúlra timpeall na línte iarnróid a chosaint.

Mar gheall ar níos mó traenacha a bheith á rith ar an líne idir Mainistir na Corann agus Corcaigh agus idir an Cóbh agus Corcaigh ó shamhradh na bliana 2022, tháinig ardú mór ar líon na bpaisinéirí.

Foriomlán

Tháinig méadú 1.5% le hais 2021 ar an ídiú foriomlán fuinnimh. Is é an Díosal i gcomhair Tarraingthe is mó is cúis leis an méadú sin ó thaobh ídiú fuinnimh (>90%).

Costais

Is iad na margaí mórdhíola gáis is mó a théann i bhfeidhm ar chostas an leictreachais agus d'fhan siadsan ar leibhéal ard ar feadh 2022 agus iad an-luaineach.

Tháinig méadú 70% ar chostais leictreachais in aghaidh an aonaid ó 2021 go 2022 agus tá an méadú sin anuas ar ardú 44% sa tréimhse tuairiscithe roimhe sin. Tá tús curtha ag Iarnród Éireann leis an bpróiseas soláthair i gcomhair CPPA (Comhaontú Ceannaigh Cumhachta Corparáidí) le haghaidh fuinneamh in-athnuaite a ghiniúint lasmuigh den láthair, rud a laghdóidh a neamhchosanta atá muid ó thaobh airgeadais de ar na margaí mórdhíola leictreachais.

Tháinig méadú 4% ar phraghsanna ola breosla.

Déantar ceannacháin díosail a fhálú ar aghaidh ionas go léiríonn na praghsanna an praghas fáilaithe, agus ní an 'prap-phraghas'.

Dícharbónú

Is ionann ár nglanastaíochtaí carbóin 140,200 tonna agus méadú 6.3% le hais 2021 agus tá an méadú sin á spreagadh ag an méadú ar ídiú díosail. Tabhair faoi deara go bhfuil astaíochtaí scóip 1 (innill a dhóinn breosla, innill theirmeacha agus feithiclí cuideachta) agus astaíochtaí scóip 2 (leictreachas a cheannaítear) san áireamh san fhiúir sin.

Beartha a rinneadh in 2022 agus cinn atá pleanáilte le haghaidh 2023

- An Giarbhosca sna Traenacha Díosail Ilaonad (Carranna Iarnróid de chuid Intercity)
 - ▶ Tá an traen fhréamhshamhail ZF Transmission (Sraith 7) ag feidhmiú ar fud an ghréasáin agus tá an feabhas a bhíodhas ag súil leis tagtha ar an éifeachtúlacht fuinnimh dá bharr sin. Don bhliain 2023, tá sé i gceist an cás gnó a thabhairt i gcrích, cistiú a fháil agus teacht ar chomhaontú maidir le téarmaí soláthair chun iarfheistiú a dhéanamh ar 62 carr iarnróid de chuid Intercity ag tosú in 2024.
 - Tiomáint Hibrideach sa fhlít carranna iarnróid de chuid InterCity
 - ▶ Glacadh leis na chéad trí phacáiste cumhachta hibrideacha i mí Eanáir agus tá na ceallraí tarraingthe sceidealaithe le teacht gar do dheireadh an dara ráithe, 2023. Tá sé i gceist in 2023 críochnú ag tiontú traen amháin ina bhfuil trí charráiste ina traen hibrideach agus gach trealamh a fheistiú.
 - Foinse nua chumhachta i gcás Aicme 29000:
 - ▶ u Roghanna agus cás gnó a chur i láthair maidir le foinse nua chumhachta a fheistiú sa fhlít traenacha díosail comaitéireachta ón tréimhse 2003-2005. Rinneadh dul chun cinn i dtreo straitéis chomhaontaithe agus tosófar ar an obair in 2024.
 - Líne an Enterprise (Baile Átha Cliath-Béal Feirste):
 - ▶ Sonraíocht a thabhairt chun críche agus cuireadh chun tairisceana a eisiúint chun ocht n-aonad nua ilmhód a chur in ionad rothstoc an Enterprise, ionas go mbeidh na haonaid nua in ann rith ar fhoinsí éagsúla fuinnimh agus línte leictreacha lastuas san áireamh.
 - Bithbhreoslaí:
 - ▶ Tabharfar bithbhreosla B7 (tiúchan 7%) isteach ar fud Ghrúpa CIÉ ón gcéad ráithe de 2023, agus cuideoidh sé sin linn dícharbónú a dhéanamh ar an bhflít. Chun ár spriocanna reachtúla a chomhlíonadh, cumasc B7 a bheidh in 55% den bhreosla a úsáidimid in 2023.
 - Plean don Tionscadal maidir le Feithiclí Leictreacha a chur in ionad na bhfeithiclí bóthair 2022 go 2030
 - ▶ Gach feithicil paisinéirí a gheofar ó 2023 go 2030 in ionad carr atá againn cheana, is BEV a bheidh inti. Maidir leis an aistriú chuig feithiclí leictreacha tráchtála, gheofar roinnt feithiclí ar léas le haghaidh trialacha feidhmíochta.
 - Luchtairí i gcomhair Feithiclí Leictreacha
 - ▶ Pointí luchtaithe d'fheithiclí leictreacha de chuid na mball foirne: Cuireadh tús le measúnuithe in 2022 chun suímh oiriúnacha a aithint.
 - ▶ Coimisiúnófar luchtairí an-mhear d'fheithiclí leictreacha (150kW) i gcomhair tiománaithe tacsáí sa chéad ráithe de 2023 ag cúig stáisiún faoi scéim arna spreagadh ag an Roinn Iompair.
 - Comhaontú Ceannaigh Cumhachta le haghaidh leictreachas in-athnuaite
 - ▶ Tá sainchomhairleoir sa réimse seo ceaptha agus tá tús curtha leis an bpróiseas soláthair chun forbróir a fhostú a chuideoidh linn an sprioc a bhaint amach gur fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite é suas go dtí 80% den mhéid iomlán a ídimid.
- I measc na réimsí tosaíochta eile i dtaobh inbhuanaitheacht ó thaobh an chomhshaoil de tá siad seo a leanas:
- Leanúint ag aghaidh ag ullmhú doiciméad straitéise faoi Bhainistíocht Dramhaíola agus an Geilleagar Ciorclach.
 - Beartas Soláthair Inbhuanaithe a eisiúint, lena n-áirítear critéir roghnúcháin athbhreithnithe agus modheolaíocht scórála. Táthar ag tacú leis sin le Beartais agus Nósanna Imeachta Soláthair Ghlais athbhreithnithe arna bhformheas ag an mBord, agu~oilúint maidir le Soláthar Glas.
 - Treoirlínte Bithéagsúlachta nua a fhorbairt chun cabhrú le foirne bonneagair an bithéagsúlacht a chosaint agus a bhainistiú feadh conairí iarnróid
 - Leanúint ar aghaidh ag cur i bhfeidhm pleananna pailneoirí ag na stáisiúin, lena n-áirítear boscaí éan.
 - Rannpháirtíocht leanúnach le meitheal de chuid Woodlands Ireland chun cúrsa Inniúlachta ó thaobh Bainistíocht Fásra a fhorbairt.
 - Athbhreithniú a dhéanamh ar chaighdeán agus cleachtais bainistíochta fásra agus an doiciméad a thabhairt cothrom le dáta.
 - Mapáil straitéiseach torainn a thabhairt i gcrích a bheag nó a mhór i leith limistéir ardriosca.
 - Suirbhéanna leanúnacha ar chaighdeán an aeir ag gach stáisiún deiridh chun gníomhartha riachtanacha a aithint.
 - Pleananna bainistíochta torainn san oíche a fhorbairt agus cruinnithe ráithiúla a bheith ar bun le hAonad Aeir agus Torainn Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath.

Tá an infheistíocht is mó riamh á déanamh ar fud an ghréasáin iarnróid.

Inbhuanaitheacht ó thaobh na Gné Sóisialta de

Ár nDaoine

Le Straitéis Daoine Iarnród Éireann 2027, tacaítear leis an eagraíocht mar atá sí faoi láthair agus le baint amach ár n-uaillmhianta. Tá sé ina aidhm léi cloí leis na bearta atá ag feidhmiú go héifeachtach agus cur leis an acmhainneacht atá riachtanach chun ár bpleananna forbartha don todhchaí a bhaint amach. Táimid ag leanúint ar aghaidh ag cur feabhsúcháin chun cinn trí thionscadail agus tionscnaimh éagsúla faoi na ceithre phríomhthosaíocht straitéiseach dár Straitéis Daoine:

- Cur le hEispéireas an Fhostaí
- Iarnród Éireann a bheith ina Chéad Rogha mar Fhostóir
- Dul i bhFeidhm ar Fhórsa Saothair na Todhchaí, agus
- Tacú le Bainisteoirí Daoine agus Meas a Léiriú Orthu

Beart Pá

I mí Iúil 2022 tháingamar ar chomhaontú lenár gCeardchumainn maidir le Beart Pá a bheidh i bhfeidhm ar feadh seacht mbliana, ag tosú nuair a tháinig deireadh leis an mBeart Pá a bhí i bhfeidhm roimhe sin, i mí na Samhna 2020. Bhí éifeacht leis an mbeart sin ón 1 Márta 2021 agus cuimsítear leis sé ardú pá suas go dtí 2026 agus dearbháin chun an tréimhse idir Samhain 2020 agus Márta 2022 a chlúdach. Baineadh an toradh sin amach trí chomhráití díreacha idir an chuideachta agus na Ceardchumainn ionadaíocha gan aon chúnamh ó thríú páirtí – an chéad uair riamh a tharla sé sin i stair na cuideachta. Is cuid é seo de chur chuige faoina raibh an chuideachta agus na ceardchumainn ag comhoibriú le chéile ar scála nach bhfacthas riamh roimhe seo agus a chothaíonn cinnteacht nach beag don chuideachta agus don fhoireann araon ar feadh na mblianta suas go dtí 2026.

Acmhainní Daonna Inbhuanaithe

Tá foireann Acmhainní Daonna Iarnród Éireann ag obair chun digitiú a dhéanamh ar na córais agus na próisis acmhainní daonna. Is é an aidhm atá againn ná moil a fhorbairt ionas gur féidir leis na fostaithe go léir a gcuid sonraí a rochtain, agus cuidiú dul i dtreo córas taifead gan pháipéar. Lenár réitigh nua phárolla agus bainistíochta daoine beifear in ann idirbhearta páipéarbhunaithe a laghdú mar chuid dár gclár oibre inbhuanaitheachta. Ina theannta sin, tá ár bhfoireann Acmhainní Daonna ag obair leis an Institiúid Cairte Pearsanra agus Forbartha (an institiúid bainistíochta daoine atá aitheanta ag an tionscal) chun cur le gairmiúlacht na seirbhíse acmhainní daonna agus chun tacú le bainisteoirí agus fostaithe túsline.

Sláinte agus Folláine

Tá Iarnród Éireann ag obair chun cultúr folláine a leabú ar fud an ionaid oibre agus chun ceannaireacht agus rannpháirtíocht foirne a bheith i gceartlár ár n-eagraíochta. Aithnítear Sláinte agus Folláine anois inár straitéisí corparáideacha, agus táimid ag obair ar fud na heagraíochta lena chinntiú go dtacaíonn ár dtimpeallacht oibre fhisiceach agus shíceasóisialta le sláinte agus folláine ár ndaoine.

In 2022 tháinig méadú ollmhór ar rannpháirtíocht na mball foirne in imeachtaí éagsúla i rith na bliana, lena n-áirítear méadú 215% ar an rannpháirtíocht sa spás Sláinte agus Folláine ar ár n-ardán cumarsáide inmheánach, WorkVivo. Chomh maith leis sin, chuamar i gcomhpháirtíocht le Family Carers Ireland, rud a bhí ina chéim thábhachtach chun cinn maidir le tacaíocht a thabhairt dár bhfostaithe ar cúramóirí iad anuas ar an obair a dhéanann siad linne. Aithníodh ár gclár nuair a bhuamar Gradam Sláinte agus Folláine CIPD 2023 ina leith.

Comhionannas, Éagsúlacht agus Ionchuimsiú

Tháinig fás tapa ar chlár comhionannais, éagsúlachta agus ionchuimsithe Iarnród Éireann le linn 2022. Sa ról atá againn mar urraitheoir an chlár PTECH, táimid ag obair le O'Connell's, meánscoil i lár na cathrach, chun deiseanna agus rochtain ar obair a sholáthar don chéad ghlúin eile oibrithe iarnróid. Ina theannta sin, beidh an gealltanais ELEVATE á shíniú againn arís, faoina ngeallaimid a bheith ag obair chun léiriú níos fearr a dhéanamh ar na pobail ina bhfuilimid ag feidhmiú agus a bheith ag obair leo ar bhealach níos fearr.

Ar an leibhéal inmheánach, chuireamar go mór lenár gclár Seaimpíní Comhionannais, Éagsúlachta agus Ionchuimsithe ar fud an líonra, chruthaíomar bealaí cumarsáide nua chun nuacht a scaipeadh faoi na réimsí sin, d'athdhearbaíomar ár dtiomantas do chur i gcoinne na bulaíochta trí fheachtas faisnéise, agus leanamar ar aghaidh ag cur oiliúint comhionannais, éagsúlachta agus ionchuimsithe ar fáil mar chuid chaighdeánach den ionduchtú d'fhostaithe nua.

Ar deireadh, d'fhoilsíomar an chéad tuarascáil ar an mbearna phá idir na hinscní, inar léiríodh toradh 6.32% i bhfabhar na mban i leith an mheánráta in aghaidh na huaire agus chríochnaíomar an measúnú d'Ionad Éagsúlachta na hÉireann chun ár bplean gníomhaíochta comhionannais, éagsúlachta agus ionchuimsithe do 2023 agus ina dhiaidh sin a thabhairt cothrom le dáta. Stádas Airgid a bhaineamar amach ina leith sin.

Cothú Tallainne

Bhí béim mhór á leagan go fóill againn ar feadh 2022 ar fhorbairt daoine agus ar chéimithe a earcú. Síníodh conarthaí chun clár a reáchtáil, Accelerating Leaders agus Women in Leadership, ar dhá leibhéal ceannaireachta ar feadh cúig bliana.

Cuireadh roinnt clár oiliúna ar bun do mheantaithe, do mheantóirí nua-ainmnithe agus do mheantóirí seanbhunaithe. Bhí na meantóirí seanbhunaithe ag gabháil do chlár foghlama níos doimhne ina raibh gné mhór chomhionannais, éagsúlachta agus ionchuimsithe.

Bhí an-tóir ar an bhforbairt gairme duine le duine agus ar dheiseanna oiliúna le linn 2022 agus fuarthas aiseolas an-dearfach ina leith. Cuid den chúis a bhí leis an rath sin is ea na ceardlanna faisnéise a reáchtáladh in áiteanna éagsúla ar fud na tíre.

Ag obair lenár ngeallsealbhóirí

Táimid tiomanta do bheith ag obair i gcomhpháirtíocht le geallsealbhóirí, agus bímid ag gabháil go mór do rannpháirtíocht leanúnach le geallsealbhóirí agus leis an bpobal chun tacú leis an gclár Infheistíochta Caipitiúla.

Ár bPobal Féin

Freastalaíonn Iarnród Éireann ar 145 pobal ar fud a ghréasáin, agus in 2022 choinníomar lenár ndúthracht i leith na bpobal sin.

Tháinig fás ar ár bpobal in Éirinn in 2022 nuair a tháinig na mílte agus na mílte de mhuintir na hÚcráine agus iad ag teitheadh óna dtír féin mar gheall ar an ionsaí a rinne an Rúis uirthi. Eisíodh saoráidí taistil dar luach breis is €91,000 do dhéanaithe a bhí ag teacht chuig an tír, mar chuid de thionscnamh Eorpach chun freastal ar riachtanais tosaigh taistil na ndaoine a bhí ag teitheadh ón gcogadh. Bhailigh custaiméirí €100,000 breise trínár gcóras áirithe ar líne, chun tacú le feachtas a rith Cumann Croise Deirge na hÉireann ar son na hÚcráine.

Agus muid ag comhlíonadh ár luachanna i dtaobh a bheith Bródúil as ár Stair agus Diongbháilte faoin Saol atá Romhainn, chuireamar fáilte roimh beagnach 8,000 duine i mí na Bealtaine ag Oibreacha Inse Chór agus é á cheiliúradh againn go raibh an t-ionad sin 75 bliain ar an

Droichead Bán Iarnród Éireann i mBaile Átha Luain, a thrasnaíonn an tSionainn, agus é soilsiú chun dlúthpháirtíocht leis an Úcráin a léiriú.

bhfód. Dhíríomar aird ar oidhreacht na saoráide uathúla sin, ach bhíomar ag féachaint chun cinn freisin ar an athrú ó bhonn atáimid ar tí a dhéanamh ar an iarnród agus ar an iliomad tionscadal bonneagair a chuirfear i gcrích sna deich mbliana atá romhainn. Bhíomar á cheiliúradh freisin go raibh líne Loch Garman á feidhmiú le 150 bliain anuas agus eagraíodh imeacht speisialta ag an stáisiún don phobal i mí Lúnasa. Rinne an tseirbhís Enterprise, a bhfuilimidne ina chomhpháirtí ann, 75 bliain ar an bhfód a cheiliúradh. Suiteáladh taispeántas ag Lanyon Place i mBéal Feirste agus i Stáisiún Uí Chonghaile, i gcomhpháirtíocht le Translink, a léirigh stair na seirbhíse i rith na tréimhse sin, na feithiclí agus na daoine a bhí ina bun agus an ról tábhachtach a bhí ag Enterprise i stair shóisialta agus gheilleagrach an oileáin seo.

Thugamar an-tacaíocht do na healaíona arís eile le linn 2022, agus cuireadh suiteálacha ealaíne ar taispeáint, i gcomhpháirtíocht le pobail áitiúla, ag Gabhal Bhinn Éadair, i nDomhnach Míde, sna Solláin agus sa Nás. Chomh maith leis sin, chuamar i gcomhpháirtíocht leis an gComhairle Ealaíon ar Oíche Chultúir chun na mílte leabhar a dháileadh saor in aisce ar ár gcustaiméirí ionas go mbainfidís sult astu agus iad ag taisteal. Tá pianó i roinnt stáisiún againn arís, agus is mór an sult a bhaineann na baill foirne agus na custaiméirí as an gceol anois agus laethanta na paindéime ag cúlú.

Cuireadh tiomantas agus dúthracht na ndaoine a oibríonn agus a chothaíonn an DART ar a súile do na céadta mílte daoine i mí na Nollag, nuair a chraol RTÉ clár faisnéise dá chuid féin dar teideal The DART – No Normal Day.

Leanamar lenár dtacaíocht do thionscnaimh mheabhairshláinte lenár rannpháirtíocht i bhFeachtas See Change an Ribín Ghlais agus i Laethanta Feasachta na Samárach. Bailíodh €65,000 mar chuid dár gcomhpháirtíocht leanúnach le Focus Ireland in 2022, rud a thug go dtí €381,000 an t-iomlán carnach a bailíodh le linn sé bliana na comhpháirtíochta. Téann an t-airgead sin díreach chuig na moil teaghlaigh a bhfuil an eagraíocht sin ina mbun.

Leanadh ar aghaidh le linn 2022 le cur i bhfeidhm na ndualgas agus na n-oibleagáidí atá orainn faoin Scéim Teanga. Chomh maith le bheith ag obair lena chinntiú go gcloífeadh le ceanglais Acht na dTeangacha Oifigiúla, 2003 agus leis na rialacháin ghaolmhara ar fad, foilsíodh ábhar feabhsaithe i nGaeilge ar na meáin shóisialta do na custaiméirí. Leanadh le tionscnaimh chun tacú le fostaithe ar mian leo Gaeilge a úsáid ina saol oibre, agus bunaíodh grúpaí comhrá a thagann le chéile uair sa tseachtain.

Inbhuanaitheacht Gheilleagrach

Tá ár gclár Infheistíochta Caipitiúla, Europort Ros Láir agus an Straitéis Lastais (thuas) ina gcuid lárnach dár bhfócas ar inbhuanaitheacht gheilleagrach. Ina theannta sin, áirítear ar na príomhghníomhaíochtaí chun tacú le forbairt inbhuanaithe gheilleagrach sna réigiúin:

- A bheith ag obair le Comhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge chun tacú le scéim athfhorbartha Chéanna Phort Láirge Thuaidh, faoinar dámhadh conradh tógála chun Stáisiún Phluicéid a athlonnú, i measc eile.
- Rannpháirtíocht ghníomhach san Athbhreithniú Straitéiseach Iarnróid Uile-Éireann.
- Bunaíodh Bord Athsholáthair Flít Enterprise chun sonraíocht flít a fhorbairt agus chun sainchomhairleoirí agus foirne dlí a fhóstu chun cabhrú linn leis an gcás gnó agus le hiarratais ar chistiú.
- Oibreacha leanúnacha folmhaithe agus pleanála ar mhaithe le hathfhorbairt a dhéanamh ar chlós na Gaillimhe, Boston Sidings, láithreán forbraíochta Stáisiún Uí Chonghaile, crios forbartha straitéisí an Ché Thuaidh i bPort Láirge, Stáisiún Heuston, Stáisiún Cheannt agus Stáisiún Luimnigh, mar chuid dár dtiomantas i ndáil le Forbraíocht atá dírithe ar lompár Poiblí a éascú.

Stiúrthóirí agus Faisnéis Eile

Stiúrthóirí

An tUasal F. Allen (*Cathaoirleach*)

S. Byrne Uasal

V. Little Uasal

An Dr P. Mulholland

S. Roarty Uasal

An tUasal Tommy Wynne

An tUasal J. Doran

An tUasal P. O'Donoghue

G. Cazenave Uasal

Príomhfheidhmeannach

An tUasal J. Meade

Rúnaí

An tUasal D. McCabe

Oifig Chláraithe

Stáisiún Uí Chonghaile, Sráid Amiens, Baile Átha Cliath 1

Teileafón +353 1 836 3333

Facs +353 1 836 4760

Láithreán Gréasáin www.irishrail.ie

Uimhir Chláraithe 119571

Iniúcháirí

Mazars

Frank Allen

Athcheapadh Frank Allen ina Chathaoirleach ar Iarnród Éireann in 2020.

Comhairleoir neamhspleách airgeadais is ea é, a chuireann comhairle ar eagraíochtaí faoin infheistíocht i mbonneagar agus in oibríochtaí, i ngeilleagair atá i mbéal forbartha nó i ngeilleagair idirlinne den chuid is mó. Tá sé ina chathaoirleach ar bhord Corre Energy b.v., cuideachta fuinnimh in-athnuaite atá liostaithe ar Euronext Dublin, agus ina chathaoirleach ar bhord na Gníomhaireachta Airgeadais do Thithe, eagraíocht a mhaoiníonn tithíocht shóisialta inacmhainne. Ar feadh na mblianta fada, bhí sé ina chathaoirleach ar bhord Depaul Ireland, a chuireann lóistín agus tacaíocht eile ar fáil do dhaoine atá gan dídean. Bhí sé ina Phríomhfheidhmeannach ar an nGníomhaireacht um Fháil Iarnród, an eagraíocht a chuir Luas i bhfeidhm, ó 2002 go 2012.

Tá céimeanna bainte amach ag Frank ó Choláiste na hOllscoile, Corcaigh agus ó Institiúid Teicneolaíochta Massachusetts. Bhíodh sé ag obair roimhe seo do Ghrúpa an Bhainc Dhomhanda in Washington DC agus in Oirthear na hEorpa agus bhí sé ina Cheann Airgeadais Bonneagair do Bhanc KBC san Ionad Seirbhísí Airgeadais Idirnáisiúnta i mBaile Átha Cliath. Is Comhalta é den Institiúid Cairte Lóistíochta agus Iompair.

Suzy Byrne

Is Bainisteoir Réigiúnach í Suzy Byrne sa tSeirbhís Abhcóideachta Náisiúnta do Dhaoine faoi Mhíchumas. Is scríbhneoir agus craoltóir í Suzy freisin agus tá céim BA bainte amach aici sa tSocheolaíocht agus sa Bheartas Sóisialta. Is comhalta boird í de Chomhairle na Saoirsí Sibhialta in Éirinn agus is comhairleoir seachtrach í i leith an Chiste Comhionannais atá ag Rethink Ireland.

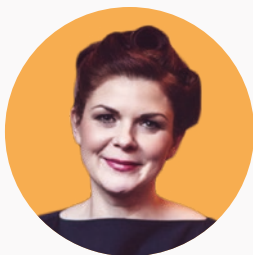
Valerie Little

Chuaigh Valerie Little ar scor ó ESB tar éis di a bheith ag fónamh i roinnt poist ardbhainistíochta, lena n-áirítear Bainisteoir Acmhainní Daonna le haghaidh Aonaid Ghnó mhóra, Ceann na hIniúcháireachta Inmheánaí agus Ceann Chisteán an Ghrúpa. Tá MSc sa Chleachtas Bainistíochta ag Valerie agus is cuntasóir cáilithe í. D'fhóin sí mar iontaobhaí i gcomhair ciste pinsean mór agus ar choistí iniúcháireachta éagsúla.

An Dr Peter Mulholland

Tá taithí breis agus tríocha bliain ag Peter Mulholland ag plé le hAcmhainní Daonna san earnáil phríobháideach agus san earnáil phoiblí. In 2016 d'éirigh sé as an ról a bhí aige le RTÉ mar Cheann Acmhainní Daonna don Ghrúpa, tar éis dhá bhliain déag a bheith caite aige ansin. Roimhe sin bhíodh sé ag obair in earnálacha na n-óstán, an árachais agus na baincéireachta agus leis an bhForas Riaracháin. Tá PhD ag Peter ó Choláiste na Tríonóide agus is Comhalta Cairte é den Institiúid Cairte Pearsanra agus Forbartha (CIPD). Bhíodh sé ina Chathaoirleach Náisiúnta agus ina Chisteoir Náisiúnta ar CIPD in Éirinn agus ina Chomhalta d'Institiúid na hÉireann um Oiliúint agus Forbairt. Tá sé ina chomhalta de Chumann Síceolaíochta na Breataine agus tá cáilíocht bainte amach aige sa phróifiliú síciméadrach. Is iarchomhalta é de Choiste Réigiúnach IBEC i mBaile Átha Cliath agus de Choiste Fadhbheathnaitheachta Acmhainní Daonna IBEC. Tá cáilíocht bainte amach aige maidir le cóitseáil feidhmeannach agus cóitseáil ghnó/phearsanta.

Sarah Roarty

Tháinig Sarah Roarty chuig an mBord i mí Aibreáin 2019. Tá céim sa Cheimic bainte amach aici, agus tá taithí fhairsing aici in earnálacha na heolaíochta, na teicneolaíochta míochaine agus na cógaisíochta ar leibhéal ardbhainistíochta, taithí a fuair sí i dtionscail den chéad scoth ar fud na hEorpa. Faoi láthair tá sí ina Bainisteoir Forbartha Fiontair le Action Tuam. Bhí Sarah ina Leas-Uachtarán ar an mBord agus ina Cathaoirleach ar an gCoiste Iniúcháireachta agus Riosca do Chomhar Creidmheasa Naomh Iarla. Tá sí ina comhalta de Choiste Iniúcháireachta Chomhairle Contae na Gaillimhe faoi láthair. Bhunaigh Sarah an carthanas cláraithe Angelman Syndrome Ireland, a chuireann chun cinn comhdheiseanna, cumasú agus inrochtaineacht dóibh siúd a bhfuil Siondróm Angelman orthu agus dá dteaghlach. Tá sí ina cathaoirleach ar an eagraíocht sin.

Tommy Wynne

Athcheadh Tommy Wynne ina chomhalta de Bhord CIÉ i mí na Nollag 2021 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go dtí 2001. Thosaigh sé le hIarnród Éireann mar fhear iosta in 1991 agus d'fhóin sé i ról éagsúla sular thosaigh sé ag obair mar thiománaí traenach in 1994. Tá Ard-Diplóma sa Bhainistíocht Idirnáisiúnta Iarnróid ag Tommy ón Glasgow Caledonia University. Bhain sé amach cáilíocht mar idirghabhálaí le déanaí agus tá sé cláraithe le hInstitiúid Idirghabhálaithe na hÉireann (MII). Bhí sé ina Uachtarán ar Rannóg TEAC le SIPTU ar feadh 12 bhliain agus faoi láthair tá sé ina Chathaoirleach ar Rannóg na hEarnála Iompair le SIPTU. Toghadh é ar Chomhairle Feidhmiúcháin Náisiúnta SIPTU le déanaí.

James Doran

Ceapadh James (Jimmy) Doran ar Bhord CIÉ i mí na Nollag 2021 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1997 go 2001 agus ceapadh ar bhord Iarnród Éireann é an tráth céanna.

Rinne Jimmy a phrintíseacht san obair leictreach le CIÉ ó 1980-84 agus ansin, tar éis dó a bheith ag obair ar láithreacha tógála i Londain ar feadh sé bliana, d'fhill sé ar Éirinn in 1991 chun teacht ag obair mar leictreoir le Bus Átha Cliath i nGaráiste Chluain Tarbh. Is ansin atá sé ag obair ó shin. Toghadh Jimmy ina ionadaí ceardchumann in 1993. Tá sé ina chomhalta de Choiste Feidhmiúcháin Náisiúnta an Cheardchumann Connect, ina chathaoirleach ar a Choiste Comhairliúcháin Náisiúnta um Iompar, agus déanann sé ionadaíocht don cheardchumann ar Choiste Sláinte agus Sábháilteachta Chomhar Ceardchumann na hÉireann (ICTU) agus ar Ghrúpa Iompair ICTU. Tá muintir Jimmy ag obair in earnáil an iompair phoiblí le trí ghlúin anuas agus tá an traidisiún céanna sin acu i leith gníomhaíochas sna ceardchumainn: bhí a sheanathair (James Doran a bhí airsean freisin) i measc bhunaitheoirí IES&FTU, réamhtheachtaí an cheardchumann Connect, in 1920.

Patrick O'Donoghue

Ceapadh Patrick O'Donoghue ar an mbord i mí Mheán Fómhair 2022. Tá céim san innealtóireacht shibhialta aige a bronnadh air in 1974. I rith na tréimhse ó 1997 go 2017 bhí baint mhór ag Patrick le forbairt an chórais Luas i mBaile Átha Cliath, mar fhostaí de chuid CIÉ agus ina dhiaidh sin mar fhostaí de chuid na Gníomhaireachta um Fháil Iarnród, áit a raibh sé ina Stiúrthóir Deartha agus Foirgníochta. Áiríodh leis an obair sin an dearadh tosaigh, formheas reachtúil, soláthar, cistiú, tógáil, coimisiúnú, agus oibríochtaí, agus is as sin go léir a d'eascair an córas atá ann faoi láthair. Ó 1981 go 1992 bhí sé ag obair le CIÉ/Iarnród Éireann i gCorcaigh agus ag Gabhal Luimnigh. Is éard a bhí i gceist leis an obair sin go príomha ná cothabháil agus athnuachan bonneagair lena n-áirítear athnuachan a dhéanamh ar na ráillí (ráillí nua a chur in ionad na ráillí siúntaithe) agus comharthaí nua a shuiteáil ar an líne idir Gabhal Luimnigh agus Corcaigh, agus Stáisiún Chorcaí san áireamh. Idir 1978 agus 1981 bhí Patrick ag obair le hinnealtóir comhairleach agus é ag plé den chuid ba mhó le mórscéim soláthair uisce do chathair Chorcaí agus do cheantar tionsclaíochta ó dheas. Ó 1974 go 1978 bhí sé ag obair i rannóg buanslí CIÉ i gCorcaigh agus i Luimneach. Tá obair chomhairleach a bhaineann le conarthaí foirgníochta déanta ag Patrick in Éirinn agus thar lear ó chuaigh sé ar scor in 2017.

Gwendoline Cazenave

Ceapadh Gwendoline ar an mbord i mí Mheán Fómhair 2022. Tar éis di tréimhse 20 bliain a chaitheamh le Grúpa SNCF, áit a raibh poist thábhachtacha aici i réimsí an Ghnó, na nOibríochtaí, na Straitéise agus an Airgeadais, bhí sí ina páirtí ag Olivier Wyman, gnólacht comhairliúcháin straitéise, idir 2020 agus 2022. Tá saineolas cuimsitheach aici ar rialachas corparáideach trína ról neamhfheidhmiúcháin ag Union Financière de France agus Tallano Technologies. Ina theannta sin, bhí sí i gceannas ar roinnt tionscnamh a bhain le combhionannas inscne agus le freagracht shóisialta agus chomhshaoil. Is mór an cúnamh a bheidh ina cuid taithí agus fuinnimh chun Grúpa Eurostar nua a bhunú agus a fhorbairt, lena gcuirfear eispéireas taistil uathúil ar fáil san Eoraip le Thalys agus Eurostar.

Tuarascáil na Stiúrthóirí

Tá a dtuarascáil bhliantúil á cur i láthair ag na stiúrthóirí i gcomhréir lena n-oibleagáidí faoi Acht na gCuideachtaí, 2014 agus faoin Acht Iompair (Córas Iompair Éireann a Atheagrú), 1986, i leith na bliana airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2022.

Ráiteas um Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí

Tá na stiúrthóirí freagrach as an Tuarascáil Bhliantúil agus na ráitis airgeadais a ullmhú de réir Acht na gCuideachtaí, 2014 agus na rialachán is infheidhme.

Faoi dhlí na gcuideachtaí in Éirinn, ceanglaítear ar na stiúrthóirí ráitis airgeadais a ullmhú i leith gach bliana airgeadais. Faoi dlí sin, chinn na stiúrthóirí na ráitis airgeadais a ullmhú i gcomhréir le FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann ('an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha'). Faoi dhlí na gcuideachtaí, ní fhéadfaidh na stiúrthóirí na ráitis airgeadais a fhormheas mura bhfuil siad deimhin de go dtugtar léargas fíorcheart iontu ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais na cuideachta amhail deireadh na bliana airgeadais agus ar bhrabús agus caillteanas na cuideachta i leith na bliana airgeadais, agus go gcomhlíonann siad Acht na gCuideachtaí, 2014 i ngach slí eile.

Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú acu, ceanglaítear ar na stiúrthóirí:

- beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú i gcomhair Ráitis Airgeadais na Cuideachta agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ansin.
- breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnach agus ciallmhar.
- a shonrú ar ullmhaíodh na ráitis airgeadais i gcomhréir leis na caighdeáin chuntasaíochta is infheidhme agus na caighdeáin sin atá i gceist a shainaithint, agus aon imeachtaí ábhartha ó na caighdeáin sin a thabhairt ar aird agus a mhíniú.
- scairshealbhóirí na Cuideachta a chur ar an eolas i scríbhinn faoi úsáid díolúintí nochta, más ann, faoi FRS 102; agus
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin sa chás nach cuí a ghlacadh leis go leanfaidh an Chuideachta i mbun gnó.

Tá na stiúrthóirí freagrach as a chinntiú go gcoinníonn an chuideachta, nó go gcuireann sí faoi deara go gcoinneofaí,

taifid chuntasaíochta leordhóthanacha ina ndéantar idirbhearta na cuideachta a mhíniú agus a thaifeadadh go cruinn, a fhágann gur féidir, tráth ar bith, sócmhainní, dliteanais, staid airgeadais agus brabús agus caillteanas na cuideachta a chinneadh go réasúnta cruinn, a chuireann ar a gcumas dóibh a chinntiú go bhfuil na ráitis airgeadais agus tuarascáil na stiúrthóirí ag cloí le hAcht na gCuideachtaí, 2014 agus a fhágann gur féidir na ráitis airgeadais a iniúchadh. Chomh maith leis sin, tá siad freagrach as sócmhainní na cuideachta a chosaint agus, dá réir sin, as céimeanna réasúnacha a ghlacadh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Tá na stiúrthóirí freagrach as cothabháil agus ionracas na faisnéise corparáidí agus airgeadais atá ar láithreán gréasáin na Cuideachta. Ní gá gurb ionann an reachtaíocht in Éirinn maidir le hullmhú agus scaipeadh ráiteas airgeadais agus an reachtaíocht atá i bhfeidhm i ndlínsí eile.

Gnóthas Leantach

Tá geilleagar na hÉireann ag teacht chuige féin ón drochthionchar a bhí ag COVID-19 air. Is fearr a tháinig an gnó tráchtála ar ais chuige féin ná an gnó OSP. Rinne na stiúrthóirí breithniú mionsonraithe ar chineál na n-údar éiginnteachta atá ag an gcuideachta agus iad ag féachaint an raibh sé fós iomchuí bonn an ghnóthais leantaigh a ghlacadh agus na ráitis airgeadais i leith 2022 á n-ullmhú. Seo a leanas achoimre ar na príomhúdair éiginnteachta atá ag Iarnród Éireann:

Éiginnteacht maidir leis an nGeilleagar ar Domhan

An cogadh atá fós ar siúl san Úcráin, tá sé ag cur le roinnt rioscaí ginearálta gnó. Áirítear orthu sin an seans go gcuirfí isteach ar sholáthairtí fuinnimh chomh maith le méadú tobann ar phraghsanna agus an baol go dtiocfaidh méadú eile orthu, an seans go gcuirfí isteach ar shlabhraí soláthair agus an seans go dtiocfaidh méadú eile ar phraghsanna, chomh maith le laghdú ar ghníomhaíocht gheilleagrach agus ar an leibhéal caiteachais i measc tomhaltóirí.

Gnóthaí Tráchtála

Lean na Seirbhísí Tráchtála ar aghaidh ag feidhmiú go láidir agus sháraigh a n-ioncam leibhéil na bliana 2021. Meastar gur barrachas a dhéanfar in 2023 agus 2024 i leith na réimsí gnó sin. Tar éis do na stiúrthóirí réamh-mheastacháin a bhreithniú, tá siad deimhin de nach mbaineann deacracht le seasamh na cuideachta mar ghnóthas leantach.

Seirbhísí OSP

D'aistrigh Iarnród Éireann chuig conradh OSP ollchostais ón 1 Eanáir 2023, faoina seolfadh sé ioncam ó bhoscaí táillí díreach chuig an Údarás Náisiúnta Iompair agus faoina n-aisíocfaidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair leis an gcuideachta na hollchostais a bhaineann le seirbhísí a sholáthar faoin gconradh.

Tar éis dóibh dul i gcomhairle leis an lucht bainistíochta bhreithnigh na stiúrthóirí an cistiú is dócha a bheadh ag teastáil i leith 2023 agus 2024. Áiríodh leis sin breithniú ar rannpháirtíocht an lucht bainistíochta le príomh-gheallsealbhóirí, ar Bhuiséad an Státchiste 2022, agus ar an bhfaisnéis ábhartha go léir atá ar fáil go poiblí. Tá na stiúrthóirí deimhin de go bhfuil sé fós ar intinn ag an Údarás Náisiúnta Iompair go soláthrófar cistiú don Chuideachta i gcomhréir leis na seirbhísí OSP arna n-iarraidh.

Ba ghné riachtanach de mheasúnú na stiúrthóirí ar staid airgeadais na cuideachta é an bonn tuisceana go bhféadfaí leibhéal chúil chistiúcháin OSP a sholáthar. Tá na stiúrthóirí deimhin de:

- go bhfuil sé fós ar intinn ag an Údarás Náisiúnta Iompair cistiú a sholáthar d'Iarnród Éireann ionas gur féidir leis leanúint ar aghaidh in 2023 ag feidhmiú Seirbhísí OSP arna n-iarraidh ag an Údarás.
- gur fhág an phleanáil a rinneadh go bhféadfaí measúnaithe réasúnta a dhéanamh ar an leibhéal cistithe is dócha a bheidh ag teastáil i leith 2023 agus 2024.
- go bhfuil soláthar leordhóthanach déanta i mbuiséad an Státchiste chun leanúint ar aghaidh leis na Seirbhísí OSP in 2023.
- go bhfaighidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair cistiú leordhóthanach ón Státchiste chun íoc as soláthar na seirbhísí arna n-iarraidh.

Ba mhaith leis na stiúrthóirí aitheantas a thabhairt don chistiú breise a fuarthas tríd an Údarás Náisiúnta Iompair agus an Státchiste ó thosaigh an phaindéim, rud a chuir ar ár gcumas dúinn leanúint ar aghaidh ag soláthar seirbhísí iompair phoiblí fíor-riachtanacha.

Feidhmíonn an Grúpa córas cisteáin chomhthiomsaithe agus braitheann Iarnród Éireann ar shaoráidí baincáireachta an Ghrúpa chun a chuid oibríochtaí a bhainistiú i gcomhréir leis an bplean gnó formheasta. Tá fianaise ar thacaíocht leanúnach Ghrúpa CIÉ d'Iarnród Éireann sa Litir Thacaíochta ó CIÉ chuig Iarnród Éireann dar dáta an 7th Meitheamh 2023.

Leagtar amach tuilleadh sonraí i Nóta 2 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

Príomhghníomhaíochtaí agus Athbhreithniú Airgeadais

Is iad príomhghníomhaíochtaí na Cuideachta seirbhísí idirchathrach (Intercity) agus seirbhísí comaitéireachta a sholáthar do phaisinéirí, mar aon le seirbhísí lastais agus Europort Ros Láir a bhainistiú.

Is ag Córas Iompair Éireann (CIÉ), comhlacht reachtúil atá ar lánúinéireacht ag Rialtas na hÉireann agus a thuairiscíonn don Aire Iompair, atá 100% de scairchaipiteal eisithe na Cuideachta.

Déanann an Chuideachta faireachán rialta ar a feidhmíocht trí raon príomhthascairí feidhmíochta i dtaobh oibriúcháin agus airgeadais. Sna hathbhreithnithe sin ón lucht bainistíochta agus na stiúrthóirí, tá béim mhór á leagan ar bhainistíocht costas, cur chuige a d'fhág gur cuireadh feabhas ar chaighdeán agus éifeachtacht na seirbhísí do na custaiméirí go léir. Léiríonn torthaí na bliana 2022 gur méadú €80.0m a bhí i gceist leis an ioncam €224.1m (2021: €144.1m) ó oibríochtaí i leith na bliana. Ba é méid an fhóirdheontais um Oibleagáid Seirbhíse Poiblí ('OSP') a fuarthas in 2022 ná €225.6m (2021: €226.7), sin laghdú €1.1m bliain ar bhliain. An cistiú eile €597.3m (2021: €547.7m) ón státchiste a fuarthas i leith na bliana, is méadú €49.6m atá i gceist leis, lena n-áirítear fóirdheontas tacaíochta pá COVID-19 €5.8m.

Tháinig méadú €47.5m go €571.3m (2021: €523.8m) le hais na bliana roimhe sin ar na costais oibriúcháin, roimh chostais eisceachtúla: méadú €16.0m ar chostais phárolla, méadú €8.5m ar chostais bhreosla agus fuinnimh agus costais €23m a bhain le feidhmiú seirbhísí iomlána agus méadú ar na gníomhaíochtaí cothabhála.

Thaifead an Chuideachta glanbharrachas €1.7m (2021: €2.6m) roimh chánachas.

Tá áthas ar na stiúrthóirí a thuairisciú gur comhlíonadh go hiomlán, i leith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2022, na spriocanna bliantúla a bhí aontaithe idir an Chuideachta agus an tÚdarás Iompair Náisiúnta.

Níor íocadh ná níor fógraíodh aon díbhinní in 2022 ná in 2021.

Príomhríosaí agus príomhúdair éiginnteachta

Tá an Chuideachta meáite ar ríosaí a bhainistiú ar bhealach córasach agus iad a choinneáil faoi smacht. Tríd an gcreat bainistíochta ríosaí aithnítear na príomhríosaí atá os comhair na Cuideachta agus ullmhaítear pleananna gníomhaíochta chun na ríosaí a mhaolú. Cuirtear na príomhríosaí agus na bearta maolaitheacha faoi bhráid an bhoird gach ráithe. Déantar iniúchadh seachtarach ar an gcóras agus ar na próis bainistíochta ríosaí ar bhonn bliantúil.

Bainistíocht Ríosaí Airgeadais

Fágann oibríochtaí na Cuideachta go mbíonn sí neamhchosanta ar ríosaí airgeadais éagsúla lena n-áirítear ríosa leachtachta, praghasríosa agus ríosa creidmheasa. Tá próis agus nósanna imeachta bainistíochta ríosa airgeadais i bhfeidhm ag Grúpa CIÉ, ina bhfuil an Chuideachta, chun neamhchosaint na Cuideachta orthu sin agus ríosaí airgeadais eile de chuid Ghrúpa CIÉ a bhainistiú.

Chun cobhsaíocht na n-eis-sreafaí airgid a chinntiú agus ríosaí airgeadais a bhainistiú, úsáideann CIÉ, an máthaireintiteas, ionstraimí airgeadais dhíorthaigh de réir na sonraíochta a ghabhann leis an Acht um Idirbhearta Airgeadais Cuideachtaí Áirithe agus Comhlachtaí Eile, 1992, lena ndéantar údarú ar an úsáid a bhaineann CIÉ as ionstraimí airgeadais, lena n-áirítear conarthaí babhtála tráchtarraí.

Is é Bord CIÉ a dhéanann formheas ar Bheartas Cisteáin Ghrúpa CIÉ, ina ndéantar doiciméadú ar bheartais Ghrúpa CIÉ maidir le bainistíocht ríosaí airgeadais, agus cuireann Rannóg Cisteáin Ghrúpa CIÉ chun feidhme é.

Praghasríosa

Tá an Chuideachta neamhchosanta ar phraghasríosa tráchtarraí mar gheall ar a cuid oibríochtaí, go háirithe praghas ola. Téann CIÉ i mbun conarthaí babhtála tráchtarraí chun neamhchosaint Ghrúpa CIÉ ar ghluaiseachtaí praghsanna ola a mhaolú. Níl an Chuideachta ina páirtí sna conarthaí sin.

Ríosa Airgeadra Eachtraigh

Tá Grúpa CIÉ, agus an Chuideachta, neamhchosanta ar ríosa airgeadra eachtraigh i ngnáthchúrsa an ghnó, go háirithe i gcás ceannacháin agus díolacháin arna n-ainmniú i steirling agus i ndollair SAM. Úsáideann Grúpa CIÉ idir ghlanluacháil laistigh den ghrúpa ar shreafaí airgid, arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha, agus chonarthaí réamh-mhalairte chun maolú a dhéanamh ar neamhchosaint Ghrúpa CIÉ agus na Cuideachta ar ghluaiseachtaí ráta malairte. Déanann an Grúpa réamhchonarthaí airgeadra eachtraigh chun maolú a dhéanamh ar ríosa malairte de bharr idirbhearta airgeadais ábhartha a bheith ainmnithe in airgeadra seachas euro. Níl an Chuideachta ina páirtí sna conarthaí sin.

Ríosa i dtaobh Leachtachta

Cinntíonn Grúpa CIÉ ar bhonn gníomhach go bhfuil idir mhaoiniú fiachais fhadtéarmaigh agus mhaoiniú fiachais ghearrtéarmaigh aige atá ceaptha lena áirithiú go bhfuil cistiú imleor ar fáil don Ghrúpa, lena n-áirítear an Chuideachta, le haghaidh oibríochtaí ó lá go lá.

An Bord

Is tríd an mbord stiúthóirí atá an Chuideachta á rialú. Is iad príomhróil an bhoird cuspóirí straitéiseacha na Cuideachta a fhorghnó agus athbhreithniú a dhéanamh ar fheidhmíocht na Cuideachta i gcomparáid leis na príomhtháscairí feidhmíochta. Is ann do sceideal nithe atá le ceadú ag an mBord, a thagann le chéile seacht n-uaire in aghaidh na bliana ar a laghad.

An Fhoireann Ardbhainistíochta

Tá Foireann Ardbhainistíochta na Cuideachta freagrach as bainistíocht laethúil a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí na Cuideachta arna dtarmligeán ag an mBord. Tá an Fhoireann Ardbhainistíochta faoi rialú ag struchtúr eagraíochta atá ceaptha chun freastal ar riachtanais na heagraíochta i réimsí lena n-áirítear: Gnóthas Iarnróid, Bainisteoir Bonneagair, Airgeadas, Cúrsaí Tráchtála, Bainistíocht Ríosa, Acmhainní Daonna, Teicneolaíocht Faisnéise, Sábháilteacht agus Cumarsáid Chorporáideach. Ina theannta sin, tá an Fhoireann Ardbhainistíochta freagrach as comhordú a dhéanamh ar na gníomhaíochtaí ó thaobh tuairiscithe agus rialachais i ndáil leis an gcuideachta.

An Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú

Tá tús áite á thabhairt go fóill ag stiúthóirí Iarnród Éireann d'ardchaighdeán rialachais chorporáidigh a choinneáil ar bun. Tá a bheartas rialachais chorporáidigh féin curtha i dtoll a chéile ag an mBord d'fhonn éifeacht a thabhairt don Chód Cleachtais um Chomhlachtaí Stáit a Rialú, cód atá eisithe ag an Roinn Airgeadais.

Leagtar amach i dtuarascáil bhliantúil Ghrúpa Chóras Iompair Éireann na sonraí maidir le beartais agus nósanna imeachta an Ghrúpa arna gcur chun feidhme ag an gCuideachta i ndiaidh fhoilsiú an Chóid Chleachtais Chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016). Tá an tuarascáil sin le feiceáil ar láithreán gréasáin CIÉ ag www.CIE.ie.

Costais an Bhonneagair Iarnróid

De réir Threoir 91/440 ó Chomhairle an Aontais Eorpaigh, ceanglaítear ar Iarnród Éireann-Irish Rail a chinntiú gur ar leithligh a choimeádtar cuntais ghnó na seirbhísí iompair agus na cuntais ghnó a bhaineann le gnó bainistíochta an bhonneagair iarnróid. Cinntear na costais bhonneagair de réir larscríbhinn 1.A. de Rialachán (AE) Uimh. 2598/70.

Ráiteas faoin Rialú Inmheánach

Raon Feidhme na Freagrachta

Aithníonn Iarnród Éireann (IÉ) an fhreagracht atá air as a áirithiú go gcoimeádtar agus go bhfeidhmítear córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh. Cuirtear san áireamh leis an bhfreagracht sin ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016).

Cuspóir an Chórais Rialaithe Inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh ceaptha chun riosca a bhainistiú ionas go mbeidh sé ar leibhéal inghlactha, agus ní chun fáil réidh leis ar fad. Dá bhrí sin, ní féidir leis an gcóras ach dearbhú réasúnta, agus ní dearbhú iomlán, a thabhairt go bhfuil sócmhainní á gcosaint, go bhfuil idirbhearta á n-údarú agus á dtaifeadadh i gceart agus go bhfuil earráidí nó mírialtachtaí ábhartha á gcosc nó á mbrath go tráthúil.

Bhí an córas rialaithe inmheánaigh, a thagann le treoir a d'eisigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, i bhfeidhm in IÉ don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2022 agus go dtí an dáta ar ar formheasadh na ráitis airgeadais.

Tá Coiste Iniúcháireachta agus Riosca (CIR) ag IÉ, agus déantar foráil i gCairt agus Téarmaí Tagartha an Choiste maidir le triúr Comhaltaí Boird a cheapadh ar an gcoiste, a nglacfaidh duine acu ról an Chathaoirigh. Tháinig CIR le chéile cúig huaire in 2022.

Tá feidhm iniúcháireachta inmheánaí bunaithe ag CIÉ freisin, a bhfuil dóthain acmhainní aici agus a bhíonn ag gabháil do chlár oibre arna aontú le CIR.

Chomh maith leis sin, tá Grúpa Comhairleach Bonneagair ag an mbord chun faireachán a dhéanamh ar athnuachan an bhonneagair, bainistíocht a dhéanamh ar mhórhionscadail bhonneagair, chomharthaíochta agus cinn leictreacha agus teileachumarsáide agus chun faireachán a dhéanamh ar fheidhmíocht. Cabhraíonn an Grúpa Comhairleach Traenacha leis an mbord le ceisteanna a bhaineann le heispéireas agus braistint na gcustaiméirí, straitéisí tráchtála, innealtóireacht traenach, athruithe rialála agus rioscaí gnó. Cuireann Coiste Sábháilteachta an Bhoird comhairle ar an mBord maidir le cúrsaí sábháilteachta ar fud an ghnóilachta.

An cumas i dtaobh riosca a láimhseáil

Tá Creat Bainistíochta Rioscaí curtha i bhfeidhm ag IÉ lena ndéantar soláthar i gcomhair na n-acmhainní, an rialachais agus na gcóras dearbhaithe go léir atá de dhíth lena áirithiú go n-aithneofar na rioscaí go léir a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar bhaint amach chuspóirí na Cuideachta, go ndéanfar iad a bhainistiú agus go dtabharfar tuairisc ina leith i gcomhréir leis an bhfonn riosca atá ar an gCuideachta. Tá an Creat sin formheasta ag Foireann Bainistíochta Feidhmiúcháin IÉ agus ag Bord IÉ.

An creat riosca agus rialaithe

Leagtar amach sa Chreat formheasta cuspóirí IÉ, an fonn riosca atá air, agus na critéir atá leagtha síos ag an bhFoireann Bainistíochta Feidhmiúcháin chun meastóireacht a dhéanamh ar rioscaí. Cuirtear fonn riosca IÉ in iúl mar bheartas bainistíochta agus tuairiscithe céimnithe i leith cineálacha éagsúla rioscaí.

Is iad na comhaltaí aonair den Fhoireann Bainistíochta Feidhmiúcháin atá freagrach as rioscaí a aithint, agus iad ag brath ar acmhainní a gcuid ranna féin. Tá gach duine den Fhoireann Bainistíochta Feidhmiúcháin freagrach as a áirithiú go gcuirtear aithint rioscaí san áireamh go hiomlán i ngníomhaíochtaí laethúla na ndaoine atá ag obair ina gcuid réimsí freagrachta, a mhéid is go ndéanfar na rioscaí go léir a eascraíonn as na réimsí sin, nó a mbíonn tionchar acu orthu, a aithint. Ansin sanntar duine aonair mar Úinéir Riosca i gcás gach riosca arna aithint. Is é nó í an té sin atá freagrach as anailís bhreise agus meastóireacht a dhéanamh ar an riosca atá i gceist, déileáil leis agus tuairisc a thabhairt ina leith, i gcomhréir leis an gCreat.

Chun taifeadadh a dhéanamh ar na gníomhaíochtaí ó lá go lá faoin bpróiseas sin, tá Córas Faisnéise Bainistíochta Rioscaí curtha i bhfeidhm ag IÉ. Dearadh an córas bogearraí sin de réir na bprionsabal atá leagtha amach in ISO 31000, sa chaoi is nach mór d'Úinéirí Riosca, agus gníomhaithe eile, cur chuige comhsheasmhach, stuama a ghlacadh ag gach céim den phróiseas bainistíochta rioscaí.

Faireachán agus Athbhreithniú Leanúnach

Tá comhaltaí na Foirne Bainistíochta Feidhmiúcháin freagrach as an gCóras Faisnéise Bainistíochta Rioscaí a úsáid chun faireachán agus athbhreithniú a dhéanamh ar fheidhmíocht an phróisis bainistíochta rioscaí ar fad ó lá go lá.

Chun an próiseas bainistíochta rioscaí a chomhordú, chun bainistiú a dhéanamh ar réimsí freagrachta atá ag teacht trasna ar a chéile, agus chun féachaint chuige gur aithníodh na Príomhrioscaí atá ag bagairt ag an gCuideachta, cuireann Príomhfheidhmeannach IÉ athbhreithniú ar bhainistíocht rioscaí san áireamh ag gach cruinniú míosúil den Fhoireann Bainistíochta Feidhmiúcháin. Déantar liosta de na Príomhrioscaí atá ag bagairt ar IÉ, lena n-áirítear na rioscaí go léir a

d'fhéadfadh samhail ghnó na cuideachta, a feidhmíocht, a sócmhainneacht nó a leachtacht a chur i mbaol amach anseo, a chomhaontú agus déanta athbhreithniú piaraí ar an liosta sin ag gach cruinniú míosúil.

Gach ráithe, tugann Príomhoifigeach Bainistíochta Rioscaí IÉ tuarascáil don Choiste Iniúchóireachta agus Riosca ina leagtar amach an fhaisnéis go léir is gá chun cineál agus méid na bPríomhrioscaí sin a shoiléiriú, mar aon leis an seans go dtarlóidh siad agus a mhéid a dhéanfar iad a bhainistiú nó a mhaolú. Ina theannta sin, cuirtear tuarascáil ar an Príomhrioscaí faoi bhráid an Ghrúpa Chomhairligh ábhartha de chuid Bhord IÉ i bhfoirm Tuarascálacha faoi Mhionsonraí Riosca aonair, ina leagtar amach an fhaisnéis uile atá ar taifead ar an gCóras Faisnéise Bainistíochta Rioscaí a bhaineann leis an riosca atá i gceist.

Chun dearbhú breise a thabhairt go ndearnadh na rioscaí intuatha go léir a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar bhaint amach chuspóirí IÉ a aithint agus a bhainistiú, agus go gcuirfear Bord IÉ ar an eolas go leordhóthanach faoi na Príomhrioscaí atá ag bagairt ar an gCuideachta, gach bliain fostaíonn IÉ Comhlacht Dearbhaithe Rioscaí chun athbhreithniú a dhéanamh ar phróisis bainistíochta rioscaí na Cuideachta. Ceanglaítear ar an gcomhlacht sin measúnú a dhéanamh ar leogacht agus éifeachtacht na bpróiseas trína n-aithnítear rioscaí, trína gcuirtear in ord tosaíochta iad, agus trína ndéantar iad a bhainistiú agus a thuairisciú. Déantar torthaí an mheasúnaithe sin a dhoiciméadú i dtuarascáil a chuirtear faoi bhráid Choiste Iniúchóireachta agus Riosca IÉ agus Bhord IÉ.

Soláthar

Tá sé ina bheartas ag an gcuideachta cloí leis an reachtaíocht maidir le soláthar poiblí. Ní raibh aon chás intuairiscithe ag an gcuideachta inar tharla neamhchomhlíonadh le linn na bliana.

Athbhreithniú ar Éifeachtacht

Ceanglaítear sa Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016, a d'fhoilsigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, go ndéanfar athbhreithniú seachtarach ar bhonn tréimhsiúil ar éifeachtacht chreat bainistíochta rioscaí gach Comhlachta Stáit. Fostaíodh BDO chun athbhreithniú a dhéanamh ar Chreat Bainistíochta Rioscaí na Cuideachta i mí Dheireadh Fómhair 2022.

Fuarthas go raibh IÉ ag cloí leis an gCód.

Ina theannta sin, dearbhaíonn IÉ go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm aige chun faireachán a dhéanamh ar éifeachtacht a chuid nósanna imeachta maidir le rioscaí a bhainistiú agus a rialú. An faireachán agus an t-athbhreithniú a dhéanann IÉ ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais, bíonn sé bunaithe ar an obair a dhéanann na hiniúcháirí inmheánacha agus na hiniúcháirí seachtaracha, an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca, a dhéanann maoirseacht ar

a gcuid oibre, agus an lucht ardbhainistíochta in IÉ atá freagrach as forbairt agus cothabháil a dhéanamh ar an gcreat rialaithe inmheánaigh airgeadais.

Dearbhaíonn IÉ go ndearna an Bord athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha i leith na bliana 2022.

Saincheisteanna a bhaineann le Rialú Inmheánach

Níor aithníodh aon laigí sa rialú inmheánach i leith na bliana 2022 ar gá iad a nochtadh sna ráitis airgeadais.

Faisnéis

Scaiptear tuarascálacha agus páipéir rialta ar na stiúrthóirí go tráthúil mar ullmhúchán i gcomhair cruinnithe boird agus cruinnithe coiste. Chomh maith leis na páipéir sin, scaiptear faisnéis arna hiarraidh go sonrach ag na stiúrthóirí ó am go chéile.

Faigheann na stiúrthóirí neamhfheidhmiúcháin cuntais thréimhsiúla bhainistíochta agus tuarascálacha agus faisnéis bhainistíochta rialta a chuireann ar a gcumas dóibh grinnscrúdú a dhéanamh ar fheidhmíocht na Cuideachta agus na foirne bainistíochta os coinne na gcuspóirí comhaontaithe.

Taifid chuntasaíochta

Is iad na bearta atá glactha ag na stiúrthóirí lena áirithiú go gcomhlíonfar oibleagáid na Cuideachta i dtaobh leabhair chuntais chuí a choimeád leas a bhaint as córais agus nósanna imeachta cuí agus daoine a fhostú atá cáilithe go cuí. Coinnítear na taifid chuntasaíochta i gceannoifig na Cuideachta ag Stáisiún Uí Chonghaile, Sráid Amiens, Baile Átha Cliath 1.

Teagmhais ó dheireadh na bliana airgeadais

Oibleagáid i dtaobh Bhithbhreosla

Sa chéad ráithe de 2023, chun oibleagáid bhithbhreosla Ghrúpa CIÉ 2022 a chomhlíonadh, cheannaigh IÉ deimhnithe bithbhreosla ar luach níos lú ná an muirear imcheannaigh €1 in aghaidh an lítir a úsáideadh chun an soláthar oibleagáide bithbhreosla ag deireadh na bliana 2022 a luacháil. Is é an tionchar atá aige sin ná laghdú ar sholáthar oibleagáide bithbhreosla an Ghrúpa atá á choimeád in IÉ agus laghdú costais €2.7m sna grúpcuideachtaí eile i gcomhair dheireadh na bliana 2022.

Sláinte agus Sábháilteacht

Tá an Chuideachta lántiomanta do chomhlíonadh fhorálacha an Achta um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 2005, agus do chomhlíonadh gach rialachán náisiúnta eile agus gach rialachán de chuid an Aontais Eorpaigh. Coinnítear an Córas Bainistíochta Sábháilteachta faoi athbhreithniú agus nuashonraítear ar bhonn leanúnach é.

An tAcht um Shábháilteacht Iarnróid, 2005

Leanann Iarnród Éireann ag feidhmiú de réir an Achta um Shábháilteacht Iarnróid, 2005.

Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íoc Déanach in Idirbhearta Tráchtála), 2013

Tuigeann na stiúrthóirí go bhfuil siad freagrach as a áirithiú go gcomhlíonfar, i ngach cás ábhartha, forálacha Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íoc Déanach in Idirbhearta Tráchtála) (Leasú), 2013. Tá nósanna imeachta curtha chun feidhme d'fhonn na dátaí a bhfuil sonraisc dlite a aithint agus d'fhonn a áirithiú go ndéanfar gach íocaíocht roimh na dátaí sin. Le nósanna imeachta den sórt sin, tugtar dearbhú réasúnach i gcoinne neamhchomhlíonadh ábhartha na rialachán. In 2022, íocadh €17,000 (2021: €19,000) san iomlán le soláthraithe tríú páirtí faoi na rialacháin.

Stiúrthóirí

Is é an tAire Iompair a cheapann stiúrthóirí na Cuideachta. Seo thíos ainmneacha na ndaoine a bhí ag feidhmiú mar stiúrthóirí i rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2022 nó a ceapadh ó shin i leith. D'fhóin siad mar stiúrthóirí ar feadh na bliana go léir mura luaitear a mhalairt.

Frank Allen

Suzy Byrne

Valerie Little

An Dr Peter Mulholland

Sarah Roarty

Thomas Wynne

James Doran

Patrick O'Donoghue * ceapadh 21/09/2022

Gwendoline Cazenave * ceapadh 21/09/2022

Seo thíos tinreamh na stiúrthóirí boird ag cruinnithe boird i rith na bliana 2022:

	Tinreamh
Frank Allen	8/8
Suzy Byrne	8/8
Valerie Little	7/8
An Dr Peter Mulholland	8/8
Sarah Roarty	7/8
Tommy Wynne	8/8
James Doran	8/8
Patrick O'Donoghue	2/2
Gwendoline Casenave	1/2

Ní raibh leas ar bith ag aon duine de na stiúrthóirí ná ag an rúnaí i scair ná bintiúr ar bith de chuid na Cuideachta, dá Cuideachta Sealbhaíochta ná dá comh-fhochuideachtaí tráth ar bith le linn na bliana. Ní raibh aon chonarthaí ná socruithe ábhartha a rinneadh i gcaitheamh na bliana ina raibh leas ag stiúrthóir i dtaca le gnó na Cuideachta.

Cothromaíocht Inscne ar an mBord

Amhail an 31 Nollaig, mná arbh ea ceathrar (45%) de chomhaltaí an Bhoird agus fir arbh ea cúigear (55%) acu, agus ní raibh post ar bith le líonadh.

Fágann sé sin gur sháraigh an Bord sprioc an Rialtais i dtaobh ionadaíocht 40% ar a laghad a bheith ag gach inscne ar na Boird Stáit.

Tá na bearta seo a leanas beartaithe chun cothromaíocht inscne ar an mBord seo a choinneáil ar bun agus a chothú:

- Nuair a thagann folúntas ar bith i gceist, cuirfear an tAire ar an eolas más rud é go bhféadfadh aon impleacht a bheith ag an bhfolúntas sin i leith cothromaíocht inscne

Grúpaí Comhairleacha Iarnród Éireann

Tá na coistí agus na grúpaí comhairleacha seo a leanas bunaithe laistigh ag Iarnród Éireann agus é ina aidhm leo comhairle a chur ar an mbord maidir le gnéithe straitéiseacha agus gnéithe teicniúla agus athbhreithniú piaraí a dhéanamh ar thograí ón lucht bainistíochta. Seo a leanas sonraí maidir leis na grúpaí a chuireann comhairle ar bhord Iarnród Éireann agus a gcomhaltaí neamhfheidhmiúcháin.

Coiste Sábháilteachta an Bhoird

Bunaíodh Coiste Sábháilteachta Bhord Iarnród Éireann chun comhairle a chur ar bhord Iarnród Éireann agus ar an lucht feidhmiúcháin maidir le saincheistanna a bhaineann le sábháilteacht na bpaisinéirí, na n-oibrithe, na gconraitheoirí, comharsan agus an phobail i gcoitinne. Tá na daoine seo a leanas sa Ghrúpa:

Tinreamh		
Sarah Roarty	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann (Cathaoirleach)	4/4
James Doran	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	4/4
Tommy Wynne	Oibrí is Stiúrthóir	4/4

An Coiste Iniúcháireachta agus Riosca (CIR)

Is áis chumarsáide idir an fheidhm Iniúcháireachta Inmheánaí, na hiniúcháirí seachtracha agus bord Iarnród Éireann é an Coiste seo de chuid Iarnród Éireann agus is áis atá ann freisin chun ráitis airgeadais bhliantúla, rialuithe inmheánacha, bainistíocht rioscaí agus próisis rialachais in Iarnród Éireann a athbhreithniú, tuairisc a thabhairt orthu agus moltaí a dhéanamh ina leith. Chomh maith leis sin, déanann sé príomhthátail na n-imscrúduithe inmheánacha a mheas, mar aon le tuarascálacha na n-iniúcháirí inmheánacha agus freagra an lucht bainistíochta. Tá na daoine seo a leanas sa Ghrúpa:

Tinreamh		
Valerie Little (Cathaoirleach)	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	5/5
Suzy Byrne	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	5/5
An Dr Peter Mulholland	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	5/5

An Grúpa Comhairleach um Acmhainní Daonna

Bunaíodh an Grúpa Comhairleach um Acmhainní Daonna lena chinntiú go bhfuil maoirseacht straitéiseach á déanamh ar an bhfiontar Acmhainní Daonna ar fad ar mhaithe le hathrú chun feabhais a bhaint amach in Iarnród Éireann. Tá na daoine seo a leanas sa Ghrúpa:

Tinreamh		
An Dr Peter Mulholland (Cathaoirleach)	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	4/4
Valerie Little	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	4/4
Jim Meade	Príomhfheidhmeannach Iarnród Éireann	4/4

Coiste Luacha Saothair an Bhoird

Tá sainordú ag Coiste Luacha Saothair an Bhoird thar ceann bhord Iarnród Éireann i dtaobh féachaint chuige go gcuirfear chun feidhme beartas an Rialtais maidir le luach saothair na Stiúrthóirí agus an Phríomhfheidhmeannaigh. Tá sé de chúram air freisin formheas a dhéanamh ar phacáiste luacha saothair agus ceapadh an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin, agus gach bainisteora shinsearaigh a thuairiscíonn go díreach don Phríomhfheidhmeannach. Tá na daoine seo a leanas ar an gCoiste:

Tinreamh		
Valerie Little (Cathaoirleach)	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	2/2
Frank Allen	Cathaoirleach Iarnród Éireann	2/2

An Grúpa Comhairleach um Infheistíocht Chaipitiúil

Bunaíodh an grúpa seo in 2021 chun faireachán a dhéanamh ar chlár agus ar thionscadail infheistíochta caipitiúla, chun iarratais chuig an mBord a mheas agus chun dearcadh neamhspleách a sholáthar don Bhord ar na haschuir ón bhfaireachán agus ó na measúnuithe sin. Beartaítear go gcabhróidh an Grúpa Comhairleach leis an mBord dúshlán ar leibhéal cuí a thabhairt i leith na bainistíochta tionscadail sula ndéanfar príomhchinntí maidir le dearadh agus tógáil, struchtúr conarthaí, soláthar, rialú buiséad agus clár, agus bainistíocht éileamh. Tá na daoine seo a leanas sa Ghrúpa:

Tinreamh		
Patrick O'Donoghue (Cathaoirleach)	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	5/5
Frank Allen	Cathaoirleach Iarnród Éireann	3/5
Colm Lynch	Comhairleoir Neamhspleách	5/5

An Grúpa Comhairleach um Sholáthar Seirbhíse

Bunaíodh an grúpa seo in 2021 chun bheith ina fhóram neamhfheidhmiúcháin ina bpléifí soláthar seirbhíse Iarnród Éireann, agus a chuirfeadh comhairle ar an lucht feidhmiúcháin nuair ba chúil sin. Tá na daoine seo a leanas sa Ghrúpa:

Tinreamh		
Tommy Wynne (Cathaoirleach)	Oibrí is Stiúrthóir	5/5
Mike Sowden	Comhairleoir Neamhspleách	5/5
David Wilkinson	Comhairleoir Neamhspleách	5/5
Suzy Byrne	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	4/5

An Grúpa Comhairleach Straitéise

Bunaíodh an Grúpa Comhairleach Straitéise in 2018 chun athbhreithniú a dhéanamh ar straitéis na Cuideachta ina hiomláine, agus chun díriú ar réimsí sonracha den ghnó i gcomhpháirtíocht le príomh-gheallsealbhóirí. Tá na daoine seo a leanas sa Ghrúpa:

Tinreamh		
Sarah Roarty (Cathaoirleach)	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	3/3
Frank Allen	Cathaoirleach Iarnród Éireann	3/3
Jim Meade	Príomhfheidhmeannach Iarnród Éireann	3/3

Ráiteas um Chomhlíonadh ó na Stiúrthóirí

Mar a cheanglaítear le hAlt 225 d'Acht na gCuideachtaí, 2014, admhaíonn na stiúrthóirí go bhfuil na stiúrthóirí freagrach as a áirithiú go bhfuil an Chuideachta ag cloí lena cuid oibleagáidí iomchuí; agus

Dearbhaíonn na stiúrthóirí gur thugadar i gcrích na trí nós imeachta seo a leanas chun oibleagáidí na stiúrthóirí a chomhlíonadh i rith na bliana airgeadais:

- ullmhaíodh 'ráiteas maidir le beartas comhlíontachta' ina leagtar amach beartais na cuideachta, a mheasann na stiúrthóirí atá iomchuí don chuideachta, maidir le comhlíonadh a cuid oibleagáidí iomchuí ag an gcuideachta.

- cuireadh i bhfeidhm comhshocraíochtaí nó struchtúir iomchuí, a mheasann na stiúrthóirí atá dírithe ar a chinntiú go gcomhlíonfar go hábhartha oibleagáidí iomchuí na cuideachta; agus
- rinneadh athbhreithniú le linn na bliana airgeadais ar aon chomhshocraíochtaí nó struchtúir atá curtha i bhfeidhm.

Rúnaí Cuideachta

Tá an Rúnaí Cuideachta freagrach as comhairle a chur ar an mBord, tríd an gCathaoirleach, maidir le gach ceist rialachais. Tá fáil ag na stiúrthóirí uile ar chomhairle agus ar sheirbhísí ón Rúnaí Cuideachta. Foráiltear i mBunreacht na Cuideachta gur ábhar do na stiúrthóirí é ceapadh agus cur as oifig an Rúnaí Cuideachta.

Nochtadh faisnéise do na hiniúcháirí

I gcás gach duine a bhí ina stiúrthóir an tráth ar formheasadh tuarascáil na stiúrthóirí agus na ráitis airgeadais: Chomh fada agus is eol don stiúrthóir, níl aon fhaisnéis iniúchta ábhartha nach bhfuil iniúcháirí na cuideachta ar an eolas fúithi; agus tá gach beart déanta ag gach stiúrthóir ar cheart don stiúrthóir a bheith déanta aige nó aici chun é féin nó í féin a chur ar an eolas faoi aon fhaisnéis iniúchta ábhartha agus chun a shuíomh go bhfuil iniúcháirí na cuideachta ar an eolas faoin bhfaisnéis sin.

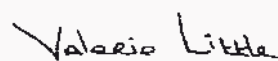
Iniúcháirí

Tá na hiniúcháirí reachtúla, Mazars, ag leanúint ar aghaidh in oifig agus ag feidhmiú de réir Alt 383(2) d'Acht na gCuideachtaí, 2014.

Thar ceann an bhoird

An tUasal Frank Allen
Cathaoirleach

Valerie Little Uasal
Stiúrthóir

7th Meitheamh 2023

Tuarascáil an Iniúcháir Neamhspleách do Chomhaltaí Iarnród Éireann

Tuairisc ar an iniúchadh ar na ráitis airgeadais

Tuairim

Tá ráitis airgeadais Iarnród Éireann (“an Cuideachta”) don bhliain ag críoch 31 Nollaig 2021 a chuimsíonn, an Ráiteas um Ioncam Cuimsitheach; an Clár Comhardaithe; an Ráiteas um Athruithe ar Chothromas; an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid; agus na nótaí a ghabhann le ráitis airgeadais na Cuideachta, lena n-áirítear achoimre ar bheartais chuntasaíochta shuntasacha mar a leagtar amach i Nóta 1. Is iad dlí na hÉireann agus FRS 102, *an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann* eisithe sa Ríocht Aontaithe ag an gComhairle Tuairiscithe Airgeadais (FRS102) an creat tuairiscithe airgeadais a cuireadh i bhfeidhm á n-ullmhú.

Is é ár dtuairim:

- tugann na ráitis airgeadais atá in éineacht le seo léargas fíor agus cóir ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais na Cuideachta amhail an 31 Nollaig 2022 agus ar a barrachas don bhliain dar críoch ansin;
- ullmhaíodh na ráitis airgeadais i gceart de réir FRS 102; agus
- ullmhaíodh na ráitis airgeadais i gceart de réir riachtanais Acht na gCuideachtaí 2014

Bunús leis an tuairim

Rinneamar ár n-iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Éire)(ISAanna Éireann) agus de réir an dlí is infheidhme. Déantar níos mó cur síos ar ár bhfreagrachtaí faoi na caighdeáin sin sa chuid Na Freagrachtaí atá ar an Iniúcháir maidir leis an Iniúchadh ar na Ráitis Airgeadais den tuarascáil uainn.

Táimid neamhspleách ar an Chuideachta de réir na gceanglas eitice is ábhartha maidir leis an iniúchadh a dhéanaimid ar ráitis airgeadais in Éirinn, lena n-áirítear an Caighdeán Eiticiúil do Iniúcháirí (Éirinn) arna eisiúint ag Údarás Maoirseachta Iniúcháireachta agus Cuntasaíochta na hÉireann (IAASA), agus chomhlíonamar na freagrachtaí eiticiúla eile atá orainn de réir na gceanglas sin.

Creidimid gur leor agus gur cuí an fhianaise iniúchta a fuairamar chun bunús a thabhairt leis an tuairim uainn.

Conclúidí a bhaineann le gnóthas leantach

Agus na ráitis airgeadais á n-iniúchadh againn, tháinig muid ar an gconclúid gur iomchuí úsáid na stiúrthóirí ar bhonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú.

Bunaithe ar an obair a rinneamar, níor shainaithníomar aon neamhchinnteachtaí ábhartha a bhaineann le himeachtaí nó coinníollacha a d’fhéadfadh, ina n-aonair nó i dteannta a chéile, amhras suntasach a chaitheamh ar chumas na Cuideachta leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad ón dáta nuair a údaraítear na ráitis airgeadais lena n-eisiúint.

Déantar cur síos ar ár bhfreagrachtaí agus ar fhreagrachtaí na stiúrthóirí maidir le gnóthas leantach sna codanna ábhartha den tuarascáil seo

Faisnéis eile

Is iad na stiúrthóirí atá freagrach as an bhfaisnéis eile. Cuimsítear leis an bhfaisnéis eile an fhaisnéis atá san áireamh sa tuarascáil bhliantúil, seachas na ráitis airgeadais agus tuairisciúil an iniúcháir uainn ina leith. Ní chuimsítear sa tuairim uainn ar na ráitis airgeadais an fhaisnéis eile agus, ach amháin sa mhéid a luaitear a mhalairt go sainráite sa tuarascáil uainn, ní léirímid aon chineál conclúide dearbhaithe ina leith.

Is é an fhreagracht atá orainn an fhaisnéis eile a léamh agus a bhreithniú an bhfuil an fhaisnéis eile neamhréireach go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó leis an eolas a fuairamar le linn an iniúcháir, nó ar cosúil go ndearnadh míráiteas ábhartha ina leith. Má aithnímid neamhréireacht ábhartha den sórt sin nó ráiteas a ndealraíonn sé gur míráiteas ábhartha é, ní mór dúinn a chinneadh an bhfuil aon mhíráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais nó an ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile. Más rud é, ar bhonn na hoibre a rinneamar, go gcinnimid go ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile sin, ní mór dúinn an méid sin a thuairisciú.

Níl aon ní le tuairisciú againn i ndáil leis sin.

Tuairimí ar ábhair eile a fhoror-daítear le hAcht na gCuideachtaí 2014

Is é ár dtuairim, bunaithe ar an obair a rinneadh le linn an iniúchta, go dtuairiscimid:

- tá an fhaisnéis a thugtar i dtuarascáil na stiúrthóirí don bhliain airgeadais a n-ullmhaítear na ráitis airgeadais ag teacht leis na ráitis airgeadais;
- ullmhaíodh tuarascáil na stiúrthóirí de réir riachtanais dlí infheidhme;
- ba leor taifid chuntasaíochta na Cuideachta chun go bhféadfaí na ráitis airgeadais a iniúchadh go héasca agus i gceart; agus
- réitíonn na ráitis airgeadais leis na taifid chuntasaíochta.

Fuaireamar an fhaisnéis agus na mínithe uile atá riachtanach, chomh fada agus is eol duinn, chun críoche ár n-iniúchta.

Nithe a gceanglaítear orainn tuairisciú orthu trí eisceacht

Bunaithe ar eolas agus tuiscint na Cuideachta agus a timpeallacht a fuarthas le linn an iniúchta, níl aon mhíráiteas ábhartha aitheanta againn i dtuarascáil na stiúrthóirí.

De réir riachtanais Acht na gCuideachtaí 2014 ní mór duinn tuairisc a thabhairt duit más rud é, inár dtuairim, nach gcomhlíonann an Chuideachta riachtanais aon cheann d'Ailt 305 go 312 den Acht, a bhaineann le nochtadh luach saothair agus idirbhearta stiúrthóirí. Níl aon rud le tuairisciú againn ina leith seo.

Faoi gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (Lúnasa 2016) (an "Cód Cleachtais"), éilítear orainn tuairisc a thabhairt duit mura bhfuil an ráiteas maidir leis an gcóras rialaithe inmheánaigh atá riachtanach faoi gCód Cleachtais mar atá san áireamh sa Ráiteas Rialachais Chorporáidigh i dTuarascáil na Stiúrthóirí i dtaca le comhlíonadh na gcuideachtaí ag teacht le mhír 1.9 (iv) den Chód Cleachtais nó mura bhfuil sé ag teacht leis an bhfaisnéis atá ar eolas againn ónár gcuid oibre iniúchta ar na ráitis airgeadais.

Níl aon rud le tuairisciú againn ina leith seo.

Freagrachtaí Faoi Seach

Na Freagrachtaí atá ar na stiúrthóirí i dtaca le na ráitis airgeadais

Mar a dtugtar míniú níos iomláine air sa ráiteas um fhreagrachtaí na stiúrthóirí atá leagtha amach ar leathanach XX, is iad na stiúrthóirí atá freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais de réir an creat ruairisciú airgeadais infheidhme agus go dtugann siad léargas fíorcheart, agus as cibé rialú inmheánach a chinnfidh an bhainistíocht is gá ionas gur féidir ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé de bharr calaoise nó de bharr earráide.

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, tá na stiúrthóirí freagrach as measúnú a dhéanamh ar chumas na Cuideachta leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, as nochtadh a dhéanamh, mar is infheidhme, ar nithe a bhaineann le gnóthas leantach agus as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh a úsáid mura bhfuil sé i gceist ag an bhainistíocht an Chuideachta a leachtú ná deireadh a chur leis na hoibríochtaí, nó nach bhfuil aon rogha réalaíoch acu ach é sin a dhéanamh.

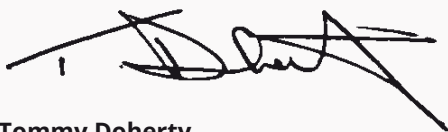
Na freagrachtaí atá ar an iniúcháir as an iniúchadh ar na ráitis airgeadais

Is iad na cuspóirí atá againn dearbhú réasúnta a fháil maidir le cibé an bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, agus tuarascáil iniúcháir a eisiúint ina bhfuil an tuairim uainn. Ardleibhéal dearbhaithe is ea dearbhú réasúnta, ach ní hionann é agus ráthaíocht go n-aimseofar i gcónaí in iniúchadh arna dhéanamh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Éire) míráiteas ábhartha más ann dó. Is féidir go n-eascródh míráitis as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más rud é, astu féin nó le chéile, go bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnach leis go mbeadh tionchar acu ar chinntí geilleagracha na n-úsáideoirí arna nglacadh ar bhonn na ráiteas airgeadais seo.

Tá cur síos breise ar ár bhfreagrachtaí as iniúchadh na ráiteas airgeadais le fáil ar shuíomh Gréasáin an IAASA ag: http://www.iaasa.ie/getmedia/b2389013-1cf6-458b-9b8f-a98202dc9c3a/Description_of_auditors_responsibilities_for_audit.pdf. Tá an tuairisc seo mar chuid de thuarascáil ár n-iniúcháir.

Cuspóir ár gcuid oibre iniúchta agus a bhfuil ár bhfreagrachtaí dlite dúinn

Déantar ár dtuarascáil do comhaltaí an Bhoird mar chomhlacht, de réir Alt 391 de Achta na gCuideachtaí 2014. Rinneadh ár gcuid oibre iniúchta ionas go bhféadfaimis na nithe seo a chur in iúl dúinn do chomhaltaí na gcuideachta i dtuarascáil iniúcháir agus bí chun aon chríche eile. A mhéid a cheadaítear leis an dlí, ní ghlacaimid ná ní ghlacaimid freagracht ar aon duine seachas an chuideachta agus comhaltaí na Cuideachta, as ár gcuid oibre iniúchta, as an tuarascáil seo, nó as na tuairimí atá curtha le chéile againn.

Tommy Doherty

Ar son agus thar a cheann Mazars
Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla
Ionad Fhearchair, Bloc 3
Bóthar Fhearchair
Baile Átha Cliath 2

07 Meitheamh 2023

Ráiteas Ioncam Cuimsitheach

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2022

	Notaí	2022 €'000	2021 €'000
Ioncam ó oibríochtaí		224,110	144,076
Fáltais ó chonarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí		166,269	182,191
Cistiú eile ón Stát		192,160	211,725
Ioncam iomlán	3	582,539	537,992
Costais			
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	5	(296,306)	(280,320)
Costais ábhar agus seirbhísí	6	(275,387)	(243,471)
Iomlán na gcostas		(571,693)	(523,791)
TRÚCDA		10,846	14,201
Míreanna eisceachtúla	7	(881)	(1,227)
Dímheas glan ar amúchadh deontas caipitiúil	8	(8,606)	(9,068)
Brabús/(Caillteanas) ar dhiúscairt sócmhainní inláimhsithe		517	(82)
Barrachas roimh ús agus cháin		1,876	3,824
Ús infoctha agus muirir dá shamhail	9	(197)	(1,200)
Barrachas don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin		1,679	2,624
Cáin ar ghnáthghníomhaíochtaí	10	(894)	(843)
Barrachas don bhliain airgeadais		785	1,781

Clár Comhardaithe

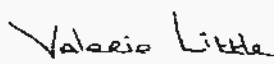
Amhail an 31 Nollaig 2022

	Notaí	2022 €'000	2021 €'000
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní doláimhsithe	12	10,915	11,909
Sócmhainní inláimhsithe	13	1,726,665	1,614,066
		1,737,580	1,625,975
Sócmhainní reatha			
Stoic	14	64,914	61,394
Féichiúnaithe	15	478,488	329,445
Airgead sa bhanc agus ar láimh		1,629	745
		545,031	391,584
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)	16	(674,463)	(520,550)
Glandliteanas reatha		(129,432)	(128,966)
Sócmhainní iomlána lúide dliteanais reatha		1,608,148	1,497,009
Ioncam iarchurtha	18	(1,506,883)	(1,390,987)
Soláthairtí in aghaidh dliteanas	19	(54,699)	(60,241)
		46,566	45,781
Caipiteal agus cúlchistí			
Scairchaipiteal glaoite	20	194,270	194,270
Cuntas brabúis agus caillteanais – easnamh		(147,704)	(148,489)
Iomlán Gnáthscaire		46,566	45,781

Thar ceann an bhoird

An tUasal F. Allen
Cathaoirleach

V. Little Uasal
Stiúrthóir

7th Meitheamh 2023

Ráiteas um Athruithe ar an gCaipiteal Gnáthscaireanna

An bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2022

	Scairchaipiteal Glaite €'000	Brabúis agus Caillteanais €'000	Caipiteal Gnáth- scaireanna iomlán €'000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2021	194,270	(150,270)	44,000
Barrachas don bhliain airgeadais	-	1,781	1,781
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain airgeadais	-	1,781	1,781
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2021	194,270	(148,489)	45,781
Barrachas don bhliain airgeadais	-	785	785
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain airgeadais	-	785	785
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2022	194,270	(147,704)	46,566

Ráiteas ar Shreabhadh Airgid

An bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2022

	Notaí	2022 €'000	2021 €'000
Airgead glan ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	21	27,443	25,468
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Ceannach sócmhainní seasta inláimhsithe		(409,668)	(301,650)
Ceannach sócmhainní seasta doláimhsithe		(4,490)	(2,944)
Fáltais ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe		517	(82)
Fáltas ó dheontais stáit agus deontais ón Aontas Eorpach		406,332	302,771
Airgead glan arna úsáid i ngníomhaíochtaí infheistíochta		(7,309)	(1,905)
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí maoinithe			
Ús íochta		(197)	(1,200)
Maoiniú idirchuideachta		(19,053)	(22,044)
Airgead iomlán arna úsáid i ngníomhaíochtaí maoinithe		(19,250)	(23,244)
Glanmhéadú ar airgead agus coibhéisí airgid		884	319
Airgead agus coibhéisí airgid amhail an 1 Eanáir		745	426
Airgead agus coibhéisí airgid amhail an 31 Nollaig		1,629	745
Cuimsítear san airgead agus sna coibhéisí airgid:			
Airgead sa bhanc agus ar láimh		354	351
Banc		1,275	394
		1,629	745

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais

1. Ráiteas maidir le comhlíonadh, gníomhaíochtaí agus úinéireacht

(a) Ráiteas maidir le Comhlíonadh

Ullmhaíodh ráitis airgeadais Iarnród Éireann, uimhir chláráithe 119571, Stáisiún Uí Chonghaile, Sráid Amiens, Baile Átha Cliath 1, ar bhonn gnóthas leantach de réir Caighdeán um Thuairisciú Airgeadais 102 (Caighdeán Chuntasaíochta arna n-eisiúint ag Comhairle Tuairiscithe Airgeadais na Ríochta Aontaithe), lena n-áirítear comhlíonadh Chaighdeán Tuairiscithe Airgeadais 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann.

(b) Gníomhaíochtaí agus úinéireacht

Is é Córas Iompair Éireann (CIÉ), ar fochuideachta de é Iarnród Éireann, údarás reachtúil náisiúnta na hÉireann a chuireann iompar poiblí ar tír ar fáil in Éirinn. Tá CIÉ ar lánúinéireacht ag Rialtas na hÉireann agus tuairiscíonn sé don Aire Iompair.

Is é Iarnród Éireann príomhsholáthraí na hÉireann i dtaobh iompar ar iarnród.

Baineann ráitis airgeadais na Cuideachta le gníomhaíochtaí Iarnród Éireann agus leo sin amháin.

Achoimre ar bheartais shuntasacha chuntasaíochta

Leagtar amach ar na leathanaigh seo a leanas na beartais shuntasacha chuntasaíochta agus na teicnící suntasacha meastacháin a glacadh agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú. Tá na beartais sin curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach maidir leis na blianta go léir atá curtha i láthair, mura luaitear a mhalairt.

De réir mar a cheadaítear faoi Acht na gCuideachtaí 2014, tá leagan amach forordaithe an chuntais brabúis agus caillteanais oiriúnaithe ag na stiúrthóirí ar bhealach is cuí do chineál gnó na Cuideachta.

Is le Córas Iompair Éireann 100% de scairchaipiteal cothromais Iarnród Éireann ('IÉ').

Is é Córas Iompair Éireann a ullmhaíonn ráitis airgeadais ghrúpa, dá bhfuil Iarnród Éireann ina bhall. Féadfar cóipeanna de ráitis airgeadais ghrúpa Chóras Iompair Éireann a fháil ón Rúnaí Cuideachta ag Córas Iompair Éireann, Stáisiún Heuston, Baile Átha Cliath 8.

(a) Bunús an ullmhúcháin

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn gnóthas leantach, faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil; féach Nóta 2 sna Ráitis Airgeadais i gcomhair tuilleadh sonraí.

Chun na ráitis airgeadais a ullmhú i gcomhréir le FRS 102, ní mór leas a bhaint as príomhthoimhdí áirithe a bhaineann leis an todhchaí, agus foinsí tábhachtacha eile neamhchinnteachta meastacháin ag an dáta tuairiscithe. Ceanglaítear freisin go ndéanadh na stiúrthóirí breithiúnas agus beartais chuntasaíochta na Cuideachta á gcur i bhfeidhm acu. Leagtar amach ag (v) thíos na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist, nó na réimsí ina bhfuil baol nach beag go ndéanadh toimhdí agus meastacháin coigeartú ábhartha ar shuim ghlanluacha na sócmhainní agus na ndliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

Faoi FRS 102, cheadaítear díolúintí áirithe ó nochtadh d'eintiteas incháilithe. Bhain an Chuideachta leas as díolúine ar son comhardaithe páirtithe gaolmhara le fochuideachtaí eile lastigh de Ghrúpa CIÉ.

(b) Ioncam

Cuimsíonn an t-ioncam oll-luach na seirbhísí arna soláthar. Déantar an t-ioncam a thomhas ar luach cóir na comaoine a fhaightear nó is infhála agus is ionann é agus an méid is infhála i leith seirbhísí a soláthraíodh.

Aithníonn Iarnród Éireann ioncam sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Aithnítear ioncam eile ó Oibríochtaí Iarnróid tráth sholáthar na seirbhíse nuair a chuireann an custaiméir an t-aistear i gcrích. Tugtar anonn sna dliteanais na fáiltais ó dhíol ticéad bliantúil agus táirgí eile le dáta sa todhchaí, agus aithnítear iad sa chuntas brabúis agus caillteanais thar thréimhse na seirbhíse ábhartha.

Aithnítear an t-ioncam ó lastas sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil. Aithnítear an t-ioncam ó Europort Ros Láir sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Aithnítear ioncam ó fhógraíocht agus ó ghníomhaíochtaí éagsúla eile le linn thréimhse an chonartha ábhartha. Déantar ioncam ó fhógraíocht a thuilleadh ó chonarthaí dhá mhí agus conarthaí ráithiúla agus faightear an t-ioncam sin ar bhonn riaráisteach.

Aithnítear ioncam ó choimisiúin nuair a sholáthraítear an tseirbhís don chustaiméir. Aithnítear ioncam eile tríú páirtí tráth a thuillte, nó ag an bpointe seirbhíse, sa mhéid is gur aithníodh costais iomchuí atá in-aisghabhála i gcoinne an ioncaim sin sa tréimhse.

(c) costais ábhar agus seirbhísí

Cuimsítear le costais Ábhar agus Seirbhísí na costais go léir a bhaineann le hoibríochtaí Iarnród Éireann ó lá go lá, seachas costais dímhéasa agus amúchta agus phárolla a ndéantar iad a nochtadh ar leithligh sa chuntas brabúis agus caillteanais, agus a nochtadh ar leithligh sna nótaí a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(d) Costais eisceachtúla

I gcuntas brabúis agus caillteanais Iarnród Éireann, aithnítear torthaí oibriúcháin ar leithligh roimh mhíreanna sonracha. Is iad na míreanna sonracha iad siúd a mheasann na stiúrthóirí nach mór iad a nochtadh ar leithligh mar gheall ar a méid, a gcineál nó a minicíocht. Creideann an Chuideachta go n-éascaíonn an cur i láthair sin d'anailís bhreise toisc go ndírítear aird ar chostais eisceachtúla dá bharr. Áirítear le costais den sórt sin costais shuntasacha a bhaineann le hathstruchtúrú gnó.

Maidir leis an gcinneadh i dtaobh céard is brí le 'suntasach', baintear leas as breithiúnas cáilíochtúil agus breithiúnas cainníochtúil na stiúrthóirí agus measúnú á dhéanamh ar na costais arb amhlaidh ina leith, de bhua a méid agus a gcineáil, go nochtar sa chuntas brabúis agus caillteanais agus sna nótaí gaolmhara iad i gcáil costais eisceachtúla.

(e) Airgeadra eachtrach

(i) airgeadra feidhmiúil agus airgeadra tuairiscithe

Is é an euro airgeadra feidhmiúil agus airgeadra tuairiscithe na Cuideachta, arna ainmniú ag an tsiombail '€', agus, mura luaitear a mhalairt, tá na ráitis airgeadais curtha i láthair ina mílte (€'000).

(ii) Idirbhearta agus iarmhéideanna

Déantar idirbhearta atá ainmnithe san airgeadra eachtrach a aistriú chuig an airgeadra feidhmiúil ar bhonn na rátaí malairte ar an láthair ar dháta na n-idirbheart.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar míreanna airgeadaíochta in airgeadra eachtrach a aistriú ina euro ar an ráta reatha. Déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a gcostas stairiúil a aistriú ar bhonn an ráta malairte ar dháta an idirbhirt agus déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a luach cóir a thomhas ar bhonn an ráta malairte nuair a cinneadh an luach cóir.

Is sa chuntas brabúis agus caillteanais a aithnítear gnóthachain agus caillteanais airgeadra eachtraigh a eascraíonn as socraíocht idirbheart agus ón aistriú ag rátaí malairte ag deireadh na bliana airgeadais ar shócmhainní agus dliteanais airgeadaíochta arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha.

Cuirtear i láthair gnóthachain agus caillteanais airgeadra eachtraigh a bhaineann le hiasachtaí agus airgead agus coibhéisí airgid sa chuntas brabúis agus caillteanais faoi 'ús infhála agus ioncam dá shamhail' nó 'ús iníoctha agus muirir dá shamhail' mar is cuí. Cuirtear i láthair gach gnóthachan agus caillteanas airgeadra eachtraigh eile sa chuntas brabúis agus caillteanais faoi chostais ábhair agus seirbhíse.

(f) Deontais ón Aontas Eorpach agus deontais stáit

Aithníonn Iarnród Éireann deontais rialtais ag teacht leis an tsamhail fabhráithe faoi FRS 102.

(i) Deontais i gcomhair caiteachas caipitiúil

Déantar deontais i gcomhair caiteachas caipitiúil eile a chur chun sochair an ioncaim iarchurtha de réir mar a bhíonn siad infhála. Déantar iad a amúchadh chuig an gcuntas brabúis agus caillteanais agus aithnítear iad san ioncam thar shaol eacnamaíoch úsáideach na sócmhainní gaolmhara.

(ii) Deontais ioncaim

Aithnítear deontais ioncaim mar ioncam sa chuntas brabúis agus caillteanais sa tréimhse ina dtabhaítear na costais bhainteacha a bhfuil an deontas beartaithe lena gcúiteamh.

(iii) Deontas faoin gConradh Ilbhliantúil Bainisteora Bonneagair

Aithnítear deontais um Bainisteoir Bonneagair faoi Chonarthaí Ilbhliantúla mar ioncam iarchurtha nó láithreach mar ioncam sa chuntas brabúis agus caillteanais, trí thagairt don bhonnghníomhaíocht a bhfuil an deontas ceaptha lena cúiteamh. Na deontais chaipitil faoin gConradh Ilbhliantúil a chuirtear chun sochair an ioncaim iarchurtha sa chlár comhardaithe, déantar iad a amúchadh thar shaol eacnamaíoch tuartha na sócmhainní gaolmhara.

(g) Nóta faoi thuairisciú teascánach

Tuairiscítear ar theascáin oibriúcháin ar bhealach atá i gcomhréir le struchtúr bainistíochta inmheánaí Iarnród Éireann agus an fhaisnéis airgeadais inmheánach arna soláthar do Phríomh-Chinntoirí Oibriúcháin na cuideachta (na stiúrthóirí feidhmiúcháin) atá freagrach as cinntí straitéiseacha a dhéanamh, acmhainní a leithdháileadh, agus faireachán agus measúnú a dhéanamh ar fheidhmíocht gach teascáin. Is ionann an toradh oibriúcháin a thuairiscítear go himmheánach de réir an teascáin agus an príomhbheart a úsáidtear chun feidhmíocht na dteascán oibriúcháin laistigh den chuideachta a mheasúnú.

Chinn Iarnród Éireann go bhfuil cúig theascán aige ar ghá tuairisciú a dhéanamh orthu Gnóthas Iarnróid, Bainisteoir Bonneagair Iarnróid, Lasta Iarnróid, Europort Ros Láir agus Gníomhaíochtaí Lárnacha agus Eile. Oibríonn teascán an Ghnóthais Iarnróid gnó na bpaisinéirí faoin gconradh Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a dhámh an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Déanann teascán an Bhainisteora Bonneagair Iarnróid an tsócmhainn bonneagair a bhainistiú, a chothabháil agus a athnuachan, a mhaoineítear ó tháillí Rochtana agus ón gConradh Ilbhliantúil. Soláthraíonn an teascán Lasta Iarnróid seirbhísí iompair chun earraí a iompar d'Iarnród. Oibríonn teascán Europort Ros Láir an dara calafort is gnóthaí sa tír ó thaobh gluaiseachtaí loinge de, le haghaidh trácht turasóirí agus lasta aonadaithe. Soláthraíonn teascán na nGníomhaíochtaí Lárnacha agus Eile seirbhísí comhroinnte don eagraíocht agus tá an gnó Loingseoireachta ina chuid de sin – lena soláthraítear saoráidí iompair ar bhóthar don mhótarthionscal go príomha.

(h) Sochair na bhfostaithe

Cuireann an Chuideachta roinnt sochar ar fáil d'fhostaithe ag brath ar a ngrád, a sinsearachta agus ar oibleagáidí reachtúla. I measc na sochar tá íoc tuarastail nó pá agus íoc préimheanna le haghaidh obair bhreise arna déanamh. Lena chois sin déantar ranníocaíochtaí fostóra maidir le pinsean, i gcás baill foirne incháilithe, isteach sna scéimeanna pinsean faoi seach.

Sochair iarfhostaíochta

Feidhmíonn Grúpa CIÉ dhá phlean sochar sainithe (Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochar sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951) d'fhostaithe ghrúpa CIÉ.

Sainítear i bplean sochair sainithe an sochar pinsin a gheobhaidh an fostaí ar dhul ar scor dó nó di, ag brath de ghnáth ar roinnt tosca lena n-áirítear aois, fad seirbhíse agus luach saothair. Is ionann plean sochair sainithe agus sochar iarfhostaíochta seachas ranníocaíochtaí sainithe.

Tá cuntas tugtha ar na scéimeanna sin i ráitis airgeadais Ghrúpa CIÉ. Tomhaistear sócmhainní na scéimeanna pinsean le sochar sainithe ar a luach cóir. Tomhaistear dliteanas na scéime pinsin sochar sainithe ar bhonn achtúireach faoi mhodh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa. Léirítear barrachas dhliteanas na scéimeanna ar shócmhainní na scéimeanna mar dhliteanas ar chlár comhardaithe CIÉ.

Glacann na fochuideachtaí go léir, mar aon le CIÉ féin, páirt i Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochair sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951. Ní shonraítear i rialacha na scéime conas ba chóir aon bharrachas nó easnamh a leithdháileadh i measc fostóirí rannpháirteacha agus níl aon chomhaontú conarthach ná beartas luaite i dtaobh glanchostas sochar sainithe a leithdháileadh ar na grúpeintitis aonair. Dá réir sin, aithnítear glanchostas sochar sainithe na scéimeanna ina n-iomláine i ráitis airgeadais ar leithligh CIÉ toisc gurb amhlaidh, in éagmais socrú foirmiúil conartha a bheith i bhfeidhm, go gcreideann na stiúrthóirí gurb é an t-eintiteas sin atá freagrach as na scéimeanna faoin dlí. Aithníonn na heintitis rannpháirteacha eile, lena n-áirítear Iarnród Éireann, costas arb ionann é agus a ranníocaíocht i leith na tréimhse. Tá sonraí breise i dtaobh na scéimeanna sin leagtha amach i nóta 23.

(i) Ús

(i) Ús infhála

Cuirtear an t-ús a thuilltear chun sochair don chuntas brabúis agus caillteanas sa tréimhse inar tuilleadh é.

(ii) Ús iníoctha

Cuirtear costais a bhaineann le hiasachtaí de mhuirear ar an gcuntas brabúis agus caillteanas sa tréimhse inar tabhaíodh iad.

(j) Páirtithe gaolmhara

Fochuideachta de chuid Ghrúpa CIÉ is ea Iarnród Éireann. Nochtann Iarnród Éireann idirbhearta le páirtithe gaolmhara nach bhfuil ar lánúinéireacht ag an ngrúpa (féach Nóta 25). Tá díolúine ag an gCuideachta i leith nochtadh idirbheart le baill den ghrúpa céanna atá ar lánúinéireacht.

(k) Cánachas

Cuimsíonn costais na cánach ioncaim don bhliain cáin reatha agus cáin iarchurtha arna n-aithint sa bhliain airgeadais. Cuirtear costais cánach ioncaim i láthair sa chomhpháirt chéanna den ioncam cuimsitheach iomlán (cuntas brabúis agus caillteanas nó ioncam cuimsitheach eile) nó den chothromas leis an idirbheart nó an teagmhas eile as a dtig an costas cánach ioncaim.

Ní dhéantar lascainiú ar shócmhainní agus dliteanas cánachais reatha ná cánachais iarchurtha.

(i) Cáin reatha

Is ionann an cháin reatha agus an méid cánach ioncaim is iníoctha ar an mbrabús inchánach don bhliain airgeadais nó do bhlianta airgeadais roimhe sin. Déantar an cháin reatha a thomhas de réir mhéid na cánach reatha a mheastar a bheidh le hóc de réir rátaí cánach agus dlíthe cánach atá achtaithe nó achtaithe go substaintiúil faoi dheireadh na bliana airgeadais. Sa chás go ríomhtar brabúis trádála coigeartaithe cánach, tugtar caillteanas chánach ar aghaidh agus úsáidtear iad chun iad a fhritháireamh i gcoinne na mbrabús sin.

(ii) Cáin iarchurtha

Aithnítear cáin iarchurtha maidir leis na difríochtaí uainiúcháin, arb iad na difríochtaí idir brabús inchánach agus ioncam cuimsitheach iomlán mar atá luaite sna ráitis airgeadais. Eascraíonn na difríochtaí uainiúcháin ó chuimsiú ioncaim agus caiteachas sna measúnachtaí cánach i mblianta airgeadais seachas na cinn ina n-aithnítear iad sna ráitis airgeadais.

Aithnítear cáin iarchurtha ar na difríochtaí uainiúcháin ag deireadh gach bliana airgeadais faoi réir eisceachtaí áirithe. Ní aithnítear caillteanas chánach neamhfhaoisimh agus sócmhainní cánach iarchurtha eile ach amháin nuair is dócha go ndéanfar iad a aisghabháil i gcoinne aisiompú dliteanas cánach iarchurtha nó brabús eile inchánach sa todhchaí.

(l) TRÚCDA

Is ionann TRÚCDA agus tuilleamh cuideachta roimh choigeartú d'ús agus cánacha, dímheas ar shócmhainní seasta agus amúchadh na ndeontas caipitil arna bhfáil.

(m) Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

Tugtar bogearraí ríomhaire anonn ar an gcostas lúide amúchadh carntha agus caillteanais lagaithe charntha. Déantar na bogearraí a amúchadh thar a saol úsáideach tuartha, idir trí bliana agus cúig bliana, ar mhodh an mhéid chothroim. Ní mheastar go bhfuil luach iarmharach ag bogearraí. Sa chás ina dtugtar le fios de bharr tosca amhail dul chun cinn na teicneolaíochta nó athruithe ar phraghsanna margaidh go bhfuil athrú tagtha ar shaol úsáideach na mbogearraí, déantar an saol úsáideach a leasú ar bhonn ionchasach chun na cúinsí nua a chur san áireamh. Déantar athbhreithniú i ndáil le lagú ar shócmhainní seasta doláimhsithe má tá aon rud ann a thabharfadh le fios go bhféadfadh an tsócmhainn sheasta dholáimhsithe a bheith lagaithe.

(n) Sócmhainní seasta inláimhsithe agus dímheas

Déantar sócmhainní seasta inláimhsithe a thabhairt anonn ar a gcostas, lúide dímheas carntha agus caillteanais lagaithe charntha. Áirítear sa chostas an praghas ceannaigh bunaidh, costais arna dtabhú ar bhonn díreach i dtaobh an tsócmhainn a thabhairt chuig an láthair agus a chur sa riocht is gá don úsáid atá ceaptha di, agus costais infheidhme i dtaobh baint ó chéile, tabhairt chun bealaigh agus athchóirithe.

(i) Línte iarnróid agus oibreacha iarnróid

Gréasán córas atá i gceist leis na línte iarnróid agus na hoibreacha iarnróid.

Meastar gurb ionann caiteachas ar an ngréasán, a mhéadaíonn a acmhainn nó a fheabhsaíonn a chumas oibriúcháin, agus méid breise a chuirtear leis na sócmhainní seasta inláimhsithe, agus déantar é a chaipitliú agus a dhímheas thar a shaol eacnamaíoch úsáideach tuartha.

Costais fostaithe chaipitlithe agus costais eile atá inchurtha go díreach i leith na sócmhainne, áirítear iad sna sócmhainní seasta inláimhsithe.

An caiteachas ar an ngréasán reatha, lena bhféachtar chuige go bhfuil an acmhainn oibriúcháin ag teacht leis na caighdeáin shonraithe seirbhíse, áirítear mar chothabháil é agus cuirtear é de mhuirear ar an gcuntas brabúis agus caillteanais. Caitear le haon deontas bainteach ar an gcaoi chéanna agus cuirtear i láthair é sa chuntas brabúis agus caillteanais.

(ii) Rothstoc iarnróid

Déantar na hinnill traenach, na carranna iarnróid, an stoc cóistí agus na vaigíní seachas iad sin atá lán-dímheasta nó a fhaightear gan aon chostas, a dhímheas ar bhonn a gcostais stairiúil agus é leithdháilte thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(iii) Feithiclí lastais bóthair

Déantar na sócmhainní seo a dhímheas ar bhonn an chostais stairiúil thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(iv) Dugaí, calafoirt agus céanna; trealamh agus innealra

Déantar na sócmhainní seo a dhímheas ar bhonn an chostais stairiúil thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(v) Talamh agus foirgnimh

Ní dhéantar talamh a dhímheas. Déantar foirgnimh a dhímheas ar bhonn an chostais stairiúil thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(vi) Dímheas agus luachanna iarmharacha

Déantar dímheas ar shócmhainní, ach amháin talamh, a ríomh de réir na modhanna dímheasa agus an tsaoil úsáidigh thuartha, mar seo a leanas:

Línte agus oibreacha iarnróid	modh an mhéid chothroim	10-40 bliain
Rothstoc iarnróid	modh an mhéid chothroim	4-20 bliain
Gléasra agus innealra	modh an mhéid chothroim	3-30 bliain
Comharthaíocht	modh an mhéid chothroim	10 mbliana
Dugaí, cuanta agus céanna	modh an mhéid chothroim	50 bliain
Trealamh lónadóireachta	modh an mhéid chothroim	5-10 mbliana
Foirgnimh ruílse	modh an mhéid chothroim	50 bliain
Droichid	modh an mhéid chothroim	120 bliain
Feithiclí lastais bóthair	modh an mhéid chothroim	1-10 mbliana

Ceapadh raon na mblianta chun saol eacnamaíochta éagsúil na gcomhpháirteanna éagsúla in aicme sócmhainní a chur in iúl. Déantar athbhreithniú ar luachanna iarmharacha na sócmhainní agus a saol úsáideach, agus déantar iad a choigeartú, más iomchuí, gach bliain airgeadais. Cuirtear éifeacht aon athraithe ar luachanna iarmharacha nó ar shaol úsáideach san áireamh sna cuntais ar bhonn ionchasach.

(vii) Breiseanna agus comhpháirteanna móra iardain

Ní dhéantar costais iardain a áireamh i suim ghlanluacha na sócmhainne ná a aithint mar shócmhainn ar leithligh, de réir mar is iomchuí, ach amháin nuair is dócha go mbeidh sochair gheilleagracha a bhaineann leis an mír i ndán don Chuideachta agus gur féidir an costas a thomhas ar bhonn iontaoifa.

Aithnítear suim ghlanluacha aon chomhpháirte ionaid. Caitear le comhpháirteanna móra mar shócmhainní ar leithligh sa chás ina mbaineann patrúin dhifriúla tomhaltais leo i dtaobh sochair gheilleagracha agus déantar dímheas orthu go leithleach thar a saol úsáideach.

Cuirtear deisiúcháin agus obair chothabhála de mhuirear ar an gcuntas brabúis agus caillteanais de réir mar a thabhaítear iad.

(viii) Dí-aithint

Déantar sócmhainní seasta inláimhsithe a dhí-aithint ar a ndiúscairt nó nuair nach bhfuiltear ag súil le haon sochar geilleagrach sa todhchaí. Ar dhiúscairt, déantar an difríocht idir na glanfháltais diúscairthe agus an tsuim ghlanluacha a aithint mar bhrabús nó mar chaillteanas.

(o) Sócmhainní oidhreachta

Tá roinnt sócmhainní oidhreachta ag Iarnród Éireann: feithiclí a bhíodh sa fhlít den chuid is mó, agus plátaí, suaithiantais agus déantáin éagsúla. Ní dhéantar na sócmhainní a chothabháil díreach as ucht an mhéid a chuireann siad le heolas agus cultúr agus tá go leor iarsócmhainní oibriúcháin i gceist leo.

Mar gheall ar chineál na sócmhainní atá ar seilbh agus an easpa margadhluachanna inchoimparáide, bheadh an costas a bhainfeadh le luacháil na sócmhainní oidhreachta atá ag Iarnród Éireann chomh mór nach mbeadh sé i gcomhréir leis na sochair a sholáthrófaí d'úsáideoirí na ráiteas airgeadais.

(p) Stoc

Cuimsítear sna stoic ábhair chothabhála, páirteanna spártha, breosla agus míreanna eile éagsúla stoic. Déantar an stoc breosla a luacháil ar a mheánchostas ualaithe nó a ghlanluach inréadaithe, cibé acu is ísle. Déantar an stoc neamhbhreosla a luacháil ar a chostas nó a ghlanluach inréadaithe, cibé acu is ísle. Cuimsítear sa chostas an praghas ceannaigh, lena n-áirítear cánacha agus dleachtanna agus iompar agus láimhseáil atá inchurtha go díreach i leith an stoc a thabhairt chuig a láthair reatha agus a chur ina riocht reatha.

Déantar stoc Innealtóireachta Sibhialta (CCE) agus Comharthaíochta (SET) a aicmiú ina stoc gluaiseachta agus stoc neamhghluaiseachta. Cuirtear soláthar i bhfeidhm ar an stoc neamhghluaiseachta, bunaithe ar an bhfad ama ó bogadh an stoc le déanaí. Cuirtear soláthar sa bhreis i bhfeidhm ar an gcuid bhreise den 'stoc gluaiseachta' ag brath ar an leibhéal stoic ar lámh a bhfuil níos mó ná 2 bhliain úsáide bainte as.

Déantar stoc Innealtóireachta Meicniúla (CME) a aicmiú mar stoc straitéiseach, stoc cláir agus stoc inchaite. Déantar soláthar i leith gach aicme ag brath ar aois an stoic.

I gcás trealamh fuireachais nó mórfháirteanna spártha speisialaithe atá ar seilbh chun críocha athsholáthair agus a cheaptar a mbainfear úsáid astu le linn níos mó ná tréimhse amháin, coinnítear ar seilbh iad i gcáil sócmhainní seasta inláimhsithe de réir FRS 102.

(q) Airgead agus coibhéisí airgid

Áirítear le hairgead agus coibhéisí airgid airgead ar láimh, taiscí faoi ghlaoch le bainc, agus infheistíochtaí an-leachtach gearrthréimhseacha eile ag a bhfuil aibíocht bhunaidh trí mhí nó níos lú. Taispeántar rótharraingtí bainc leis na hiasachtaí sa dliteanas reatha. Déantar airgead agus coibhéisí airgid a thomhas ar dtús ar an bpraghas idirbheart agus tomhaistear ina dhiaidh sin iad ar a gcostas amúchta.

Ní airgead ná coibhéisí airgid iad taiscí bainc a bhfuil aibíocht bhunaidh níos mó ná trí mhí acu agus cuirtear i láthair iad mar infheistíochtaí sócmhainní reatha.

(r) Ionstraimí airgeadais

(i) Sócmhainní airgeadais

Roghnaigh an Chuideachta forálacha Alt 11 agus Alt 12 de FRS 102 a ghlacadh maidir le cuntas a thabhairt i leith gach ceann dá cuid ionstraimí airgeadais.

Tá roinnt sócmhainní airgeadais bunúsacha ag an gCuideachta lena n-áirítear féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile, méideanna atá dlite ó ghrúpcuideachtaí agus airgead agus coibhéisí airgid, atá taifeadta leis na sócmhainní reatha mar chinn atá dlite laistigh de bhliain amháin.

Aithnítear sócmhainní airgeadais bunúsacha den chéad uair ar an bpraghas idirbhirt (lena n-áirítear costais an idirbhirt), mura rud é gur idirbheart maoinithe is ea an socrú. Más rud é gur idirbheart maoinithe is ea an socrú, déantar an tsócmhainn airgeadais a thig as sin a thomhas ar dtús ar luach láithreach na bhfáltais sa todhchaí arna lascaíniú ar ráta úis an mhargaidh i leith ionstraim fiachais den chineál céanna.

Déantar féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile, airgead agus coibhéisí airgid, agus sócmhainní airgeadais ó shocruithe ar idirbhearta maoinithe iad a thomhas ina dhiaidh sin ar chostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar sócmhainní airgeadais arna dtomhas ar a gcostas amúchta a mheasúnú i leith fianaise oibiachtúil ar lagú. Má tá fianaise oibiachtúil ann go bhfuil lagú ar shócmhainn airgeadais arna tomhas ar chostas amúchta, aithnítear caillteanas lagaithe sa bhrabús nó sa chaillteanas. Is ionann an caillteanas lagaithe agus an difríocht idir suim ghlanluacha na sócmhainne airgeadais agus luach láithreach shreafaí airgid measta na sócmhainne airgeadais arna lascaíniú ag glanráta úis bunaidh na sócmhainne.

Más rud é, i mbliain airgeadais ina dhiaidh sin, go laghdaíonn méid an chaillteanais lagaithe agus gur féidir an laghdú a bheith bainteach go hoibiachtúil le teagmhas a tharlaíonn tar éis an lagú a aithint, aisiompaítear an caillteanas lagaithe a aithníodh roimhe seo. Tá an aisiompú chomh mór sin nach sáraíonn an méid reatha iompair an méid carraeireachta mura n-aithneofaí an caillteanas lagaithe roimhe seo. Aithnítear an aisiompú lagaithe i mbrabús nó i gcaillteanas.

Déantar sócmhainní airgeadais a dhí-aithint (a) nuair a théann na cearta conartha i leith na sreafaí airgid ón tsócmhainn airgeadais in éag nó nuair a shocraítear iad, nó (b) nuair a aistrítear chuig páirtí eile beagnach gach ceann de na rioscaí agus na sochair a bhaineann le húníreacht na sócmhainne airgeadais, nó (c) ar aistriú rialú na sócmhainne airgeadais chuig páirtí eile ag a bhfuil an cumas praiticiúil chun an tsócmhainn airgeadais a dhíol go haontaobhach le tríú páirtí neamhghaolmhar gan srianta breise a fhorchur.

(ii) Dlíteanais airgeadais

Ar an gcaoi chéanna, tá roinnt dlíteanas airgeadais bunúsach ar an gCuideachta, lena n-áirítear creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí bainc agus rótharraingtí, agus iasachtaí ó chuideachtaí sa ghrúpa céanna, a aithnítear den chéad uair ar phraghas an idirbhirt, mura rud é gur idirbheart airgeadais é an socrú, agus sa chás sin déantar an dlíteanas airgeadais a thomhas ar luach láithreach na n-íocaíochtaí sa todhchaí arna lascaíniú ar an ráta margaidh úis i leith ionstraim fiachais den chineál céanna.

Déantar creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí ó ghrúpchuideachtaí eile, agus dlíteanais airgeadais ó shocrúithe ar idirbhearta maoinithe iad a thabhairt anonn ina dhiaidh sin ar chostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Is ionann creidiúnaithe trádála agus oibleagáidí i leith íoc as earraí nó seirbhísí atá faighte i ngnáthchúrsa an ghnó ó sholáthraithe. Déantar creidiúnaithe trádála a aicmiú mar chinn atá dlíte laistigh de bhliain amháin má bhíonn íocaíocht dlíte laistigh de bhliain amháin nó níos lú. I gcás ar bith eile, cuirtear i láthair iad mar mhéideanna atá dlíte tar éis níos mó ná bliain amháin. Aithnítear creidiúnaithe trádála ar dtús ar phraghas an idirbhirt agus tomhaistear ina dhiaidh sin iad ar a gcostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Déantar dlíteanais airgeadais a dhí-aithint nuair a dhéantar an dlíteanas a mhúchadh, is é sin nuair a dhéantar an oibleagáid chonartha a chomhlíonadh nó a chur ar ceal nó ar dhul in éag di.

(s) Soláthairtí agus teagmhais

(i) Soláthairtí

Is ionann soláthairtí agus dlíteanais atá neamhchinnte ó thaobh ama nó méid. Aithnítear soláthairtí nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe reatha ar an gCuideachta mar gheall ar theagmhais a tharla roimhe seo; nuair is dócha go mbeidh aistriú sochair gheilleagraigh de dhíth chun an oibleagáid a ghlanadh; agus nuair is féidir meastachán iontaofa a dhéanamh ar mhéid na hoibleagáide.

Déantar soláthairtí a thomhas mar luach reatha an mheastacháin is fearr ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh ar ráta réamhchánach a léiríonn measúnuithe reatha an mhargaidh ar amluach airgid agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an dlíteanas. Déantar athbhreithniú ar soláthairtí ag deireadh gach bliana airgeadais agus déantar iad a choigeartú chun an meastachán reatha is fearr a thabhairt ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh. Aithnítear leachtú na lascaine mar chostas airgeadais sa chuntas brabúis agus caillteanais, arna chur i láthair faoi 'ús iníoctha agus muirir dá shamhail' sa bhliain airgeadais ina dtagann sé i gceist.

Sa chás ina bhfuil roinnt oibleagáidí dá samhail ann, cinntear an dóchúlacht go mbeidh eis-sreabhadh ag teastáil chun iad a ghlanadh trí bhreathnú ar aicme na n-oibleagáidí ina hiomláine.

Aithnítear soláthairtí i ndáil le hathstruchtúrú nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe ar an gCuideachta ag deireadh na bliana airgeadais i dtaobh an t-athstruchtúrú a chur i gcrích. Tá oibleagáid inchiallaithe ar an gCuideachta athstruchtúrú a dhéanamh nuair is ann do phlean mionsonraithe foirmiúil don athstruchtúrú sin agus nuair a chruthaigh an Chuideachta ionchas bailí i measc na ndaoine dá ndéanann sé difear, trí thosú ar an bplean a chur chun feidhme nó trí phríomhghnéithe an phlean a fhógairt dóibh siúd dá ndéanann sé difear.

Déantar soláthar do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ag dáta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don Chuideachta fós.

Cuimsítear sna soláthairtí eile soláthairtí a bhaineann le hoibriú na seirbhísí iarnróid, soláthairtí a bhaineann le pá, éilimh dlí agus soláthairtí a bhaineann le pinsin.

Ní dhéantar soláthar in aghaidh caillteanais oibriúcháin sa todhchaí.

(ii) Dlíteanais agus sócmhainní teagmhasacha

I gcás dlíteanais theagmhasacha, a eascraíonn de thoradh nithe a tharla roimhe seo, ní aithnítear mar dhlíteanas iad toisc nach dócha go mbeidh ar an gCuideachta sochair gheilleagraicha a aistriú chun an oibleagáid a ghlanadh nó toisc nach féidir an méid a thomhas go hiontaofa ag deireadh na bliana airgeadais. Ní aithnítear oibleagáidí féideartha neamhchinnte mar dhlíteanais ach is dlíteanais theagmhasacha iad. Nochtar dlíteanais theagmhasacha sna ráitis airgeadais ach amháin mura dócha in aon chor go dtarlóidh eis-sreabhadh acmhainní.

Ní aithnítear sócmhainní teagmhasacha. Nochtar sócmhainní teagmhasacha sna ráitis airgeadais nuair is dócha go dtarlóidh insreabhadh sochar geilleagrach.

(iii) Soláthairtí i dtaobh éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóra

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don Chuideachta fós.

Glacann an Chuideachta gach céim réasúnach lena chinntiú go bhfuil an fhaisnéis chuí aici maidir lena neamhchosaint ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí a bhunú in aghaidh éileamh, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i nóta 19 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(t) Sócmhainní léasaithe

(i) Léasanna airgeadais

Faoi léasanna airgeadais, aistrítear rioscaí agus luach saothair uile na húinéireachta go substaintiúil chuig an léasóir. I dtosach an téarma léasa airgeadais, aithníonn an Chuideachta a ceart úsáide agus an oibleagáid atá uirthi faoi léas airgeadais mar shócmhainn agus dliteanas ag méid is ionann agus luach cóir na sócmhainne ar léas, nó más rud é gur luach níos ísle atá i gceist, ar luach láithreach na n-íocaíochtaí léasa íosta arna ríomh ar an ráta úis atá intuigthe sa léas. Tá caiteachas caipitiúil na sócmhainní sin san áireamh le sócmhainní inláimhsithe agus déantar iad sin a dhímheas thar théarma an léasa nó thar shaol úsáideach tuartha na sócmhainne, cibé acu is giorra. Tá sciar caipitiúil na n-oibleagáidí léasa atá amuigh curtha san áireamh leis na creidiúnaithe. Gearrtar muirir airgeadais ar an gcuntas brabúis agus caillteanais thar phríomhthréimhse an léasa.

(ii) Léasanna oibriúcháin

Faoi léasanna oibriúcháin, ní aistrítear riosca agus luach saothair uile na húinéireachta go substaintiúil chuig an léasóir. Aithnítear íocaíochtaí faoi léasanna oibriúcháin sa chuntas brabúis agus caillteanais ar bhonn an mhéid chothroim thar thréimhse an léasa. Gearrtar íocaíochtaí cíosa faoi léasanna oibriúcháin ar an gcuntas brabúis agus caillteanais de réir mar a thabhaítear iad.

(u) Caipiteal gnáthscaireanna

Tá gnáthscaireanna na Cuideachta ar lánúinéireacht ag CIÉ. Déantar an gnáth-scairchaipiteal glaoite agus cúlchistí ioncain a aicmiú mar chaipiteal gnáthscaireanna agus atá siad leagtha amach sna nótaí a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(v) Meastacháin agus toimhdí ríthábhachtacha cuntasaíochta

Déantar athmheasúnú leanúnach ar mheastacháin agus breithiúnais arna ndéanamh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú agus tá siad bunaithe ar thaithí stairiúil agus ar thosca eile, lena n-áirítear meastacháin maidir le teagmhais amach anseo a mheastar a bheith réasúnach sna himthosca.

Déanann na stiúrthóirí meastacháin agus toimhdí faoin todhchaí agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú acu. De réir sainmhínte, is annamh a bheidh na meastacháin cuntasaíochta sin díreach mar an gcéanna leis na torthaí iarbhrí a bhaineann leo. Tugtar aghaidh anseo thíos ar na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist agus ar na meastacháin agus na toimhdí lena mbaineann baol nach beag go mbeidís ina gcúis le coigeartú ábhartha ar shuimeanna glanluacha sócmhainní agus dliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

(i) Saol úsáideach tuartha na sócmhainní inláimhsithe agus doláimhsithe

Tagann athrú ar an muirear amúchta bliantúil i gcás sócmhainní seasta doláimhsithe agus ar an muirear dímheasa i gcás sócmhainní seasta inláimhsithe ag brath ar athruithe ar shaol úsáideach tuartha agus luachanna iarmharacha na sócmhainní. Déantar an saol úsáideach tuartha agus na luachanna iarmharacha a athmheasúnú gach bliain. Déantar iad a leasú de réir mar is gá chun meastacháin reatha a léiriú, bunaithe ar dhul chun cinn na teicneolaíochta, infheistíochtaí sa todhchaí, úsáid eacnamaíoch agus an riocht ina bhfuil na sócmhainní. Léirítear thuas an saol úsáideach tuartha i gcás gach aicme sócmhainní seasta inláimhsithe agus doláimhsithe. Tá suim ghlánluacha na sócmhainní seasta inláimhsithe agus doláimhsithe i leith gach aicme sócmhainní leagtha amach i nóta 12 agus nóta 13.

(ii) Scéim pinsean sochar sainithe

Tá sé d'oibleagáid ar ghrúpa CIÉ, dá bhfuil an Chuideachta ina ball, sochair phinsin a íoc le fostaithe áirithe. Braitheann costas na sochar sin agus luach reatha na hoibleagáide ar roinnt tosca, lena n-áirítear toimhdí i leith: ionchas saoil, méaduithe tuarastail agus an ráta lascaire ar bhannaí corparáideacha. Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i nóta 23.

(iii) Soláthairtí i dtaobh éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóra

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chlár comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don Chuideachta fós.

Glacann an Chuideachta gach céim réasúnach lena chinntiú go bhfuil an fhaisnéis chuí aici maidir lena neamhchosaint ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí a bhunú in aghaidh éileamh, is dócha go mbeidh an toradh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i nóta 19 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

2. Gnóthas Leantach

Stad Airgeadais

Ullmhaíodh ráitis airgeadais 2022 Iarnród Éireann ar bhun gnóthais leantaigh. Glacann seo leis go mbeidh acmhainní dhóthanacha ag an Chuideachta le leanúint i ngnó ar feadh tréimhse ar a laghad dhá mhí dhéag ó dháta faofa na ráitis airgeadais seo.

Tá mionbhreithniúchán déanta ag na Stiúrthóirí ar ullmhúchán ar an bhonn gnóthais leantaigh ag an am seo agus tá siad sásta go bhfuil sé cuí go n-ullmhaítear ráitis airgeadais 2022 ar an bhun seo.

I measc na príomhghnéithe a rinneadh breithniúchán orthu le teacht ar an chinneadh seo tá:

Stad Airgeadais na Cuideachta amhail 31 Nollaig 2021

Amhail an 31 Nollaig 2021, bhí glansócmhainní dar luach €46.6 milliún (2021: €45.8 milliún) agus glansócmhainní reatha dar luach €129.4 milliún (2021: €129.0 milliún) ag Iarnród Éireann.

Mar chuid de na glandhliteanais reatha áirítear dliteanais neamh-airgid dar luach €519.5 milliún (2021: €380.6 milliún) a bhaineann le hioncam iarchurtha maidir le deontais chaipitil agus le hioncam. Dá bhrí sin, gan na míreanna neamh-airgid sin san áireamh, bhí glansócmhainní ag an gCuideachta dar luach €390.1 milliún (2021: glansócmhainní reatha €251.6 milliún).

Neamhchinnteactaí Eacnamaíoch Domhanda

Tá an cogadh leanúnach san Úcráin, go fóill ag cur le suim rioscaí gnó ginearálta. Ina measc sin tá cur isteach féideartha ar sholáthairtí fuinnimh mar aon le níos mó, méadaithe géar féideartha ar phraghsanna, an fhéidearthacht go dtarlóidh suaitheadh sa slabhra soláthair agus an poitéinseal go dtiocfaidh méadú breise ar leibhéil phraghsanna, chomh maith le laghdú ar ghníomhaíocht eacnamaíoch agus leibhéal caiteachais na dtomhaltóirí.

Téarnamh Geilleagrach

Tá geilleagar na hÉireann ag teacht chuige féin ón tionchar diúltach eacnamaíoch ó COVID-19. Baineann an príomhthionchar ar Iarnród Éireann le leibhéil leanúnacha d'aistir laghdaithe paisinéirí, ach tá gníomhaíochtaí tráchtála tar éis filladh ar leibhéil réamhphaindéime. Is féidir na príomhchinnteactaí atá ag Iarnród Éireann a achoimriú mar seo a leanas:

- Ón 1 Eanáir 2023 bhí Iarnród Éireann ag obair faoi chonradh comhlán oibleagáide seirbhíse poiblí (OSP).
- Nach mbeidh CIÉ in ann Litir Tacaíochta a sholáthar do IÉ.
- Laghdú ar mhaoiniú ón Státchiste faoi bhun na leibhéil riachtanach chun a chumasú do IÉ ceanglais chonarthaigh OSP agus IMMAC a chomhlíonadh.

Conarthaí Dírdhámhachtana OSP Bhus Éireann

Le linn 2019 bhronn an Údarás Náisiúnta lompair conradh dírdhámhachtana deich mbliana ar Iarnród Éireann. Bhí an Cuideachta ag feidhmiú ar bhonn conartha glanchostais agus ar bhonn conartha ollchostais do 2022. Rinneadh conradh ollchostais den chonradh an 1 Eanáir 2023. Faoi bhun chonartha ollchostais tá freagracht ioncaim ar an NTA. Íocfaidh an ÚNI as na costais ollmhóra a bhaineann leis na seirbhísí conarthacha a sholáthar.

Bliain Airgeadais 2023

Leanann Iarnród Éireann ag feidhmiú seirbhísí OSP de réir an Chonartha um Dhámhachtain Dhíreach. Ón 1 Eanáir 2023 feidhmeoidh an chuideachta faoi chonradh comhlán faoina gcuirfidh an NTA maoiniú OSP ar fáil don chuideachta chun an costas a bhaineann le seirbhísí OSP a oibriú lena n-áirítear seirbhísí riachtanacha ach neamheacnamaíocha a íoc. Coinneoidh an NTA ioncam ó bhosca táillí. Ullmhaíodh Buiséad 2023 ar an mbonn go gcuirfear maoiniú ar fáil chun freastal ar an gcostas a bhaineann le seirbhísí pso a oibriú. Thug an NTA agus an Roinn lompair le fios go gcuirfidh maoiniú breise atá riachtanach ar fáil le leanúnacht na seirbhísí rithábhactacha seo a chinntiú. Ba mhaith leis na Stiúrthóirí an tacaíocht maoinithe Stáitchiste breise a fuarthas ón NTA agus an Stáitchiste ó thús na paindéime a chumasaigh oibriú leanúnach seirbhísí iompair poiblí riachtanacha a aithint.

Táthar ag súil go leanfaidh na gníomhaíochtaí tráchtála ar aghaidh de réir an téarnamh láidir a chonacthas in 2022.

Feidhmeoidh an chuideachta ar bhonn conartha ollchostais OSP i 2023. I gcainteanna le IE, thug an NTA le fios go leanfaidh siad le maoiniú IE, ag brath ar athbhreithniú rathúil idir an dá phairtí.

- Is phríomhghné í macnamh ar an tuairim go gcuirfidh maoiniú OSP ag leibhéal cuí a sholáthair i 2022 i measúnacht na Stiúrthóirí ar stad airgeadais na Cuideachta. Tá na Stiúrthóirí sásta:
- go bhfanann sé mar chuspóir ag an NTA Iarnród Éireann a mhaoiniú le ligean do na seirbhísí OSP iarrtha a oibriú; go gheobhaidh an NTA go leor maoiniú ón Stáitchiste le Conradh OSP Iarnród Éireann a mhaoiniú.

Rinne na Stiúrthóirí macnamh ar an eolas cuí ar fad le cinneadh a dhéanamh faoi réasúntacht a gconclúid i dtaca le soláthar maoiniú mar sin. Bhí macnamh ar rannpháirtíocht bainistíocht le príomhsheallbhóirí, chomh maith le gach eolas cuí ar fáil go poiblí.

Gníomhaíochtaí tráchtála

Táthar ag súil go dtabhóidh an gnó barrachas i 2023 agus 2024 agus tá na stiúrthóirí sásta, nach bhfuil ceist gnóthas leantach don chuideachta.

Gníomhaíochtaí Bainistíochta Leanúnacha

Leanann bainistíocht Iarnród Éireann ag cur líon gníomhaíochtaí i bhfeidhm, lena n-áirítear:

- rannpháirtíocht leanúnach leis an NTA i dtaca le maoiniú cuí le tacú le hoibríocht leanúnach Conarthaí Dírdhámhachtana OSP
- dianmhonatóireacht ar cheisteanna le tionchar ar Sheirbhísí Trachtála
- dianmhonatóireacht ón bhainistíocht ar staid airgid tirim laethúil, seachtainiúil agus mhíosúil ar fud na Cuideachta
- cuir i bhfeidhm leanúnach agus dianmhonatóireacht ar thionscnaimh sábhála costas
- mionmeasúnuithe ar mholtaí Infheistíochta Caipitiúla agus a éifeacht ar leachtacht
- athbhreithniú leanúnach ar rioscaí agus ar dheiseanna le tionchar acu ar oibríochtaí na Cuideachta

Grúpa CIÉ

Tá córas státhiste comhthiomsaithe i bhfeidhm ag Grúpa CIÉ agus braitheann Iarnród Éireann ar áiseann bainc an Ghrúpa lena oibríochtaí a bhainistiú de réir an plean gnó faofa. Tá tacaíocht leanúnach an Ghrúpa d'Iarnród Éireann léirithe sa Litir Thacaíochta ó CIÉ go Iarnród Éireann arna dhátú 7 Meitheamh 2023. Deirtear sa Litir sin "Tá sé fós mar bheartas CIÉ go mbeidh an Chuideachta in ann a cuid dliteanas a shásamh i gcónaí. Leanfaidh CIÉ dá chearta mar scairshealbhóir agus a oibleagáidí reachtúla a chleachtadh d'fhonn a áirithiú go mbainistíonn an Chuideachta a cuid oibríochtaí, de réir a pleananna gnó faofa, agus ar bhealach lena gcuirfear ar a cumas a oibleagáidí a chomhlíonadh go tráthúil. Soláthróidh CIÉ an tacaíocht airgeadais is gá chun ligean don Chuideachta leanúint ag oibriú agus a dliteanas a leachtú i ngnáthchúrsa gnó ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad tar éis dáta sínithe na ráiteas airgeadais."

Buiséad Comhdhlúite Ghrúpa CIÉ

D'fhaomh Bord CIÉ an bhuiséad comhdhlúite grúpa do 2023 i Nollaig 2022. Bunaithe ar feidhmíocht leanúnach na gconarthaí dírdhámhachta ar an bhun aontaithe, léiríonn an bhuiséad comhdhlúite grúpa do 2023 go bhfuil acmhainní dhóthanacha ag an Chuideachta le leanúint i ngnó ar feadh tréimhse ar a laghad dhá mhí dhéag ó dháta faofa na ráitis airgeadais seo.

Conclúd

De réir na fachtóirí leagtha amach thuas, tá dóchas réasúnta ag Stiúrthóirí Iarnród Éireann go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an chuideachta le leanúint ag oibriú ar feadh ar laghad dhá mhí dhéag ó dháta faofa na ráitis airgeadais agus measann siad go bhfuil sé cuí glacadh leis an bhonn gnóthaigh leantaigh i dtaca le ullmhú na ráitis airgeadais.

3. Anailís de réir rannán ar an gcuntas brabúis agus cailteanais

Chinn Iarnród Éireann go bhfuil cúig theascán aige ar ghá tuairisciú a dhéanamh orthu Gnóthas Iarnróid, Bainisteoir Bonneagair Iarnróid, Lasta Iarnróid, Europort Ros Láir agus Gníomhaíochtaí Lárnacha agus Eile. Oibríonn teascán an Ghnóthais Iarnróid gnó na bpaisinéirí faoin gconradh Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a dhámh an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Déanann teascán an Bhainisteora Bonneagair Iarnróid an tsócmhainn bonneagair a bhainistiú, a chothabháil agus a athnuachan, a mhaoinítear ó tháillí Rochtana agus ón gConradh Ilbhliantúil. Soláthraíonn an teascán Lasta Iarnróid seirbhísí iompair chun earraí a iompar d'Iarnród. Oibríonn teascán Europort Ros Láir an dara calafort is gnóthaí sa tír ó thaobh gluaiseachtaí loinge de, le haghaidh trácht turasóirí agus lasta aonadaithe. Soláthraíonn teascán na nGníomhaíochtaí Lárnacha agus Eile seirbhísí comhroinnte don eagraíocht agus tá an gnó loingseoireachta ina chuid de sin – lena soláthraítear saoráidí iompair ar bhóthar don mhótarthionscal go príomha.

(A) Gnóthas Iarnróid

	2022 €'000	2021 €'000
Foinsí ioncaim		
Ioncam	171,768	102,477
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí	166,269	182,191
Cistiú eile ón Stát	5,927	40,447
Ioncam iomlán	343,964	325,115
Costais oibriúcháin		
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	(148,442)	(141,163)
Ábhair agus seirbhísí	(82,880)	(79,124)
Breosla	(35,986)	(27,659)
Iomlán na gcostas oibriúcháin	(267,308)	(247,946)
Barrachas oibriúcháin roimh mhuirir rochtana rianta	76,656	77,169
Muirear rochtana rianta	(69,391)	(69,734)
TRÚCDA	7,265	7,435
Costais eisceachtúla	(397)	(639)
Dímheas agus amúchadh, glan ar amúchadh deontas caipitiúil	(3,234)	(3,613)
Brabús/(Cailteanas) ar dhíolachán shócmhainní inláimhsithe	5	0
Barrachas roimh ús agus cháin	3,639	3,183
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	(117)	(414)
Barrachas don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	3,522	2,769
Cáin ar an easnamh ar ghnáthghníomhaíochtaí	-	-
Barrachas don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí tar éis cánach	3,522	2,769

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

(B) Bainisteoir Bonneagair Iarnróid

Tá costais Rannáin an Bhonneagair Iarnróid ríofa mar seo a leanas de réir Threoir AE 91/440 ón gComhairle:

	2022 €'000	2021 €'000
Foinsí ioncaim		
Conradh Ilbhliantúil	175,439	161,276
Muirir rochtana rianta	71,108	72,366
Ioncam tríú páirtí	29,562	8,628
Deontais Stáitchiste eile	10,695	23,783
Ioncam iomlán	286,804	266,053
Ioncam na gcostas oibriúcháin		
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	(124,416)	(119,417)
Ábhair agus seirbhísí	(161,853)	(141,474)
Breosla	(197)	(133)
Iomlán na gcostas oibriúcháin	(286,466)	(261,024)
TRÚCDA	338	5,029
Míreanna eisceachtúla	(484)	(538)
Dímheas agus amúchadh, glan ar amúchadh deontas caipitiúil	(3,885)	(3,915)
Brabús/(Caillteanas) ar dhíol sócmhainní seasta inláimhsithe	146	(130)
(Easnamh)/Barrachas roimh ús agus cháin	(3,885)	446
Ús infoctha agus muirir dá shamhail	(128)	(466)
(Easnamh) don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	(4,013)	(21)
Cáin ar an easnamh ar ghnáthghníomhaíochtaí	(894)	(832)
Easnamh don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí tar éis cánach	(4,907)	(853)

(C) Rannán lastais iarnróid

	2022 €'000	2021 €'000
Ioncam	4,830	3,619
Maoiniú Státchiste eile	–	21
Ioncam iomlán	4,830	3,640
Costais oibriúcháin		
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	(835)	(924)
Ábhair agus seirbhísí	(1,874)	(1,939)
Breosla	(490)	(341)
Costais oibriúcháin	(3,199)	(3,204)
Barrachas oibriúcháin don bhliain airgeadais roimh mhuirir rochtana rianta	1,631	436
Muirir rochtana rianta	(1,717)	(2,632)
TRÚCDA	(86)	(2,196)
Dímheas	(1)	(1)
Brábús ar díol sócmhainní seasta inláimhsithe	366	23
Barrachas/(Easnamh) roimh ús agus cháin	279	(2,174)
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	(3)	(12)
Barrachas/(Easnamh) don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	276	(2,186)
Cáin ar an easnamh ar ghnáthghníomhaíochtaí	–	–
Barrachas/(Easnamh) don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí tar éis cánach	276	(2,186)

(D) Rannán Europort Ros Láir

	2022	2021
	€'000	€'000
Ioncam	12,887	9,919
Maoiniú Stáitchiste eile	–	695
Ioncam iomlán	12,887	10,614
Costais oibriúcháin		
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	(5,234)	(4,885)
Ábhair agus seirbhísí	(4,344)	(3,407)
Iomlán na gcostas oibriúcháin	(9,578)	(8,292)
TRÚCDA	3,309	2,322
Dímheas glan ar dheontais chaipitiúla amúchta	(1,290)	(1,325)
Brábús ar díol sócmhainní seasta inláimhsithe	–	25
Barrachas roimh ús agus cháin	2,019	1,022
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	(66)	(74)
Barrachas don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	1,953	948
Cáin ar an mbarrachas ar ghnáthghníomhaíochtaí	–	(11)
Barrachas don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí tar éis cánach	1,953	937

(E) Gníomhaíochtaí láir agus gníomhaíochtaí eile

	2022	2021
	€'000	€'000
Foinsí ioncaim		
Ioncam tríú páirtí	5,064	4,278
Maoiniú Stáitchiste eile	98	657
Ioncam iomlán	5,162	4,935
Costais oibriúcháin		
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	(17,379)	(13,931)
Ábhair agus seirbhísí	12,237	10,606
Iomlán na gcostas oibriúcháin	(5,142)	(3,325)
TRÚCDA agus míreanna eisceachtúla	20	1,610
Míreanna eisceachtúla	–	(50)
Dímheas	(196)	(212)
(Easnamh)/Barrachas roimh ús agus cháin	(176)	1,348
Ús	117	(234)
Cáin ar an mbarrachas ar ghnáthghníomhaíochtaí	–	–
(Easnamh)/Barrachas don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí tar éis cánach	(59)	1,114

(F) Cistiú ón Stát agus ón Aontas Eorpach**An Oibleagáid Seirbhíse Poiblí (OSP)**

Gach bliain, soláthraítear cistiú do sheirbhísí iompair poiblí in Éirinn atá riachtanach i dtaobh na gné sóisialta ach nach bhfuil inmharthana ó thaobh airgeadais, ar a dtugtar seirbhísí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP), faoi chonradh leis an Údarás Náisiúnta Iompair ('an tÚdarás').

Bronnadh an dírdhámhacht nua ar IÉ ar feadh deich mbliana go Nollaig 2029. Faoi théarmaí an chonartha, déanfaidh an NTA agus IÉ athbhreithniú ar agus comhaontú faoi chaighdeán fheidhmiúcháin ar bhonn bliantúil. Déanfar iniúchadh ar IÉ ar son an NTA gach bliain, tar éis soláthar cuntais inúchta IÉ.

Féadfaidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair athbhreithniú a dhéanamh tráth ar bith ar inneachar na gconarthaí agus ar an mbunús lena gcoimeád ar bun, i gcomhairle leis an gCuideachta ábhartha. Ní mór athbhreithniú iomlán a dhéanamh ar an gconradh ag deireadh gach tréimhse cúig nó deich mbliana (mar is cuí), áfach.

Comhlíonann na conarthaí na critéir atá leagtha síos faoi láthair sa dlí AE: tá dianchaighdeán leagtha síos iontu i dtaobh feidhmíocht oibriúcháin agus seirbhís do chustaiméirí agus tá pionóis leagtha síos i leith neamh-chomhlíonadh. Is é an riachtanas conartha go ndéantar tuairisciú féintuarascála ar feidhmiúchán ar bhonn tréimhsiúil. Déanann an tÚdarás Náisiúnta Iompair monatóireacht ar an bhfeidhmíocht i leith chonradh gach oibreora OSP ar bhonn ráithiúil.

Conradh Ilbhliantúil

Tá bainistíocht bhonneagair Iarnród Éireann cistithe faoi rialachán AE trí Chonradh Ilbhliantúil cúig bliana leis an Roinn Iompair agus trí mhuirir rochtana rianta agus stáisiún ó sheirbhísí iarnróid do phaisinéirí agus ó sheirbhísí iarnróid lastais.

Cuireadh tús le Conradh Ilbhliantúil 1 Eanáir 2020 a bhfuil tréimhse cúig bliana aige go dtí an 31 Nollaig 2024.

Tá an conradh sin idir Iarnród Éireann agus an tAire déanta de bhun Threoir 2012/34/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 21 Samhain 2012, Threoir 2001/14/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Feabhra 2001, Alt 45 den Acht um Rialáil Iompair Phoiblí 2009, agus Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Bonneagar Iarnróid) (I.R. Uimh. 55 de 2010).

Tá muirir i dtaca le soláthar an bhonneagair iarnróid ag an mBainisteoir Bonneagair iníoctha ag an Aire leis an mBainisteoir Bonneagair roimh ré ar bhonn míosúil.

Tá sonraí an chistithe a fuarthas sa bhliain leagtha amach thíos.

	OSP 2022	Conartha Ilbhliantúla Bonneagair 2022	Eile 2022	Iomlán 2022
<i>Luaite sa chuntas brabúis agus caillteanais le:</i>				
Oibríochtaí Iarnróid	166,269	–	5,927	172,196
Bonneagar	–	175,439	10,695	186,134
Gníomhaíochtaí eile	–	–	98	98
	166,269	175,439	16,720	358,428
<i>Foinsí</i>				
Deontais stáit – OSP	166,269	–	–	166,269
Deontais stáit – conradh ilbhliantúil	–	175,439	–	175,439
Deontais stáit – eile	–	–	16,720	16,720
	166,269	175,439	16,720	358,428

	OSP 2021	Conartha Ilbhliantúla Bonneagair 2021	Eile 2021	Iomlán 2021
<i>Luaite sa chuntas brabúis agus caillteanais le:</i>				
Oibríochtaí Iarnróid	182,191	–	40,447	222,638
Bonneagar	–	161,276	8,628	169,904
Gníomhaíochtaí eile	–	–	1,374	1,374
	182,191	161,276	50,449	393,916

<i>Foinsí</i>				
Deontais stáit – OSP	182,191	–	–	182,191
Deontais stáit – Conradh ilbhliantúil	–	161,276	–	161,276
Deontais stáit – eile	–	–	50,449	50,449
	182,191	161,276	50,449	393,916

(G) Barrachas/(Easnamh) glan de réir gníomhaíochta roimh cháin

	Gnóthas Iarnróid €'000	Bainisteoir Bonneagair €'000	Lastas Iarnróid €'000	Gníomh- aíochtaí Tráchtála Eile €'000	Iomlán €'000
2022					
Ioncam	171,768	100,670	4,830	17,950	295,218
Fáltais ón OSP	166,269	–	–	–	166,269
Deontais eile ón státchiste	5,927	186,135	–	98	192,160
Costais	(340,442)	(290,818)	(4,554)	(16,154)	(651,968)
Barrachas/(easnamh) don bhliain	3,522	(4,013)	276	1,894	1,679
2021					
Ioncam	102,477	96,149	3,619	14,196	216,441
Fáltais ón OSP	182,191	–	–	–	182,191
Deontais eile ón státchiste	40,447	169,904	21	1,353	211,725
Costais	(322,346)	(266,074)	(5,826)	(13,487)	(607,733)
Barrachas/(easnamh) don bhliain	2,769	(21)	(2,186)	2,062	2,624

4. Clár Comhardaithe de réir gnó

Leagtar amach clár comhordaithe gach teascáin amhail an 31 Nollaig 2022 sa chuid seo a leanas. Léirítear le hiarmhéideanna gnó Idir IÉ na méideanna atá iníoctha agus infhála idir gach teascán. Tuairiscítear an t-iarmhéid idirchuideachtaí le cuideachta shealbhaíochta CIÉ in iarmhéid na bhféichiúnaithe ar chlár comhardaithe na nGníomhaíochtaí lánacha agus eile.

(A) Gnóthas Iarnróid

	2022 €'000	2021 €'000
Sócmhainní Seasta		
Sócmhainní doláimhsithe	5,913	8,425
Sócmhainní inláimhsithe	390,719	367,909
	396,632	376,334
Sócmhainní Reatha		
Stoic	32,252	32,221
Féichiúnaithe	278,617	198,546
Gnó Idir IÉ	34,876	11,854
Airgead sa bhanc agus ar láimh	770	239
	346,515	242,860
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)		
Ioncam iarchurtha	(85,690)	(86,230)
Creidiúnaithe eile	(329,630)	(227,235)
	(415,320)	(313,465)
Glandliteanas Reatha	(68,805)	(70,605)
Sócmhainní Iomlána Iúide Dlíteanais Reatha	327,827	305,729
Ioncam iarchurtha	(304,714)	(280,540)
Soláthairtí le haghaidh dlíteanas agus muirear	(24,798)	(30,396)
Glandliteanas	(1,685)	(5,207)
Cúlchistí		
Cuntas Brabús agus cailiteanas	(1,685)	(5,207)
Iomlán Cúlchistí	(1,685)	(5,207)

(B) Bainisteoir bonneagair iarnróid

	2022 €'000	2021 €'000
Sócmhainní Seasta		
Sócmhainní doláimhsithe	757	526
Sócmhainní inláimhsithe	1,304,744	1,215,672
	1,305,501	1,216,198
Sócmhainní Reatha		
Stoic	32,661	29,174
Féichiúnaithe	116,295	26,578
	148,956	55,752
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)		
Gnó Idir IÉ	(35,615)	7,628
Ioncam iarchurtha	(72,619)	(70,932)
Creidiúnaithe eile	(165,629)	(113,448)
	(273,863)	(176,752)
Glandliteanas Reatha	(124,907)	(121,000)
Sócmhainní Iomlána Iúide Dliteanais Reatha	1,180,594	1,095,198
Ioncam iarchurtha	(1,192,734)	(1,101,251)
Soláthairtí le haghaidh dliteanas agus muirear	(19,019)	(20,199)
Glandliteanas	(31,159)	(26,252)
Cúlchistí		
Cuntas Brabús agus caillteanas	(31,159)	(26,252)
Iomlán Cúlchistí	(31,159)	(26,252)

(C) Rannán lastais iarnróid

	2022 €'000	2021 €'000
Sócmhainní Seasta		
Sócmhainní dholáimhsithe	211	92
	211	92
Sócmhainní Reatha		
Féichiúnaithe	956	556
	956	556
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)		
Gnó Idir IÉ	(14,384)	(15,360)
Creidiúnaithe eile	(158)	(106)
	(14,542)	(15,466)
Glandliteanais reatha	(13,586)	(14,909)
Sócmhainní Iomlána Iúide Dliteanais Reatha	(13,375)	(14,817)
Soláthairtí le haghaidh dliteanas agus muirear	(140)	(140)
Ioncam iarchurtha	(1,167)	(1)
Glandliteanas	(14,682)	(14,958)
Cúlchistí		
Cuntas Brabús agus caillteanas	(14,682)	(14,958)
Iomlán Cúlchistí	(14,682)	(14,958)

(D) Rannán Europort Ros Láir

	2022 €'000	2021 €'000
Sócmhainní Seasta		
Sócmhainní dholáimhsithe	673	34
Sócmhainní inláimhsithe	29,065	29,960
	29,738	29,994
Sócmhainní Reatha		
Féichiúnaithe	7,347	519
Gnó Idir IÉ	66,233	64,997
	73,580	65,516
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)		
Ioncam iarchurtha	(314)	(310)
Creidiúnaithe eile	(6,483)	(367)
	(6,797)	(677)
Glansócmhainní Reatha	66,783	64,839
Sócmhainní Iomlána lúide Dliteanais Reatha	96,521	94,833
Ioncam iarchurtha	(6,495)	(6,814)
Soláthairtí le haghaidh dliteanas agus muirear	(1,033)	(980)
Glansócmhainní	88,993	87,039
Cúlchistí		
Cuntas Brabús agus caillteanas	88,993	87,039
Iomlán Cúlchistí	88,993	87,039

(E) Gníomhaíochtaí Láir agus gníomhaíochtaí eile

	2022 €'000	2021 €'000
Sócmhainní Seasta		
Sócmhainní doláimhsithe	1,192	2,924
Sócmhainní inláimhsithe	4,306	432
	5,498	3,356
Sócmhainní Reatha		
Féichiúnaithe	75,274	103,245
Airgead sa bhanc agus ar láimh	859	506
Gnó Idir IÉ	–	–
	76,133	103,751
Creidiúnaithe: (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)		
Gnó Idir IÉ	(51,109)	(69,119)
Ioncam iarchurtha	(625)	(160)
Creidiúnaithe eile	(13,315)	(21,763)
	(65,050)	(91,042)
Glansócmhainní Reatha	11,083	12,709
Sócmhainní Iomlána Iúide Dliteanais Reatha	16,582	16,065
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin)		
Soláthairtí le haghaidh dliteanas agus muirear	(9,709)	(8,525)
Ioncam iarchurtha	(1,773)	(2,382)
Glansócmhainní	5,099	5,158
Caipiteal agus Cúlchistí		
Scairchaipiteal glaoite	194,270	194,270
Cuntas Brabús agus cailteanas	(189,171)	(189,111)
Iomlán caipiteal gnáthscaireanna	5,099	5,158

5. Costais phárolla agus costais ghaolmhara

(i) Fostaithe

	2022 €'000	2021 €'000
Costais foirne (gan costais athstruchtúraithe san áireamh)		
Pá agus tuarastail	244,391	231,521
Lamháltais	14,588	14,333
Ragobair	7,438	5,845
Costais leasa shóisialaigh	26,029	24,460
Costais eile sochar scoir	32,092	29,258
Ollchostais foirne	324,538	305,417
Lúide: obair dhílis chaipitlithe	(28,380)	(25,258)
Glanchoistais foirne	296,158	280,159

(ii) Luach saothair na stiúrthóirí

	2022 €'000	2021 €'000
– i leith seirbhísí i gcáil stiúrthóra	79	94
– i leith seirbhísí feidhmiúcháin	69	67
	148	161
Iomlán na dtuarastal agus na gcostas gaolmhar	296,306	280,320

As na costais iomlána i leith na foirne, tá €28.4m (2021: €25.2m) caipitlithe ina sócmhainní seasta inlámhsithe agus €296.2m (2021: €280.2m) á áireamh mar chostas sa chuntas brabúis agus caillteanais.

D'fhabhraigh sochair scoir chuig stiúrthóirí amháin faoi scéim sochair shainithe agus ba é an muirear don bhliain i leith ranníocaíochtaí na Cuideachta ná €4,446 (2021: €3,940).

Folaítear i gcostais phárolla agus costais bhainteacha do ról an Phríomhoifigigh Fheidhmiúcháin sa tuarastal comhlán €225,000 (2021: €225,000), ranníocaíocht pinsin fostóra 25% (2021: 25%) agus gluaisteáin cuideachta (2021: gluaisteáin cuideachta).

Ba iad seo a leanas na táillí a íocadh leis na stiúrthóirí nó is infoctha leo as seirbhísí i gcáil stiúrthóirí:

	2022 €	2021 €
An tUasal F. Allen (Cathaoirleach)	21,600	21,600
V. Little Uasal	12,600	12,600
An Dochtúir P. Mulholland	12,600	12,600
S. Byrne Uasal	12,600	12,600
S. Roarty Uasal	12,600	12,600
An tUasal P. O'Donoghue	3,538	–
G. Cazenave Uasal	3,532	–
C. Griffiths Uasal	–	11,741
An tUasal M. McGreevy	–	10,500
Iomlán	79,070	94,241

Íocadh na speansais seo a leanas leis na stiúrthóirí:

	2022 €	2021 €
Cothabháil agus Cóiríocht	496	315
Eile	–	1,026
Iomlán	496	1,341

(iii) Cúiteamh an bPríomhlucht Bainistíochta

Áirítear leis an bpríomhlucht bainistíochta na stiúrthóirí agus an lucht ardbhainistíochta. Léirítear thíos an cúiteamh a íocadh agus is infoctha leis an bpríomhlucht bainistíochta as ucht seirbhísí fostaithe:

	2022 €'000	2021 €'000
Tuarastail agus sochair ghearrthéarmacha eile	1,937	2,019
Sochair iarfhostaíochta	333	250
Cúiteamh iomlán an bpríomhlucht bainistíochta	2,270	2,269

(iv) Baill Foirne

Seo a leanas meánlíon na ndaoine a bhí fostaithe i rith na bliana agus ag deireadh na bliana de réir gníomhaíochta:

	Líon na mBall Foirne		Líon na mBall Foirne	
	2022 Meán	2021 Meán	amhail an 31 Nollaig 2022	amhail an 31 Nollaig 2021
Oibríochtaí Iarnróid	2,203	2,146	2,255	2,162
Bonneagar	1,869	1,797	1,915	1,830
Seirbhísí Lárnacha	179	152	202	167
Lastas Iarnróid	3	4	2	4
Europort Ros Láir	85	77	90	81
Iomlán	4,339	4,176	4,464	4,244

(v) Íocaíochtaí Foirceannadh agus Scoilteadh Gabháltas

	2022 €'000	2021 €'000
Suimeanna íoctha agus infoctha le fostaithe	496	733

Íocadh na suimeanna seo le 8 duine (2021: 11 duine) a bhí fostaithe le linn na bliana.

(vi) Párolla fostaithe

Déantar analaís ar suimeanna íoctha le fostaithe le linn na bliana i mbandaí párolla de €25,000 agus an méid fostaithe in ngach banda mar a leanas:

	2022	2021
<€50,000	1,624	1,387
€50,001 go €75,000	2,461	2,336
€75,001 go €100,000	401	572
€100,001 go €125,000	58	71
€125,001 go €150,000	21	20
€150,001 go €175,000	5	8
€175,001 go €200,000	2	3
€200,001 go €225,000	4	3
Iomlán	4,576	4,400

6. Ábhair agus Seirbhísí

	2022 €'000	2021 €'000
Costais oibriúcháin agus costais eile	233,862	210,355
Breosla agus leictreachas	36,672	28,133
Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dliteanas fostóirí	(2,461)	332
Rátaí	2,530	407
Léasanna oibriúcháin ar cíós	4,784	4,243
Ábhair agus seirbhísí iomlána	275,387	243,471

San áireamh sna costais oibriúcháin agus eile tá costias taisteal, maireachtáil agus fáilteachas, a dhénatar analaís orthu thíos:

	2022 €'000	2021 €'000
Taisteal Náisiúnta agus and maireachtáil	538	283
Taisteal Idirnáisiúnta and maireachtáil	30	56
Fáilteachas	6	5
Iomlán	574	343

7. Míreanna Eisceachtúla – athstruchtúrú

	2022 €'000	2021 €'000
Méideanna a íocadh le fostaithe agus is iníoctha leo	881	1,227

Cuimsítear sna costais eisceachtúla méideanna a íocadh agus méideanna is iníoctha le fostaithe a thig as tionscnaimh athstruchtúraithe i rith na an bhlian airgeadais reatha agus an bliain airgeadais roimhe.

8. Dímheas agus amúchadh (glan)

	2022 €'000	2021 €'000
Amúchadh na sócmhainní seasta doláimhsithe	5,618	5,850
Dímheas na sócmhainní seasta inláimhsithe	164,478	175,133
Amúchadh na ndeontas caipitil	(161,490)	(171,915)
Dímheas agus amúchadh iomlán	8,606	9,068

9. Ús iníoctha agus muirir dá shamhail

	2022 €'000	2021 €'000
Ús iníoctha ar iasacht ón gCuideachta sealbhaíochta	(3)	1,065
Ús iníoctha eile	200	135
	197	1,200
Ús cionroinnte:		
Gnóthas iarnróid	117	414
Costais an bhonneagair iarnróid	128	466
Lastas iarnróid	3	12
Oibríochtaí tráchtála	(51)	308
	197	1,200

10. Cánachas

(a) Costas cánach san áireamh sa chuntas brabúis agus caillteanais

	2022 €'000	2021 €'000
Cáin reatha:		
Cáin chorparáide na hÉireann ar an mbrabús don bhliain airgeadais	894	843
Coigeartú i ndáil le blianta airgeadais roimhe sin	-	-
Costas cánach reatha don bhliain airgeadais	894	843
Cáin iarchurtha:		
Bunú agus aisiompú na ndifríochtaí uainiúcháin	-	-
Costas cánach iarchurtha don bhliain airgeadais	-	-
Cáin ar an bharrachas ar ghnáthghníomhaíochtaí	894	843

(b) Réiteach an Chostais Cánach

Ní hionann an cháin arna measúnú don bhliain airgeadais agus an cháin a cinneadh tríd an ráta caighdeánach cánach corparáide i bPoblacht na hÉireann a chur i bhfeidhm ar an bharrachas don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2022, is é sin 12.5% (2021: 12.5%). Mínítear na difríochtaí anseo thíos:

	2022 €'000	2021 €'000
(Easnamh) ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	1679	2,624
(Caillteanas)/brabús méadaithe faoin ráta cánach chorparáide caighdeánach in Éireann, is é sin 12.5% (2021: 12.5%)	210	328
Tionchar de bharr:		
– Ioncam nach bhfuil faoi réir cánach	(20,251)	(21,489)
– Ioncam atá faoi réir ráta cánach níos airde	569	421
– Speansais nach bhfuil asbhainteach chun críocha cánach	96	261
– Dímhéas sa bhreis ar liúntais chaipitiúla	20,270	21,428
– Caillteanais chánach úsáidte	–	(106)
Cáin ar an easnamh ar ghnáthghníomhaíochtaí	894	843

Cánachas Iarchurtha

Níor aithníodh sócmhainn cánach iarchurtha fhéideartha €614.98m (2021: €614.9m), mar nach cinnte go ndéanfar í a aisghabháil sa todhchaí i gcoinne brabúis inchánacha.

11. Deontais rialtais

Na deontais is iníoctha leis an gCuideachta trí Chóras Iompair Éireann, tá siad i gcomhréir leis na Rialacháin AE ábhartha lena rialaítear cúnamh Stáit do ghnóthais iompair.

Chuir an tÚdarás Náisiúnta Iompair maoiniú € 225.6m san iomlán ar fáil don Ghnóthas Iarnróid in 2021. B'ionann cúiteamh brabúis agus caillteanais agus €166.3m sa bhliain agus aithníodh €39.9m mar dheontas caipitil sa chlár comhardaithe agus déanfar é seo a amúchadh thar shaolré eacnamaíoch úsáideach na sócmhainní gaolmhara. Tá an €19.9m eile dlite don NTA amhail an 31 Nollaig 2022.

Léirítear sa tábla thíos sonraí deontas Rialtais ar fiú €822.9 milliún iad (agus an tsuim €166.3m a luaitear thuas san áireamh) a fuarthas in 2022, agus sonraítear an fhoráil ábhartha de na rialacháin AE. Aistríodh deontais €31.5 milliún a fuarthas i leith foirgneamh chuig Cuideachta Sealbhaíochta CIÉ in 2022.

Sna méideanna arna nochtadh faoi Rialachán Uimhir 1370/2007, déantar anailís ar an Oibleagáid Seirbhíse Poiblí a aithníodh sa bhliain sa chuntas brabúis agus caillteanais. Sa rialachán um sheirbhísí poiblí iompair paisinéirí d'iarnród agus ar bóthar, sainítear na dálaí inar féidir leis na húdaráis inniúla idirghabháil a dhéanamh i réimse an iompair phoiblí paisinéirí chun a rathú go soláthrófar seirbhís lena ngabhann leas geilleagrach i gcoitinne agus chun seirbhísí iompair paisinéirí atá sábháilte, éifeachtúil, tarraingteach agus ar ardchaighdeán a rathú.

	€'000	€'000	2022 Iomlán €'000
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí Iomlán			166,269
Deontas Stáit i leith Bonneagair agus Infheistíocht Chaipitiúil			656,599
Iomlán na ndeontas Stát a fuarthas			822,868
Cuireadh an cistiú iomlán a fuarthas i bhfeidhm mar seo a leanas:			
Cuntas brabúis agus caillteanais			
– Oibleagáid Seirbhíse Poiblí			166,269
– Conradh Ilbhliantúil Bainisteora Bonneagair (Ioncam)	172,327		
– Maoiniú Stáitchiste eile	16,349		
		188,676	
Clár Comhardaithe			
Conradh Ilbhliantúil Bainisteora Bonneagair (Caipiteal)	68,673		
Deontais Chaipitil Iarchurtha	215,030		
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí – Cothabháil Throm	39,449		
Maoiniú CEF Réamhchistí an AE don Straitéis Lastais	1,167		
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí – Creidiúnaí Maoiniú NTA Iarchurtha	19,886		
Maoiniú Stáitchiste eile	91,886		
Aistrithe chuig CIÉ	31,832	467,923	
Tógáil ar Théarnamh: Bonneagair agus Infheistíocht Chaipitiúil 2016-2021 faoin Creat Stáitchiste Meántéarmach			656,599
Iomlán na ndeontas Stát a fuarthas			822,868

Níl aon choinníollacha neamh-chomhlíonta ná teagmhais eile ag gabháil le deontais a aithníodh mar ioncam.

Tá na dualgais tuarisciú faoi Chiorclán 13/14 eisithe ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe san áireamh sa nóta seo.

Ainm Deontóra

An tÚdarás Náisiúnta Iompair urraithe ag an Roinn Iompair.

Na Coimisinéirí Ioncaim; An Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil; Solas, maoinithe ag an Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta.

Ainm Deontais

Fuarthas na deontais a leanas i 2021

- Fotheideal B5 (B8) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Infheistíocht Caipitil Iarnród Trom
- Fotheideal B5 (B8) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Clár Iarfheistithe Inrochtaineachta

- Fotheideal B5 (B8) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Conradh Ilbhliantúil Bainisteoir Bonneagar
- Fotheideal B5 (B8) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Clár Cosanta Bonneagair Iarnróid an Chósta Thoir (ECRIPP)
- Fotheideal B5 (B8) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Athnuachan Rian Líne Craoibhe an Aonaigh
- Fotheideal B5 (B8) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Bonneagar Iompair Phoiblí
- Fotheideal B5 (B8) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Oibreacha Luathaithe Cosanta agus Athnuachana
- Fotheideal B5 (B8) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Boilsciú agus Maoiniú Breise
- Fotheideal B5 (B8) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Oibreacha Athshlánúcháin Líne Fhainge
- Fotheideal B5 (B8) de Vóta 31 de Dháil Éireann – An Córas Cosanta Traenach
- Fotheideal B4 (B7) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Íocaíocht Oibleagáid Seirbhíse Poiblí
- Fotheideal B3 (B6) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Aonad Athrú Aeráide; Luchtú Feithicil Hibrídeach
- Fotheideal A3 (nua) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Infheistíocht sa Taisteal Gníomhach
- Fotheideal A5 (nua) de Vóta 45 de Dháil Éireann – Scéim Dreasaithe Printíseachta
- Votáil 25 de Dháil Éireann – Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach (URDF)
- Votáil 9 de Dháil Éireann – Scéim Fóirdheontais Pá COVID-19

Feidhm Deontais

Tá feidhm na cistí ar cuireadh isteach orthu leagtha mach sa tábla thíos:

	Pá agus Riarachán €'000	Soláthar Seirbhís €'000	Tógáil €'000	Iomlán €'000
Infheistíocht Caipitil Iarnród Trom	16,393		220,510	236,903
Clár Iarfheistithe Inrochtaineachta	997		6,500	7,497
Conradh Ilbhliantúil Bainisteoir Bonneagar		230,400		230,400
Clár Cosanta Bonneagair Iarnróid an Chósta Thoir		3,106		3,106
Athnuachan Rian Líne Craoibhe an Aonaigh			7,800	7,800
Bonneagar Iompair Phoiblí	286		1,872	2,158
Oibreacha Luathaithe Cosanta agus Athnuachana		25,520		25,520
Boilsciú agus Maoiniú Breise		10,600		10,600
Oibreacha Athshlánúcháin Líne Fhainge	64,000			64,000
An Córas Cosanta Traenach	1,000			1,000
Íocaíocht Oibleagáid Seirbhíse Poiblí		225,602		225,602
Aonad Athrú Aeráide; Luchtú Feithicil Hibrídeach	320			320
Infheistíocht sa Taisteal Gníomhach	123		187	310
Scéim Fóirdheontais Pá COVID-19	5,815			5,815
Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach (URDF)			18	18
Scéim Dreasaithe Printíseachta		54		54
Iomlán	88,934	495,282	236,887	821,103

Cuntas ar Deontais

Tá liosta suimeanna na deontais bronnta thíos. Is bliain féilire 2022 an téarma do caitheachas deontais.

- Fotheideal B5 de Vóta 31 – Infheistíocht Caipitil Iarnród Trom: €236.9M
- Fotheideal B5 de Vóta 31 de Dháil Éireann – Inrochtaineacht Iarnród Trom: €7.5M
- Fotheideal B5 de Vóta 31 de Dháil Éireann – ECRIPP: €3.1M
- Fotheideal B5 de Vóta 31 – Conradh Ilbhliantúil Bainistíochta Bonneagair: €230.4M
- Fotheideal B5 de Vóta 31 – Athnuachan Rian Líne Craobhe an Aonaigh: €7.8M
- Fotheideal B5 de Vóta 31 – Bonneagar Iompair Phoiblí: €2.2M
- Fotheideal B5 de Vóta 31 – Oibreacha Luathaithe Cosanta agus Athnuachana: €25.5M
- Fotheideal B5 de Vóta 31 – Boilsciú agus Maoiniú Breise: €10.6M
- Fotheideal B5 de Vóta 31 – Oibreacha Athshlánúcháin Líne Fhainge: €64M
- Fotheideal B5 de Vóta 31 – An Córas Cosanta Traenach: €1M
- Fotheideal B4 de Vóta 31 – Soláthar Seirbhíse Poiblí €225.6M
- Fotheideal B3 (B6) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Tionscadal Innill Hibrideach: €0.3M
- Fotheideal B3 (B6) de Vóta 31 de Dháil Éireann – Infheistíocht sa Taisteal Gníomhach: €0.3M
- Fotheideal A5 de Vóta 45 de Dháil Éireann – Scéim Dreasaithe Printíseachta: €0.05M
- Votáil 25 de Dháil Éireann – Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach (URDF): €0.02M
- Votáil 9 de Dháil Éireann – Scéim Fóirdheontais Pá COVID-19: €5.8M

Tá an suim deontais tógtha go ioncaim agus caipitlithe sna ráitis airgeadais reatha leagtha amach sa tábla thíos:

	Airgead Tirim Faighte €'000	Ráiteas Ioncaim €'000	Caipiteal €'000	2022 c/f €'000
Infheistíocht Caipitil Iarnród Trom	236,903	4	236,899	0
Clár Iarfheistithe Inrochtaineachta	7,497		7,497	0
Conradh Ilbhliantúil Bainisteoir Bonneagar	230,400	167,454	62,946	0
Clár Cosanta Bonneagair Iarnróid an Chósta Thoir	3,106	3,106	0	0
Athnuachan Rian Líne Craobhe an Aonaigh	7,800	0	7,800	0
Bonneagar Iompair Phoiblí	2,158	2,158	0	
Oibreacha Luathaithe Cosanta agus Athnuachana	25,520	7,365	18,155	0
Boilsciú agus Maoiniú Breise	10,600	7,704	2,896	0
Oibreacha Athshlánúcháin Líne Fhainge	64,000		64,000	0
An Córas Cosanta Traenach	1,000		1,000	0
Íocaíocht Solártha Seirbhíse Poiblí	225,602	186,153	39,449	0
Aonad Athrú Aeráide; Luchtú Feithicil Hibrideach	320		320	0
Infheistíocht sa Taisteal Gníomhach	310		310	0
Scéim Fóirdheontais Pá COVID-19	5,815	5,815		0
Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach (URDF)	18	18		0
Scéim Dreasaithe Printíseachta	54	54	0	0
Iomlán	821,103	377,673	443,430	0

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

I gcás ina bhfuil (ii) thuas difriúil ón airgead tirim a fuarthas sa tréimhse airgeadais ábhartha, tábla ina dtaispeántar:

- (a) an deontas a glacadh i leith ioncaim sa tréimhse;
- (b) an t-airgead a fuarthas sa tréimhse; agus
- (c) Aon mhéideanna deontais a iarchuireadh nó a bhí dlite ag deireadh na tréimhse.

Deontais Chaipitil

An méid airgid arna chur ar fáil, agus na coinníollacha/garspriocanna atá á n-úsáid i ndáil le tráthchodanna reatha agus amach anseo. Ba chóir do dheontaithe gealltanais a chur ar fáil freisin go gcosnaítear infheistíocht an Stáit agus nach n-úsáidfear í mar urrús le haghaidh aon ghníomhaíochta eile gan dul i gcomhairle roimh ré leis an máthair-Roinn agus le ceadú DPER

Infheistíocht Chaipitil Trom Iarnróid:	€236,899,000
Clár Iarfheistithe Inrochtaineachta Caipitil:	€7,497,000
Conradh Ilbhliantúil Bainisteoir Bonneagar Caipitil:	€62,946,000
Athnuachan Rian Líne Brainse an Aonaigh Caipitil:	€7,800,000
Bonneagar Iompair Phoiblí Caipitil:	€2,158,000
Cosaint agus Athnuachan Luathaithe Caipitil:	€18,155,000
Boilsciú agus Maoiniú Breise Caipitil:	€2,896,000
Oibreacha Athshlánúcháin Líne Fhainge Caipitil:	€64,000,000
Córas Cosanta Traenach Caipitil:	€1,000,000
Íocaíocht um Sholáthar Seirbhíse Poiblí Caipitil:	€39,449,000
An tAonad um Athrú Aeráide Caipitil; Tiomáint Hibrid le haghaidh:	€320,000
Infheistíocht Taistil Ghníomhach Caipitil:	€310,000

Úsáidtear iomlán na deontais faighte ar son na haidhmeanna ar iarradh cead agus a fuarthas ón fhoinsé Maoinithe.

Geallann iarnród Éireann infheistíocht an Stáit a chosaint agus nach n-úsáideofar an infheistíocht sin mar slándáil ar aon ghníomhaíocht eile gan comhairliúchán roimh ré leis an Roinn Iompair, an Roinn Tithíochta, Rialtas Áitiúil agus Oidhreacht, an Roinn Oideachas agus cead an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Fostaithe

I dtábla breise leis an tuarascáil, thit líon na bhfostaithe a fuair sochair fhostaí iomlána (ach gan costais phinsin fhostóra san áireamh) sa tréimhse thuairiscithe laistigh de gach ceann de na bandaí €10,000 ó €60,000 agus níos mó, mar aon le méid iomlán na ranníocaíochtaí pinsin fhostóra. (Tá feidhm leis seo fiú amháin mura bhfuil tuarastail á maoiniú ag an Státchiste).

Srianta

Cibé an bhfuil agus nach bhfuil srian ar úsáid an deontais (i.e. an bhfuil sé do thionscadal áirithe, nó chun seirbhíse a sholáthar).

Baineann na deontais a fhaightear leis an gConradh Ilbhliantúil (MA), Feabhsú Caipitil, Inrochtaineacht, Bonneagar Iompair Phoiblí, an Ciste um Ghníomhú ar son na hAeráide, Infheistíocht Taistil Ghníomhach, Scéim Dreasachta Printiseachta, agus Íocaíocht Soláthair Seirbhíse Poiblí.

Laistigh den MAC, sainithníodh na tionscadail seo a leanas go sonrach le haghaidh caiteachais:

- Athnuachan Líne Brainse an Aonaigh
- Cosaint Luathaithe agus Athnuachan Oibre
- Boilsciú agus Maoiniú Breise

Chuir an Roinn Iompair maoiniú breise ar fáil freisin do na cláir seo a leanas lasmuigh den MAC:

- Oibreacha Athshlánúcháin Líne Fhainge
- An Córas Cosanta Traenach

Laistigh d'Íocaíocht Soláthair na Seirbhíse Poiblí, is é an clár sainaitheanta:

- An Muirear Cothabhála Trom Bliantúil

Imréiteach Cánach

Cibé an gcomhlíonann sé na Ciorcláin ábhartha, lena n-áirítear Ciorclán 44/2006 “Deontais Níosanna Imeachta Imréitigh Cánach, Fóird-heontais agus Íocaíochtaí den chineál céanna” ar fáil anseo.

Tá Iarnród Éireann ag cloí leis na ciorcláin ábhartha lena n-áirítear Ciorclán 44/2006. Tá Deimhniú Imréitigh Cánach ag IÉ ar féidir é a fhíorú ar líne (pointe 6 de chiorclán 44/2006).

12. Sócmhainní seasta doláimhsithe

	1 Eanáir 2022 €'000	Díluacháil €'000	Breiseanna €'000	31 Nollaig 2022 €'000
Costas				
Bogearraí ríomhaire	22,763	151	4,490	27,404
	1 Eanáir 2022 €'000	Díluacháil €'000	Breiseanna €'000	31 Nollaig 2021 €'000
Amúchadh				
Bogearraí ríomhaire	10,854	15	5,618	16,487
Glanluach de réir na Leabhar amhail an 31 Nollaig 2022				10,915
Glanluach de réir na Leabhar amhail an 31 Nollaig 2021				11,909

13. Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

	1 Eanáir 2022 €'000	Athaic- mithe €'000	Breis €'000	Diú-scairt Dramh- threalaimh €'000	31 Nollaig 2022 €'000
Costas					
Línte agus oibreacha iarnróid	1,253,296	–	138,432	(72,475)	1,319,253
Rothstoc iarnróid	1,039,367	(79,570)	163,930	(59,089)	1,064,638
Gléasra agus innealra	322,078	(47,758)	100,489	(46,063)	328,746
Comharthaíocht	555,663	–	1,380	(146)	556,897
Dugaí, cuanta agus céanna	56,428	–	59	–	56,487
Trealamh lónadóireachta	747	–	–	–	747
Talamh agus Foirgnimh	3,568	–	248	–	3,816
Iomlán	3,231,147	(127,328)	404,538	(177,773)	3,330,584

	1 Eanáir 2022 €'000	Athaic- mithe €'000	Cuntas Brabúis & Caillteanais €'000	Diú-scairt Dramh- threalaimh €'000	31 Nollaig 2022 €'000
Dímheas					
Línte agus oibreacha iarnróid	484,088	–	48,612	(72,475)	460,225
Rothstoc iarnróid	712,169	–	76,053	(59,089)	729,133
Gléasra agus innealra	109,597	198	15,591	(45,915)	79,471
Comharthaíocht	280,712	–	22,704	(146)	303,270
Dugaí, cuanta agus céanna	29,623	–	1,311	–	30,933
Trealamh lónadóireachta	150	–	75	–	225
Talamh agus Foirgnimh	742	(213)	133	–	662
Iomlán	1,617,081	(15)	164,478	(177,624)	1,603,919

	31 Nollaig 2022 €'000	31 Nollaig 2021 €'000
Glanmhéideanna de réir na Leabhar		
Línte agus oibreacha iarnróid	859,028	769,208
Rothstoc iarnróid	335,505	327,198
Gléasra agus innealra	249,275	212,481
Comharthaíocht	253,627	274,951
Dugaí, cuanta agus céanna	25,554	26,805
Trealamh lónadóireachta	522	597
Talamh agus Foirgnimh	3,154	2,826
Iomlán	1,726,665	1,614,066

As na costais iomlána i leith na foirne, tá €284m (2021: €25.2m) caipitlithe ina sócmhainní seasta inláimhsithe.

Baineann an méid a scríobhtar síos le sócmhainní atá dímheasta go hiomlán agus déantar iad a nuashonrú i gclár na sócmhainní i gcaitheamh na bliana.

14. Stoic

	2022 €'000	2021 €'000
Rothstoc, páirteanna spártha agus ábhair chothabhála	26,454	28,037
Stoc bonneagair	32,608	29,137
Breosla, bealaí agus stoic éagsúla eile	5,852	4,220
Iomlán	64,914	61,394
Stoic a úsáideadh le linn na tréimhse tuairiscithe		
Ábhair	114,751	66,662
Breosla	26,939	22,693
Iomlán	141,690	89,355

Áirítear sna méideanna atá ar áireamh sa stoc páirteanna agus comhpháirteanna nach mór a bheith ar seilbh chun freastal ar riachtanais oibriúcháin fhadtéarmacha. Níl aon difríocht shuntasach idir costas athsholáthair na stoc agus a suim ghlanluacha.

Aithníodh táille lagaithe €683,000 (2021: creidmheas €490,000) sa chuntas brabúis agus caillteanais i leith stoc críon nó stoc a bhfuil damáiste déanta dó.

15. Féichiúnaithe

	2022 €'000	2021 €'000
Féichiúnaithe trádála	7,653	7,295
Méideanna atá dlite ón máthairghnóthas	118,261	99,208
Cáin chorparáide	204	–
Réamhíocaíochtaí agus ioncam fabhraithe	352,370	222,942
Iomlán	478,488	329,445

Tá na méideanna atá dlite ón máthairghnóthas neamhurráithe agus saor ó ús, níl aon dáta aisíocaíochta socraithe ina leith agus tá siad iníoctha ar éileamh. Is ionann na réamhíocaíochtaí agus an t-ioncam fabhraithe agus €280,588,000 san iomlán a bheidh dlite i dtréimhse níos faide ná dhá mhí dhéag ó dháta tuairiscithe an chláir chomhardaithe.

16. Creidiúnaithe – Méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin

	2022 €'000	2021 €'000
Creidiúnaithe (Méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)		
Creidiúnaithe trádála	6,071	10,879
Cáin ioncaim asbhainte faoi ÍMAT	4,962	6,260
Árachas sóisialta pá-choibhneasa	3,845	3,351
Muirear sóisialta uilíoch	962	1,341
Cáin bhreisluacha	19,175	29,749
Cáin shiarchoinneálach	2,024	1,403
Ioncam iarchurtha	360,295	222,979
Creidiúnaithe eile	22,464	17,607
Cáin Chorparáide	–	66
Fabhruithe	95,416	69,282
Ioncam iarchurtha (nóta 18)	159,249	157,633
	674,463	520,550

Tá creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile iníoctha ag dátaí éagsúla sna trí mhí tar éis dheireadh na bliana airgeadais de réir ghnáth-théarmaí creidmheasa na gcreidiúnaithe.

Tá creidiúnaithe i leith cánach agus árachas sóisialta iníoctha sa chreat ama atá leagtha síos sa reachtaíocht ábhartha

17. Oibleagáidí Léasa

Ag deireadh na bliana airgeadais, ba iad na híocaíochtaí léasa íosta todhchaí faoi léasanna oibríochta nárbh fhéidir a chealú:

	2022 €'000	2021 €'000
Laistigh d'aon bhliain amháin	3,791	2,565
Idir bliain amháin agus cúig bliana	6,229	3,141
Iomlán	10,020	5,706

18. Ioncam Iarchurtha

Áirítear sa chuntas seo, ina gcuimsítear deontais neamh-inaisíochta ón Stát agus ón Aontas Eorpach agus ioncam iarchurtha eile a chuirfear chun sochair an chuntais brabúis agus caillteanais ar an mbonn céanna ar a ndéanfar na sócmhainní seasta gaolmhara a dhímheas (beartas cuntasáíochta M), iad seo a leanas:

	1 Eanáir 2022 €'000	Aistrithe agus Diúscairtí €'000	Faighte agus infhála €'000	Cuntas Brabúis agus Caillteanais €'000	31 Nollaig 2022 €'000
Deontais Chaipitil					
Talamh agus foirgnimh	329	–	–	(18)	311
Línte agus oibreacha iarnróid	752,263	–	83,721	(47,763)	788,221
Rothstoc iarnróid	333,494	(79,570)	164,322	(75,123)	343,123
Gléasra agus innealra	200,917	(47,758)	156,909	(17,854)	292,214
Comharthaíocht	254,503	–	1,380	(20,422)	235,461
Dugaí, cuanta agus céanna	7,114	–	–	(312)	6,802
Iomlán	1,548,620	(127,328)	406,332	(161,492)	1,666,132

	1 Eanáir 2021 €'000	Aistrithe agus Diúscairtí €'000	Faighte agus infhála €'000	Cuntas Brabúis agus Caillteanais €'000	31 Nollaig 2021 €'000
Deontais Chaipitil					
Talamh agus foirgnimh	348	–	–	(18)	330
Línte agus oibreacha iarnróid	733,427	–	70,156	(51,320)	752,263
Rothstoc iarnróid	415,292	(186,342)	180,943	(76,399)	333,494
Gléasra agus innealra	195,859	(20,242)	47,896	(22,595)	200,918
Comharthaíocht	272,014	(16)	3,776	(21,271)	254,503
Dugaí, cuanta agus céanna	7,424	–	–	(312)	7,112
Iomlán	1,624,364	(206,600)	302,771	(171,915)	1,548,620

	2022 €'000	2021 €'000
Ioncam Iarchurtha		
– méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin	159,249	157,633
– méideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin	1,506,883	1,390,987
	1,666,132	1,548,620

19. Soláthairtí in aghaidh Dliteanas

	Éilimh Tríú Páirtí agus Fostóra €'000	Bainteach le dlí €'000	Soláthairtí Eile €'000	Iomlán €'000
Iarmhéid amhail 1 Eanáir 2022	47,587	1,505	11,149	60,241
Úsáidte i rith na bliana airgeadais	(3,711)	(20)	–	(3,731)
Cuntas brabúis agus caillteanais	(2,458)	899	(252)	(1,811)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2022	41,418	2,384	10,897	54,699
	€'000	€'000	€'000	€'000
Iarmhéid amhail 1 Eanáir 2021	48,921	1,559	11,115	61,595
Úsáidte i rith na bliana airgeadais	(1,666)	(179)	–	(1,845)
Cuntas brabúis agus caillteanais	332	125	34	491
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2021	47,587	1,505	11,149	60,241

Soláthar athstruchtúraithe

Baineann an soláthar maidir le hathstruchtúrú le cur chun feidhme na dtionscnamh sábhála costais atá ar bun.

Soláthar eile

Ar 31 Nollaig 2022 bhí €10.9m (2021: €11.1m) luaite le soláthairtí eile, bhain soláthar €2.7m (2021: €2.8m) le díospóidí nach raibh réitithe le tríú páirtí, bhain soláthar €8.2m (2021: €8.3m) le costais sochair iarscoir.

Éilimh um dhliteanais tríú páirtí agus dhliteanas fostóra agus aisghabhálacha ghaolmhara

Déantar aon chaillteanais nach bhfuil cumhdaithe ag árachas seachtrach a chur de mhuirear ar an gcuntas brabúis agus caillteanais, agus áirítear méideanna gan íoc sna soláthairtí in aghaidh dliteanas agus muirear.

Léiríonn na soláthairtí atá taifeadta meastachán is fearr na stiúrthóirí ar an gcaiteachas a bheidh de dhíth chun na hoibleagáidí a ghlanadh, agus aird ar chomhairle dlí.

Fágann cineál na n-éileamh go bhfuil éiginnteacht éigin i gceist maidir leis an luach socraíochta. Murab ionann torthaí na n-éileamh agus na toimhdí is bonn leis na meastacháin is fearr de chuid na stiúrthóirí, d'fhéadfadh dliteanas breise a bheith i gceist.

Ina cháil mar chomhlacht féinrialaithe, feidhmíonn CIÉ samhail féinárachais faoina n-iompraíonn na Cuideachtaí Oibríochá an riosca airgeadais a bhaineann le costas éileamh, faoi réir teagmhais aonuaire áirithe agus uasteorainneacha árachais bliantúla i gcás na n-éileamh Tríú Páirtí.

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don Chuideachta fós.

Áirítear i gcostas measta na n-éileamh na costais a thabhfófar agus éilimh á réiteach. Glacann an Chuideachta gach céim réasúnach lena chinntiú go bhfuil an fhaisnéis chúil aici maidir lena neamhchosaint ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí a bhunú in aghaidh éileamh, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Agus costas measta na n-éileamh neamhíoctha á ríomh, úsáideann an Chuideachta teicnící éagsúla meastacháin, lena n-áirítear anailís staitistiúil ar thaithí stairiúil, modh anailíse a ghlacann leis go mbeidh patrún forbartha na n-éileamh reatha ag teacht leis an taithí a bhí ann roimhe seo. Cuirtear san áireamh, áfach, aon athruithe nó ábhair neamhchinnteachta a d'fhéadfadh a bheith mar bhonn le saobhadh na staitisticí bunúsacha, agus athruithe nó ábhair neamhchinnteachta a d'fhéadfadh a bheith mar bhonn le costas na n-éileamh gan íoc a mhéadú nó a laghdú i gcomparáid le costas na n-éileamh a íocadh roimhe seo. Samplaí díobh sin is ea athruithe ar phróisis na Cuideachta a d'fhéadfadh dlús a chur faoi fhorbairt agus/nó taifeadadh éileamh arna n-íoc nó arna dtabhú, nó moill a chur orthu, athruithe ar an timpeallacht dlí, éifeacht an bhoilscithe, athruithe ar mheascán na n-éileamh agus an tionchar a bheadh ag caillteanais mhóra.

Agus costas na n-éileamh atá fógartha ach nach bhfuil íoctha á mheas, bíonn aird ag an gCuideachta ar dhálaí timpistí arna gcruthú de bharr imscrúduithe, ar aon fhaisnéis a bhíonn ar fáil ó shaineolaithe dlí nó ó shaineolaithe eile agus ar fhaisnéis maidir le fasaigh sa chúirt ar dhliteanais le tréithe comhchosúla i dtréimhsí roimhe sin. Déantar timpistí a bhíonn thar a bheith tromchúiseach a mheas ar leithligh ó na meáin a léiríonn an tsamhail achtúireach.

Bíonn meastachán éilimh IBNR faoi réir ag níos mó neamhchinnteachta ná an dliteanas measta i gcás éileamh a cuireadh in iúl cheana don Chuideachta, mar gheall ar an easpa faisnéise faoi theagmhas an éilimh, ach amháin sna cásanna sin inar glaoth imscrúdaitheoirí go dtí láithreacha na dtimpistí. Is iondúil, i gcás cineálacha éileamh a bhfuil críoch forbartha níos faide ag baint leo agus ina bhfuil an cion IBNR den chúlchiste iomlán ard dá réir, go léirítear éagsúlachtaí níos mó ina leith idir na meastacháin bhunaidh agus na torthaí deiridh mar gheall go mbíonn sé níos deacra na cúlchistí sin a mheas.

Déantar soláthairtí i leith éileamh a ríomh mar mhéid comhlán gan aisghabháil atharachais ar bith san áireamh. Aithnítear aisghabhálacha atharachais sa chás inar féidir a leithéid d'aisghabhálacha a mheas go réasúnach. Glactar leis go mbíonn aisghabhálacha atharachais i ndáil le héilimh mheasta IBNR ag teacht leis an bpatrún stairiúil i dtaobh aisghabhálacha den sórt sin, arna gcoigeartú chun athruithe ar chineál agus méid chlár atharachais na Cuideachta le himeacht ama a léiriú.

Chomh maith leis sin, déantar aisghabhálacht an atharachais a mheas ag féachaint d'fhógra a bheith faighte ó bhróicéirí na Cuideachta maidir le haon atharachóirí a bhfuil caillteanas luaite leo.

20. Scairchaipiteal agus cúlchistí

	2022 €'000	2021 €'000
Údaraithe:		
153,000,000 Gnáthscair ar €1.27* an ceann	194,270	194,270
Leithroinnte, glaoite agus láníoctha – curtha i láthair mar scairchaipiteal		
Amhail an 1 Eanáir agus an 31 Nollaig 153,000,000 Gnáthscair ar €1.27* an ceann	194,270	194,270

*(£1 IÉP = €1.269738 EUR)

Is ann d'aicme amháin gnáthscaireanna. Níl srian ar bith ar dháileadh díbhinní agus ar aisíoc an chaipitil. Baineann na cearta vótála céanna le gach scair agus an aicme chéanna i dtaobh díbhinní, a mhéid a bhfuil an méid iomlán ar gach scair íoctha.

21. Nótaí a ghabhann leis an Ráiteas ar Shreabhadh Airgid

	2022 €'000	2021 €'000
Barrachas don bhliain roimh ús agus chánach	1,876	3,824
Caillteanas ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe	(517)	82
Dímheas ar shócmhainní seasta inláimhsithe	164,478	175,133
Dímheas ar shócmhainní seasta doláimhsithe	5,618	5,850
Amúchadh na ndeontas caipitil	(161,490)	(171,915)
(Méadú)/aghdú ar stoic	(3,519)	(6,076)
(Méadú) ar fhéichiúnaithe	(129,990)	(209,399)
Méadú ar chreidiúnaithe agus ar sholáthairtí	151,881	228,812
Muirear cánach	(894)	(843)
Airgead glan ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	27,443	25,468

22. Ceangaltais Chaipitil

	2022 €'000	2021 €'000
Amhail an 31 Nollaig, bhí na ceangaltais chaipitil seo a leanas ar an gCuideachta:		
Ceangaltais chonartha i leith fáil sócmhainní seasta inláimhsithe	441,307	183,546
Caiteachas caipitiúil ar shócmhainní seasta inláimhsithe atá údaraithe ag na stiúrthóirí, ach nach bhfuil conradh déanta ina leith	412,583	450,708

Tá gné shuntasach de na ceangaltais chaipitil atá liostaithe thuas faoi réir ag cistiú stáit a bheith ar fáil.

23. Sochair Iarfhostaíochta

Feidhmíonn Grúpa CIÉ dhá phlean sochair sainithe (Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochar sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951) d'fhostaithe ghrúpa CIÉ. Is baill de scéimeanna pinsean Ghrúpa Córas Iompair Éireann iad fostaithe Iarnród Éireann. Cinneann achtúire cáilithe neamhspleách na ranníocaíochtaí ar bhonn luachálacha tríbhliantúla faoi mhodh chreidiúint réamh-mheasta an aonaid.

Ní shonraítear i rialacha na scéime conas ba chóir aon bharrachas nó easnamh a leithdháileadh i measc fostóirí rannpháirteacha agus níl aon chomhaontú conartha ná beartas luaite i dtaobh glanchostas sochar sainithe a leithdháileadh ar na grúpeintitis aonair. Dá réir sin, aithnítear glanchostais sochar sainithe na scéimeanna ina n-iomláine i ráitis airgeadais ar leithligh CIÉ toisc gurb amhlaidh, in éagmais socrú foirmiúil conartha a bheith i bhfeidhm, go gcreideann na stiúrthóirí gurb é an t-eintiteas sin atá freagrach as na scéimeanna faoin dlí. Aithníonn na heintitis rannpháirteacha eile, lena n-áirítear Iarnród Éireann, costas arb ionann é agus a ranníocaíocht i leith na tréimhse.

Léirigh na luachálacha ar na scéimeanna faoi FRS 102 amhail an 31 Nollaig 2022 easnamh €396.5 milliún (2021: €975 milliún). Tá an nochtadh atá ceangailte faoi FRS 102 maidir le scéimeanna sochar sainithe an ghrúpa, ina bhfuil an Chuideachta rannpháirteach, leagtha amach i ráitis airgeadais CIÉ don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2022, atá ar fáil don phobal ó CIÉ, Stáisiún Heuston, Baile Átha Cliath 8.

Bhí costas pinsean na Cuideachta don bhliain ar na scéimeanna sochar sainithe cothrom le €32.1 milliún (2021: €29.3 milliún) agus tá na costais sin san áireamh i nóta 5. Cuimsíonn costas na Cuideachta an ranníocaíocht atá iníoctha don bhliain.

24. Ráthaíochtaí agus Dliteanais Theagmhasacha

Dlíthíocht ar Feitheamh

Bíonn an Chuideachta ina páirtí, ó am go ham, in imeachtaí éagsúla dlí a bhaineann le ceisteanna tráchtála a bhfuiltear ag déileáil leo agus á gcosaint sa ghnáthchúrsa gnó. Déantar stádas imeachtaí ar feitheamh nó imeachtaí faoi bhagairt a athbhreithniú ar bhonn rialta le dlíodóirí ghrúpa CIÉ. Is é tuairim na stiúrthóirí nach mbeidh na caillteanais, más ann dóibh, a eascróidh as na nithe sin níos mó go hábhartha ná na soláthairtí a rinneadh sna ráitis airgeadais.

25. Idirbhearta páirtithe gaolmhara

I ngnáthchúrsa gnó, ceannaíonn an Chuideachta earraí agus seirbhísí ó eintitis arna rialú ag Rialtas na hÉireann. Ar na heintitis is tábhachtaí dóibh sin tá An Post agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Tá na stiúrthóirí den tuairim nach bhfuil cainníocht na gceannachán sin ábhartha i ndáil le gnó na Cuideachta. Féach anailís ar maoiniú deontais a fuarthas ón tÚdarás Náisiúnta Iompair agus an Roinn Iompair i Nóta 11.

Tá idirbheartanna ag an Chuideachta a bhaineann le earraí agus seirbhísí le cuideachtaí eile laistigh de Ghrúpa CIÉ.

Tá an Chuideachta díolmhaithe ó cheangaltais nochta alt 33.9 maidir le hidirbhearta leis na heintitis ar páirtí gaolmhar iad de bhua smacht, comhrialú nó tionchar suntasach a bheith ag an stát céanna ar an eintiteas tuairiscithe agus an eintiteas eile.

26. Ballraíocht i nGrúpa Chóras Iompair Éireann

Tá Iarnród Éireann (Irish Rail) ina bhall de Ghrúpa Cuideachtaí Chóras Iompair Éireann (an Grúpa) agus léiríonn na ráitis airgeadais éifeachtaí na ballraíochta sa Ghrúpa.

I gcás roinnt feidhmeanna uileghrúpa amhail Cisteán, Dlí, Maoin agus Pinsin, is í an Chuideachta Sealbhaíochta a chuireann i gcrích iad ar bhonn seirbhísí comhroinnte. Is féidir cóipeanna de ráitis airgeadais chomhdhlúite CIÉ a fháil ón Rúnaí Cuideachta ag Stáisiún Heuston, Baile Átha Cliath 8, Éire.

27. Teagmhais ó dheireadh na bliana airgeadais

Oibleagáid Bhithbhreosla

I ráithe a haon 2023, chun oibleagáid bhithbhreosla Ghrúpa CIÉ 2022 a chomhlíonadh, cheannaigh IÉ deimhnithe bithbhreosla ar luach níos lú ná an muirear ceannaigh amach de €1 in aghaidh an lítir a úsáideadh chun luach a chur ar an soláthar oibleagáide bithbhreosla ag deireadh na bliana 2022. Is é an tionchar a bheidh aige seo laghdú ar sholáthar oibleagáide bithbhreosla an Ghrúpa a choinnítear in IÉ agus laghdú costais €2.7m i ngrúpchuideachtaí eile do dheireadh na bliana 2022.

28. Ceadú na ráiteas airgeadais

Cheadaigh na stiúrthóirí na ráitis airgeadais ar 7th Meitheamh 2023.

Stáisiún Uí Chonghaile
Sráid Amiens
Baile Átha Cliath D01 V6V6
www.irishrail.ie